National Library
Bibliothèque Nationale
14 1975
Section des Journaux

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS Phone 465-7902. United States Editorial Offices. New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago—Editor Mrs. I. LAMBERTS, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS. 3022 Markridge, La Crescenta, Ca 91214

NR. 27 SESTDIENA, 1975. GADA 5. JŪLIJS 25. GADS

SATURDAY, JULY 5, 1975

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centu

Konference bez runātājiem

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Šajās karstajās vasaras dienās dosimies mazā ekskursijā apkārt pasaulei un pakavēsimies dažās vietās, ar kuŗām varbūt būs saistīti turpmāko gadu svarīgākie politiskie notikumi.

Ženēva no laika gala bijusi starptautisko konferenču galvaspilsēta. Šveices laikraksti pie Ženēvas starptautiskām džamborejām tā pieraduši, ka bieži vien tie vairs nepiemin šos notikumus savās slejās. Tā pagājušā nedēļā šajā skaistajā Šveices pilsētā pēc vienpadsmit nedēļu pārtraukuma uz svarīgu sesiju atkal sanāca 31 valstu atbruņošanās konference. Pagājušās otrdienas sesija resp. visa konference ilga tikai piecas minūtes, jo neviens no delegātiem nevēlējās kāpt runātāja tribīnē. Un tā konferenci pārtrauca, uzdodot prezidijam sasaukt jaunu sesiju vai nu šogad vai nākamgad vai arī vēl vēlāk. Turpat Ženēvā, pasaules preses noklusēta, jau labu laiku pie konferences galda sēž 35 valstu Eiropas drošības konferences delegāti. Tā ir tā pati konference, par kuŗu viens otrs baltietis ir nobažījies, jo tur it kā izšķiršoties Baltijas valstu juridiskais stāvoklis respektīvi konference eventuāli atzīšot Kremļa varmācīgo Lietuvas, Igaunijas un Latvijas iekļaušanu Pad. savienības impērijā. Pagaidām Ženēvā sapulcētie 35 valstu diplomāti gandrīz jau vienojušies, ka varbūt būtu sasaucama visu 35 valstu galotņu konference. Maskava vēlētos visu valstu galvas pulcināt Helsinkos 22. jūlijā, bet šo priekšlikumu rietumvalstu pārstāvji noraidīja. Somiem bija kompromisa priekšlikums — lielajiem vīriem satikties turpat Helsinkos nedēļu vēlāk — 28. jūlijā. Rietumu delegāti neteica ne jā, ne nē, un tā vienošanās par dižvīru galotņu konferenci vēl joprojām karājas gaisā.

Par krievu un amerikāņu labajām attieksmēm liecina divi zīmīgi notikumi ASV. Tā Vašingtonas un Maskavas „detantes ietvaros" ASV uzraudzības iestādes apcietināja divus amerikānizējušos armēņus. Izrādījās, ka apcietinātie spiegojuši Kremļa labā jau no 1962. gada. Tie nodevuši nozīmīgus ASV un NATO aizsardzības plānus diviem Pad. savienības Apvienoto nāciju delegātiem. Maskavas „diplomāti' jau paspējuši atstāt ASV, un apcietinātos spiegus tiesās droši vien pirms Helsinku konferences sākšanās. Vienam no apcietinātajiem draud mūža ieslodzījums, bet otram, iespējams, desmit gadu ilgs cietuma sods. Droši vien gala rezultātā agri vai vēlu abus spiegus apmainīs pret Pad. savienībā aizturētiem amerikāņiem. Tā tas noticis pagātnē, un nav nekāda iemesla pieņemt, ka šāds darījums nevarētu notikt arī tagad.

Amerikāņu uzraudzības iestādes jau vairākus gadus aplūkojušas komplicētas antennas uz Pad. savienības sūtniecības jumta Vašingtonā. Rokefellera CIA izmeklēšanas komisijas dokumentos atrodama informācija, ka amerikāņu pretizlūkošanas dienests atradis, ka piemin ētās antennas ir sarežģītas elektroniskas spiegošanas ierīces, ar kuŗām krieviem bijis iespējams noklausīties pat ASV prezidenta telefona sarunas ar valdības locekļiem. Piedevām šī komplicētā ierīce palīdzējusi arī KGB aģentiem no Pad. savienības sūtņa Dobrīņina rezidences noklausīties ASV aizsardzības padomes locekļu apspriedes. Sarežģīto spiegošanas ierīču antennu masti vēl šodien atrodas uz Pad. savienības sūtniecības jumta.

Nav šaubu, ka amerikāņi ir tālu priekšā krieviem izplatījuma lidojumos. Neviens krievu astronauts vēl nav spēris kāju uz mēness. Bijušais prezidents Niksons savas valdīšanas slavas dienās kādā sarunā ar Brežņevu ieminējies par neparastu priekšlkumu — īstenot kopīgu amerikāņu un krievu lidojumu izplatījumā. Brežņevs to tikai gaidīja. Un tā detantes ietvaros aizvadītajos gados amerikāņu un krievu astronauti gatavojušies vēsturiskam lidojumam, kuŗā šī gada 15. jūlijā amerikāņu un krievu astronauti izplatījumā sastapsies, sasveicināsies un apmainīsies ar dāvanām. Amerikāņi esot krieviem izrādījuši visus savus pasaules telpas pētniecības iestādījumus. Tanī pašā laikā amerikāņiem Pad. savienībā rādītais nav bijis nekas tāds, ko tie iepriekš nebūtu zinājuši.

Bijušo Rietumvācijas kancleru Viliju Brantu pamatoti uzskatīja par rietumu un austrumu jauno (Pad. savienībai izdevīgo) attieksmju architektu. Branta politiskai karjērai piemāca negaidītas beigas, kad Rietumvācijas pretizlūkošanas dienests apcietināja viņa tuvāko padomdevēju Gunteru Guilami. Izrādījās, ka viņš jau no 1956. gada bijis Austrumvācijas slepenā dienesta komūnistu spiegs. Pašreiz Diseldorfā sākusies Guilami un viņa sievas Kristeles tiesāšana. Abi apsūdzētie, atsaucoties uz Rietumvācijas konstitūciju, atteikušies tiesā liecināt. Apsūdzības raksts aptver pāri par 50 lapām, un prāvas norisē prokurors paredzējis noklausināt arī bijušo kancleru Viliju Brantu.

No Parīzes ziņo, ka tur apcietināti kādas slepenas organizācijas vairāki locekļi, kas vākuši kādas citas valsts uzdevumā informāciju par Francijas aizsardzības plāniem.

Meksikas pilsētā jau otru nedēļu risnās neoficiāls pasaules sieviešu kongress. Kā zināms, šis gads izsludināts par starptautisko sieviešu gadu. Pasaulei acīm redzot aizmirsies, ka tā bija komūnistu internacionāle, kas savā laikā radīja starptautisko komūnistisko sieviešu solidāritāti. Meksikā ieradušās arī vairākas delegātes, kam ar komūnismu nav nekā kopēja un kas patiesi ir cīnītājas par sieviešu tiesībām. Varbūt ka šim ideālistēm tagad atvērsies acis, jo pagājušā nedēļā kongresa zālē iebruka labi noorganizētas komūnistu trieciena grupas. Triecienietes izrāva mikrofonu no amerikāņu delegātes rokām un atkārtoti sauca: „Nost ar imperiālismu!"

Pievērsīsimies vissvarīgākajam pagājušās nedēļas notikumam. Varbūt ka tas ir tikai laika jautājums, kad 550 miljonu indiešu nonāks komūnisma važās. Kā zināms, Indijas augstākā tiesa apsūdzēja un atrada par vainīgu tagadējo Indijas valdības galvu Indīru Gandiju priekšvēlēšanu korupcijā un citos pārkāpumos, kuŗu dēļ tai būtu jāatkāpjas no amata. Augstākā tiesa tomēr deva iespēju Gandijai spriedumu pārsūdzēt. Izmantojot pārsūdzības starplaiku, Gandija „lai paglābtu Indiju no fašisma un nacisma", demokratijas vārdā likusi bez tiesas apcietināt visus opozīciju partiju vadītājus politiķus. Izņemot komūnistu partiju, visas pārējās partijas iestājās par Gandijas tūlītēju demisiju. Nav šaubu, ka Maskavas sūtniecība deva padomu šai drastiskajai Gandijas rīcībai. Brīvā vārda un domu ierobežojumi un politisko pretinieku apcieti-

(Turpinājums 13. lp.)

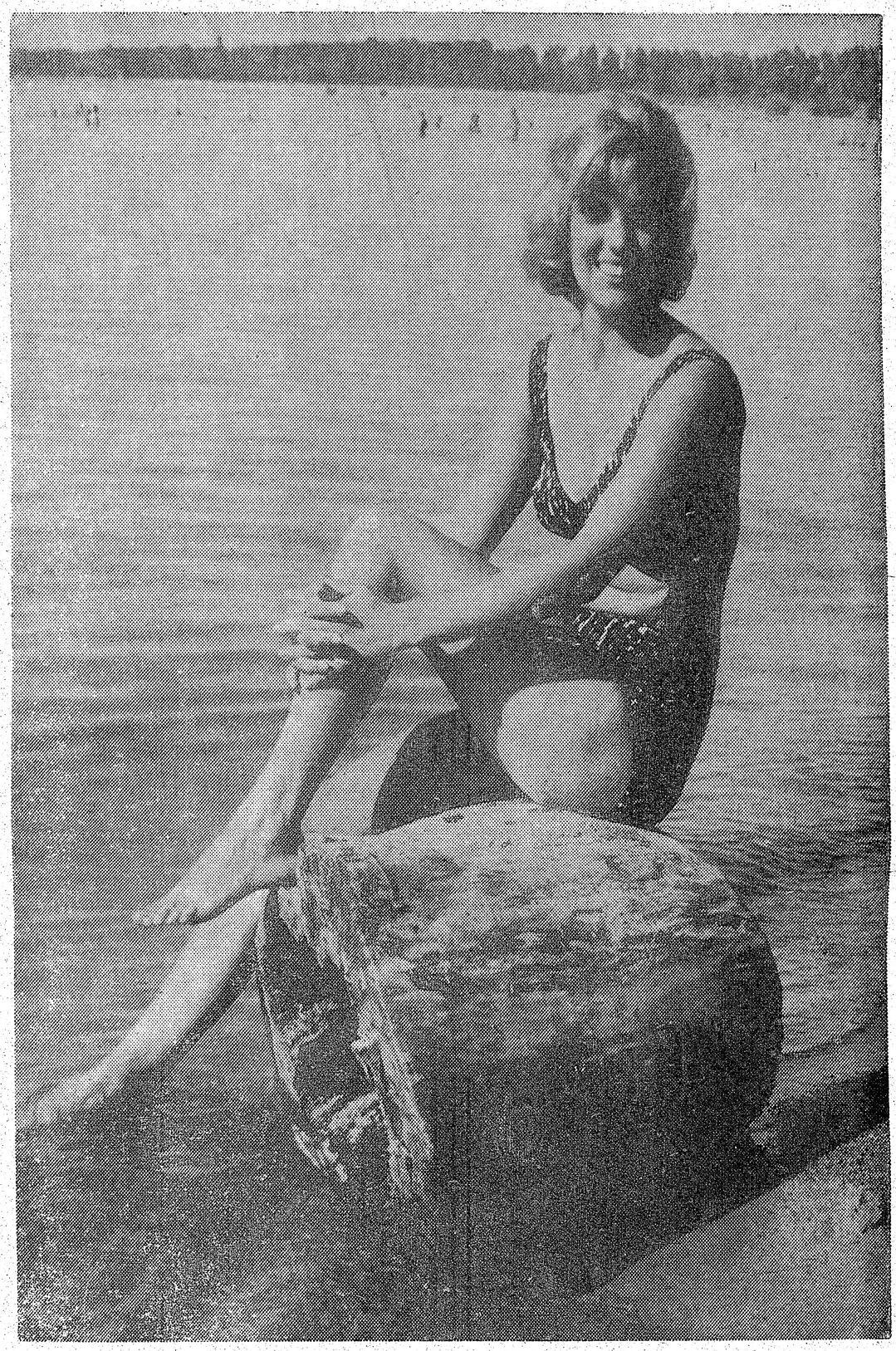

VASARAS SAULĒ UN VĒJOS J. Liģera uzņēmums

☆ Kā ziņo žurnāls Today's Health, ASV ir viena vai divas žurkas uz katru iedzīvotāju. Visi mēģinājumi tās pilsētās iznīcināt beigušies nesekmīgi. Kaut gan žurka apēd tikai vienu unci pārtikas dienā, tās tomēr sagrauž maisus un citus partikas iesaiņojumus, piemēslo un sabojā vairākas mārciņas pārtikas vielu, padarot tās nelietojamas.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1975. GADA 5. JŪLIJS, 27. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevēja — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe. 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vad.: I. Lamberte, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210. Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ie skats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa nu mura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.00. tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Sludinājumi nododami pa tālr. 466-1514.

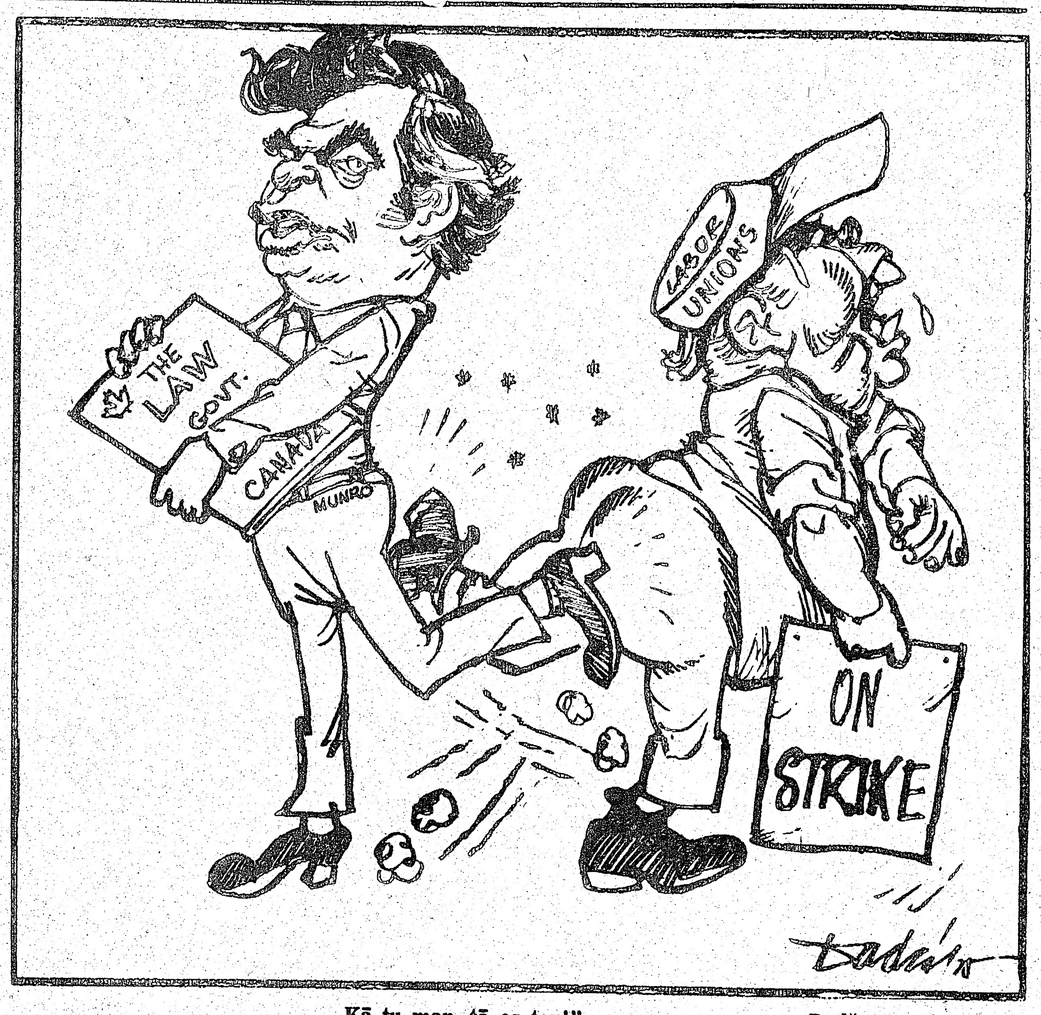

„Kā tu man, tā es tev!" Dadža zīmējums

Par Baltijas valstu jautājumu

ASV Tautas vietnieku namā iesniegtās rezolūcijas, kas aicina valdību uzturēt līdzšinējo nostāju Baltijas valstu jautājumā, līdz šim bija parakstījis 91 deputāts. Šīm rezolūcijām vēl vienmēr nebija dots tālāks virziens, kas atkarīgs no Tautas vietnieku nama Starptautisko attieksmju komitejas lēmuma. Šīs komitejas loceklis deputāts B. Rozentāls pārrunās ar Pasaules baltiešu apvienības pārstāvjiem bija aprādījis, ka viņš labi saprotot baltiešu bažas un solījis atbalstīt rezolūciju virzīšanu apspriešanai un nobalsošanai Tautas vietnieku nama kopsēdē. Eiropas drošības konferences eventuālos rezultātus viņš apzīmējis par maznozīmīgiem.

Tautas vietnieku nama deputāts Ed. Dervinskis savā vēstulē ārlietu ministram Kisingeram bija lūdzis papildu paskaidrojumus par ASV valdības tālāko rīcību Baltijas valstu jautājumā Eiropas drošības konferencē, atsaucoties uz Makloskija vēstuli Tautas vietnieku nama ārlietu komisijas loceklim T. Morganam. Makloskijs savā vēstulē konstatējis: „Mēs sagaidām, ka konference pieņems principu deklarāciju, kurā būs ietverta robežu neaizskaramības respektēšana, bet pēc mūsu ieskata tas nenozīmēs Baltijas valstu varmācīgas aneksijas atzīšanu."

Ed. Dervinskis sakarā ar šo paskaidrojumu jautāja: „Vai mūsu delegācija nodos konferencei kādu memorandu vai publisku vēstījumu, kas apstiprinās mūsu uzskatus un iztulkojumu frazei par ‚robežu neaizkaramību', tā ka nemūsu politika neatzīt Baltijas mūsu politika neatzīst Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā, paliek nemainīta? Otrkārt: Vai ir domāts par kādu rietumu valstu vai to vārdā publicētu deklarāciju, sevišķi uzsverot faktu, ka atsaukšanās uz robežu iespējamu maiņu labprātīgas vienošanās ceļā un tautu pašnoteikšanās tiesībām ir domāts piemērot arī Baltijas valstīm? Bez tam vēl, vai mēs varam sagaidīt jūsu vai kāda jūsu pilnvarota ārlietu ministrijas darbinieka publisku deklarāciju vai nu pašā konferencē, vai Vašingtonā, apstiprinot ASV tradicionālo politiku neatzīt padomju varas izdarīto nelikumīgo Baltijas valstu sagrābšanu."

Pēc Ed. Dervinska vēstules nolasīšanas Tautas vietnieku nama apakškomisijas sēdē par Eiropas drošības konferenci liecību devis ārlietu viceministrs A. Hartmans: „Mēs zinām, ka ļoti daudzi igauņu, lietuviešu un latviešu izcelsmes amerikāņu pilsoņi izteikuši savas bažas par to, ka Eiropas drošības konferences rezultāti kaut kādā veidā varētu nozīmēt ASV atkāpšanos no ilggadējās politikas neatzīt 1940. gadā notikušo Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā. Oficiālā sarakstē ar Kongresa abu palātu locekļiem mēs pēdējās nedēļas esam atkārtoti uzsvēruši, ka Eiropas drošības konferences rezultāti nekādā veidā negrozīs viedokli Baltijas valstu jautājumā."

Kā noskaidrojies baltiešu preses konferencē 19. jūnijā Ņujorkā, ārlietu ministrs Kisingers gandrīz divu mēnešu laikā vēl nebija devis nekādu atbildi.

Interesanti atminēties, ko pirms nepilniem diviem mēnešiem Baltijas valstu jautājumā rakstīja lielais amerikāņu laikraksts The New York Times, kura šī laikraksta Ļeņingradas korespondents izvērtējis turienes diplomātu noskaņojumu, ka ASV politika neatzīt Baltijas valstu iekļaušanu tagad sākot mainīties. ASV nostāja gan pastāvējusi 35 gadus, bet rietumu diplomāti tagad sajūtot tieksmi to mainīt, jo Baltijas valstis bijušas Maskavas varā jau kopš 1940. gada ar dažu gadu pārtraukumu Otra pasaules kara laikā. Laikraksts arī bija minējis, ka ASV ģenerālkonsuls Ļeņingradā Džozefs Ņūbers esot ASV pārstāvis arī trim Baltijas valstīm, ko gan ģenerālkonsuls vēlāk bija pārlabojis, jo viņa darbība Baltijas valstīs ierobežojoties tikai ar to galvaspilsētām, ne visas valsts apmērā. ASV valdība ar to nepārkāpjot savu nostāju neatzīt Baltijas valstu iekļaušanu Pad. savienībā.

Pēdējā laikā mainījies The New York Times, tāpat citu lielāko pasaules laikrakstu, Eiropas drošības konferences definējums, nerunājot vairs par konferenci, kurā legālizētu pastāvošās Eiropas robežas, bet gan kā Varšavas pakta valstu mēģinājumu ratificēt pēckara Eiropas politisko karti.

L. A.

Lasītāju vēstules

DALĪTAS DOMAS

LA 17. maija numurā rakstā „Kanada aizstāv Baltijas valstis" norādīts, ka A. Joma „jutās pārsteigts, ka T. Kronbergs savā oficiālā braucienā apmeklējis arī sociāldemokratu vadītāju Bruno Kalniņu Zviedrijā. T. Kronbergs paskaidroja, ka turienes latvieši par B. Kalniņu labi atsaukušies, jo viņš aizstāv latviešu tautas intereses un tam ir liels iespaids arī starptautiskā forumā".

Ir tiesa, mēs visi esam vienā laivā, ir B. Kalniņš, ir pārējie. Iztiksim tomēr bez personības kulta. Ir traģikomiski konstatēt, ka ikvienu ievērojamu aizjūras cilvēku ved pie B. Kalniņa. Tā tas bija ar T. Kronbergu, U. Gravu, I. Spilneru un citiem. B. Kalniņa iespaids starptautiskā forumā šodienas situācijā līdzinās turpat nullei. To liecina Baltijas valstu atzīšanas problēma Austrālijā ar strādnieku partijas valdību, tāpat citu sociāldemokratu vadīto valstu nevēlēšanos uzklausīt mūsu sociāldemokratu prasības sakarā ar Eiropas drošības konferenci, piemēram, Somija vai Austrija.

Baltijas valstu jautājumā Zviedrijā pie sociāldemokratu valdības situācija ir citāda. Dažkārt arī uzklausa un tas vērtējams pozitīvi. Pie Zviedrijas valdības vai tās galvas var tikt arī bez sociāldemokratu palīdzības, ja vien ir svarīga problēma. Sacītais ir arī noticis.

Tālāk T. Kronbergs turpina: „Tie, kas kritizē Brīvības fonda ideju un tā apsaimniekošanas veidu, neizprot faktisko situāciju." Zēl, ka T. Kronbergs neatreferēja Stokholmā saņemtos diskusijas materiālus. Vienpusībā demokratijas spēks neslēpjas. L. Stokholmā

Redakcijas piezīme: Ka daži lasītāji neizlasa laikrakstā to, kas tur ir rakstīts, bet to, ko grībētu izlasīt, ir parasta lieta. Arī vēstules rakstītājs no Stokholmas atsaucies uz rakstu („Kanada aizstāv Baltijas valstis"), kur nekas nav teikts par A.Jomas jautājumu T. Kronbergam, ko rakstītājs var pārliecināties, rūpīgi izlasot minēto rakstu. Tajā atrodams tikai viens vēstulē minētais citāts, sestā rindkopā: „Tie, kas kritizē Brīvības fonda ideju un tā apsaimniekošanas veidu, neizprot faktisko situāciju," bet arī tur izlaists pēdējais teikums: „Arī Helsinku un Ženēvas akcija kalpo latviešu lietai," kas citējumam dod gluži citu jēgu. „L" Stokholmā būs sajaucis divus atsevišķus rakstus, jo A. Joma jautājis LNAK valdes sēdē, kas atreferēta citā vietā.

DZIĻŠ PĀRDZĪVOJUMS

Man bija izdevība noklausīties rietumkrasta jauniešu ansambļa Dzintars koncertu Grand Rapidos. Dzintars ne tikai dzied, bet arī tēlo un ritmā kustas. Jauni, skaisti, apdāvināti zēni un meitenes, dziesmu saturam piemērotos tērpos dzied gan jautras, gan ar dziļu pārdzīvojumu caurstrāvotas dziesmas. Ansamblī svarīgo loma piekrīt klavierēm (apdāvinātā, jaunā māksliniece Brigita Ritmane-Ose, kas arī spēlēja solo), un ģitara (Lolita Ritmane, 12 g. v.). Bez tam programmā uzņemtas divas Lolitas uzrakstītas dziesmas. Priekšnesumu atbalsta gaismas un trokšņu efekti (Dr. Andris Ritmanis). Dzintara radošā dvēsele ir Brigita Ritmane-Ose, un viņas vadībā ansamblis sniedz klausītājiem dziļu pārdzīvojumu, aizraujošu prieku un līksmi. Sevišķi jāuzsver Dzintara nopelni jaunākās paaudzes piesaistīšanā latviešu dziesmai. Šeit dzimušie bērni vairs nav klusie dabas mīļotāji, kas prot atrast skaistumu lēnā, klusā dziesmā. Šīs zemes steiga un trokšņi veldo mūsu bērnu gaumi. Kora dziesmas viņiem liekas garlaicīgas un bēdīgas. Kāda apm. 9 g. v. meitenīte pēc Dzintara koncerta teikusi mātei, ka līdz šim viņa domājusi, ka latviešiem ir tikai bēdīgas dziesmas. Šo i espaidu Dzintars panāca ar kustībām, tērpiem un gaismas efektiem, kas visi deva acij bagātīgu baudu. Redzes iespaidi iedarbojās uz bērniem stiprāk nekā dzirdes iespaidi. Dažāda vecuma bērni ar neatslābstošu interesi un aizrautību noklausījās visu garo koncertu, ritmā kustoties dziesmai līdz.

Jāatzīmē, ka Dzintarā saskaņīgi sadarbojās visa Dr. Andra Ritmaņa ģimene — bērni un vecāki. Šeit neredz paaudžu plaisu, ir tikai veco un jauno draudzīga sadarbība.

Jāpiemin vēl, ka Dzintarā dzied amerikānis Artūrs, kas runā tīru latviešu valodu, bez akcenta un ir iemīlējis latviešu dziesmas. Viņa solo dziedājumi bija dziļa pārdzīvojuma caurstrāvoti un aizrāva skatītājus.

Novēlu Dzintaram labas sekmes arī turpmākā darbā, saistīt jauno audzi pie latviešu dziesmas un mudināt viņā mīlestību uz to. Dzintars sniedz klausītājiem lielu prieku un pacilātību, gaidīsim atkal ciemos. Paldies!

Eleanora Upatniece,
Lansingā, Mičigenā

PAR KOKĻU MŪZIKAS DARBU SACENSĪBU

Latvija Amerikā 5. apr. numurā DV centrālā valde bija ievietojusi izsludinātās Kokļu mūzikas darbu sacensības noteikumus. Sacensības noteikumos nebija uzrādīti kokļu diapazoni. Amerikā un Valkareiropā ir pieņemts lietot kokles, kurām ir šādi diapazoni: 1. Soprāna 13 stīgu C-kokles diapazons ir līdzīgs vijoles vaļēju stīgu diapazonam: pirmā, augstākā stīga ir E un pēdējā, zemākā — G. 2. Soprāna 13 stīgu E-kokles diapazons ir tāds pats, tikai par diviem toņiem (lielo tercu) augstāks, — pirmā, augstākā ir G un 13., zemākā — B. 3. Sīkaliņa ir vienu oktāvu augstāka par soprāna kokli. 4. Tenora kokle ir vienu oktāvu zemāka par soprāna kokli. 5. Basa kokle ir divas oktāvas zemāka par soprāna kokli. Visām tenora un basa koklēm diapozonu paplašina ar vienu toni uz leju, pieliekot 14. stīgu; C-grupai tā ir F un E-grupai A.

Soprāna koklēm (E-koklēm reti, C-koklēm bieži) mēdz dia-

(Turpinājums 12. lp.)

Latviešu operdziedones karjēra

Pēc vecām kultūras tradicijām Viduseiropā, tas ir, Vācijā, Austrijā, Šveicē un arī Francijā, arvien vēl darbojas liels skaits pašvaldību atbalstītu teātŗu dažādās pilsētās, kur parasti izrāda arī operas un operetes. Salīdzinot, piemēram, ar ASV, kur darbojas pavisam niecīgs skaits pastāvīgu mūzikas teātŗa ansambļu, jauniem dziedoņiem Eiropā ir relātīvi lielākas izredzes sākt skatuves karjēru. To zina dziedātāji visā pasaulē, tādēļ konkurence šeit ir liela un samērā mazam skaitam izdodas savas mākslinieciskās vēlmes īstenot.

Viena no nedaudzajām dziedātājām, kuŗai pēdējā laikā izdevies izkaŗot sev vietu uz Eiropas skatuvēm, ir latviete Rūta Gerke. Viņa ieradās no Amerikas Eiropā jau pirms vairākiem gadiem. Pabeigusi studijas Vīnes mūzikas augstskolā, viņa parakstīja angažementa līgumus pirmā liriskā soprāna lomām vispirms Pasavas, pēc tam Bīlefeldas operu ansambļos Rietumvācijā. Pagājušā gadā viņa dziedāja veselas viesizrāžu serijas San Galenas un Bādenas teātros Šveicē.

Nākamajai sezonai Rūta Gerke atkal pastāvīgi saistījusies Rietumvācijā Minsteres pilsētas teātŗa operas ansamblī. Tur viņa būs operešu primadonna, kā arī dziedās galvenās lomās Dž. Pučīni operā Madame Butterfly un Ž. Ofenbacha operā Hofmaņa stāsti. Ievērojot milzīgo dziedātāju skaitu, kas tieši liriskā soprāna jomā ik gadus reflektē uz nedaudzajām brīvajām vietām Eiropas operu ansambļos, Rūtas Gerkes parakstītais līgums jānovērtē kā ārkārtīgs panākums, par kuŗu dziedone un viņas cienītāji var priecāties.

Minsteres teātris uzņēma sakarus ar Rūtu Gerki jau pagājušā gada beigās ar kādas Diseldorfas teātŗa aģentūras starpniecību. Kontakti no paša sākuma attīstījās pozitīvi, taču pirms galīgās izšķiršanās teātŗa vadība gribēja redzēt R. Gerki uz Minsteres skatuves. Gadījās, ka repertuārā patlaban bija Richarda Štrausa opera Rožu kavalieris. Tajā R. Gerke bija dziedājusi jau sava Bīlefeldas angažementa laikā. Rūpīgi atkārtojusi lomu, R. Gerke ar bravūru veica spontānu viesizrādi Minsterē, dziedādama Leitmecerienes lomu R. Štrausa Rožu kavalierī. Pēc šīs izrādes teātŗa vadība tūlīt parakstīja izdevīgu līgumu ar mākslinieci.

Rūta Gerke daudz dzied arī latviešu publikai. Daugavas vanagi Rietumvācijā izlaida viņas nu jau izpārdoto skaņu plati Kas tie tādi, kas dziedāja. Labā atmiņā viņas uzstāšanās 4. Rietumkrasta dziesmu svētkos Losandželosā, kā arī nesenajā koncertu turnejā pa ASV un Kanadu. Nozīmīgi uzdevumi saistīja mākslinieci arī 3. Eiropas latviešu dziesmu svētkiem Ķelnē. Ķelnes dziesmu svētku skaņu platēs R. Gerke cita starpā dzirdama A. Kalniņa operas Baņuta titullomā.

Pēdējās nedēļas Rūta Gerke gribēja pavadīt savā pastāvīgajā dzīves vietā Bīlefeldā, gatavojot lomas savam jaunajam angažementam Minsteres teātrī, kā arī rūpīgi iestudējot koncerta programmu Amerikas rietumkrasta 6. dziesmu svētkiem Sietlā. Turienes koncertā viņa dziedās izmeklētas Alfrēda Kalniņa dziesmas blakus Longīna Apkalna un Arnolda Šturma kompozicijām, kā arī Tālivalža Ķeniņa tautasdziesmu apdarēm.

Mierīgo mākslinieces darba plūsmu nesen pārtrauca itin drāmatisks viesizrāžu brauciens uz Ķīli. Šlezvigas-Holšteinas valsts galvaspilsētas opera R. Gerkei bija piedāvājusi divas viesizrādes A. Lorcinga operā Undīne. Alberts Lorcings ir populārs vācu t. s. Bīdermeijera laika komponists. Rīdziniekiem savā laikā īpaši patika viņa opera Cars un namdaris uz Nacionālās operas skatuves. Undīnes teika ir plaši izplatīta daudzās tautās. Par undīnēm vācieši sauc tādus ūdens garus, ko grieķi dēvēja par najādēm, latvieši par nārām, flāmi par melizandēm franči par meluzīnēm, slavi par rusalkām. Undīne ir ūdens valdnieka meita, kas samīlas cilvēku kārtas jaunekli un sāk zemes dzīvi. Taču jaunekli vēlāk savaldzina firstiene Bertalda, tas kļūst neuzticīgs Undīnei un iet bojā.

Operdziedone Rūta Gerke

R. Gerke bija Bertaldas lomu dziedājusi pirms vairāk nekā pieciem gadiem sava pirmā angažementa laikā Pasavas operā. Bertaldas lomas dziedātājai Ķīles inscenējumā teātris uz līguma pamata bija piešķīris atvaļinājumu, lai viņa varētu dziedāt kādā Frankfurtes radiofona produkcijā. Pa visu Vāciju tika meklēta aizstājēja. Nav vispār daudz soprānu, kas var šo spraigo lomu dziedāt, un visas solistes izrādījās tai laikā aizņemtas. Pētot Vācijas teātŗa aģentūru kartotēkas, tika uziets, ka Rūta Gerke šo lomu kādreiz dziedājusi.

„Iekāpt" ar vienu orientācijas mēģinājumu sveša teātŗa lielā inscenējumā, kad pēc pieciem gadiem loma jau pavisam aizmirsusies, ir ļoti grūti un riskanti. Tādēļ R. Gerke vispirms no piedāvājuma atteicās. Taču teātris un aģenti nedeva miera. Ieinteresēts bija arī Frankfurtes radiofons un piedāvātais honorārs tika arvien paaugstināts. Beidzot R. Gerke deva savu piekrišanu vienai viesizrādei, jo vienu izrādi teātris katrā ziņā bija apsolījis saviem abonentiem; otru izrādi varēja arī atlikt. Rūpīgi no jauna samācījusies lomu, R. Gerke devās uz Ķīli. Saskaņošanās ar ansambli noritēja gludi. Taču izrādē radās kritisks moments, kad inspicients deva Bertaldai uznāciena zīmi dažas sekundes par vēlu. Taču R. Gerke ar rutīnu „pārspēlēja" sarežģīto situāciju un izrāde norita raiti un spoži. Tūlīt tika nolīgta arī otra izrāde, kas nu jau ritēja bez lieka satraukuma.

Tā latviešu dziedātāja var savai operas karjērai pievienot atkal jaunus nozīmīgus panākumus. Piebilstams, ka Ķīles operas ansamblī sākot ar nākamo sezonu premjērlomām angažēti divi vācu dziedātāji, kuŗiem visu vokālo izglītību devis latviešu paidagogs Longīns Apkalns. Tie ir tenors Vilhelms Tēpe un altiste Hildegarde Laurīcha. —la—

Edvarts Tūters

LĪDZ TREŠAI GAIĻA DZIESMAI NAV VAIRS TĀLU

Jau otro dziesmu gailis nodziedāja.
Baiss sprīdis šis līdz trešai dziesmai būs;
Velns valdinieks un zemes lielskungs kļūs —
Posts vien vairs zels zem viņa āža kājas.

No pūļa godāta tiek ļaunā stāja —
Tas nespēj jaust, kuŗs labo daļu gūs;
Ar sirpi sarkano, kas naidā rūs,
Velns ražu ievāks sev un paņems mājas.

Līdz trešai gaiļa dziesmai nav vairs tālu,
To melnais zin un steidzas savažot
Tos, kas jau sirgst ar ticēšanu bālu.

Tik tumsa vien spēj melnam varu dot,
Lai vērā liek to sirds ikviena, domas,
Ka trešai gaiļa dziesmai izskanot

Mums durvis gaismai vērt spars nesastomās.

Senču pēdās

T. PUISĀNS — PASAKAS UN STĀSTI, 260 LP.,

AKA APGĀDS, 1975.

Senču pēdās ir Puisāna otra grāmata divu gadu laikā. Pirmā — Nogrimušās jaunavas mantojums — publicēta 1973. gadā. Apskatāmajā grāmatā ir sešas pasakas un pieci stāsti: Mārītes nelaime, Ziedu princese, Jeduša nāve, Dvēseles balss, Nepaklausīgā laumīte, Pelēkā princese; stāsti — Puscūcis, Sv. Asizes Franča spredikis putniem, Gigants, Jefrema pirmās bikses un Priesteris un velns. Daži no šiem darbiem jau lasīti periodikā.

„Sensenos laikos, aiz deviņām jūrām un kalniem, pavasaŗa pusē, atradās kāda saulaina zeme, kas pleta savu plašumu pāri neskaitāmām upēm, ezeriem, mežiem un purviem, raidot pret zilajām debesīm puķu smaržu, zaļo koku šalkas, balto mākoņu atspīdumus ezeru dzelmēs un dzīvo zemes dvašu kā dailskanīgu Melodiju kopīgā radības simfonijā." (7. lp.) Tā sākas pasaka par Mārīti.

„Mīla ir visdivdomīgākais, vietā un nevietā lietotais vārds," saka autors pasakā Ziedu princese, kuŗai bija trīs kaislības: puķes, putni un zvēri. Mīlas vārdā princese plūca puķes, lika putnus būrīšos un zvērus krātiņos, nežēlīgi laupot tiem brīvību un dzīvību. Mīlas vārdā viņa citiem sagādāja ciešanas. Tas ir tas pats vārds, ko pazīst dzejnieks, apdziedot sauli un puķes. (38. lp.)

Pasakā Jeduša nāve notēlota Prātuļu sādžas ļaužu dzīve Latgalē, ieražas un māņticība. Kad purva vidū velni un ragana svinējušas kāzas, pārdrošnieku Jedušu tur pusnaktī ļaunie gari nonāvējuši.

Stāstā Puscūcis notēlota lauku ļaužu gādība un mīlestība pret saviem mājlopiem, bet humoreskā Jefrema pirmās bikses pastāstīts gadījums, kad Jefrems uzģērbis pirmo reizi bikses tikai tad, kad braucis izredzēto bildināt, bet pa ceļam tās nozaudējis. Krievi vēl tagad valkā kreklu virs biksēm, bet vēl līdz pagājušā g.s. beigām tas sniedzies līdz potītēm, aizstājot bikses līdz pat brūtgāna gadiem. Stāstā Gigants autors notēlojis lauku ļaudis Krūkļu sādžā, to priekus un bēdas.

Nepaklausīgā laumīte ar māsām un māti — Meža māti dzīvoja Mežezerā, liela meža vidū. Laumīte bija kustīga, ziņkārīga, nepaklausīga. Viņa gribēja zināt, kas notiek pasaulē, bet Meža māte savu meitu brīdināja, ka pasaulē ir daudz skaistuma, bet tā ir nemiera, steigas, ilgu un skumju caurausta. Tur ir strīdi, sacensība, šķelšanās un naids, kur nāve būs pastāvīga pavadone. Nav labi savu likteni izaicināt. Nepaklausīgā Laumīte nepiekāpās un Meža māte viņu pārvērta vienas dienas taurenītī, un vakarā Laumīte nomira.

Pelēkā princesē iespaidīgi notēlota mums jau pazīstamā sarkanā valsts austrumos, kur cilvēkiem sirds vietā krūtīs tukšums. Tur jau bērniem sirdi izgriež, jo tajā dzimst jūtas, līdzjūtība, žēlsirdība, mīla un citas īpašības, kas traucē pelēkās valsts harmoniju. Kad Pelēkā princese no kāda svešnieka uz vienu dienu aizņēmusies sirdi, viņa sakusi saredzēt savas valsts brutālo nežēlību. Kad princese uzrunājusi važās ieslēgtos, tie atbildējuši: „Tiranna jūgs nevar skart dzīvību tāpat, kā tas nevar skart mūžību. Arī augstākie varasvīri ir padoti tam pašam dzīvības un nāves likumam, ko nevar grozīt ne vareni polītiķi, ne cietumi, ne važas. Tāpēc mieriniet sevi, jo ar jums stāv cits, daudz lielāks spēks, spēks, kuŗa priekšā dreb tiranni, sabrūk cietumi un pārtrūkst važas. Šis spēks ir taisnība, žēlsirdība, līdzcietība un mīlestība." (232. lp.)

Dvēseles balss ir pasaka par Sadres ģimeni tālajā Indijā, kur dievbijīgais Sadre ticējis, ka „cilvēka mērķis šinī pasaulē ir Dieva atklāsmes meklēšana," jo Dieva pazīšana ir cilvēka augstākais labums.

Priesteris un velns — moderni sens tēlojums, kā autors to nosaucis. Viss tēlojums ir velu un priekšnieka Lucifera ļoti zīmīgais monologs priesterim. Jaunajam priesterim baznīcas vadība uzdevusi celt jaunu dievnamu, bet draudze bijusi nabadzīga, lai samaksātu nodevas. Jaunais priesteris ceļā uz savu draudzi, smagu domu nomākts, noguris atsēdies birzs malā un iemidzis. Sapnī parādījies Lucifers, kas teicis:

(Turpinājums 9. lp.)

REDAKCIJAI PIESŪTĪTIE IZDEVUMI

Jānis Zariņš — Skaistais ģimnazijas laiks, veltījums Gaujienas ģimnazijas 50 gadu jubilejai. Apgāds Vaidava, 398 lp.

Daugavas Vanagu Mēnešraksts 3. (161.) nr., DV centrālās valdes izdevums, atb. redaktors V. Hāzners, redakcijas kollēģijā — S. Ancāne, Guna Ikona,, V. Irbe, Tonija Krūka un A. Brastiņš, 45 lp.

Labietis 49. nr., Dievturu sadraudzes izdevums, redaktors A. Brastiņš, 45 lp.

Ceļa Biedrs 5. (195.) nr., Latviešu ev. lut. draudžu apvienības Amerikā izdevums, redaktors J. V. Strautnieks, 24 lp.

Zelta Vārtu Vēstis 6. nr., Ziemeļamerikas latv. ev. lut. draudzes izdevums, vāku zīmējusi mākslinieces Elza Krimuldēna-Reinvalde, redaktors A. Reinvalds, 52 lp.

Zeme un Tauta 13. nr., Latviešu agronomu biedrības izdevums, redaktors agr. J. Mierkalns, 40 lp.

Anna Millere no Otavas Toronto universitātes medicīnas fakultātē ieguvusi M. D. gradu un praktizēs Toronto Women's College slimnīcā. Viņa pieder pie studenšu korporācijas Daugaviete.

Domāsim, runāsim, rakstīsim latviski

Par ASV, Kanadas un citu vietu un personvārdu izrunu un rakstību latviešu valodā.

Kopš tautas atmodas laikmeta valodnieka Juŗa Alunāna (1832.—1864. g.)[1] svešvārdu pareizrunā un rakstībā ieteikts fonētiskais princips, kas latviešu valodas cilmes vārdos sastopams jau 17. gadsimtā.[2] Pēc tā svešvārdi runājami un rakstāmi saskaņā ar to izrunu oriģinālvalodā. Pie fonētiskā principa, to uzskatīdami par galveno, arī turējušies mūsu valodnieki Latvijas brīvības laikos, piem., Izglītības ministrijas sasauktā svešvārdu ortografijas komisija. Tā vienojās par svešvārdu izrunu un rakstību, kas izpaužas „Svešvārdu vārdnīcas" 2. izdevumā (1934. g.)[3]. Pilnīgākā (aptverdama ne tikai svešvārdus, bet arī latviešu valodas vārdus), pie tam oficiāla līdz pat mūsu dienām)[4], ir mūsu labāko valodnieku izstrādātā „Latviešu (valodas) pareizrakstības vārdnīca"[5], kuŗas 1. izdevums iznāca 1942. g., bet 2. (dažā ziņā no 1. izdev. atšķirīgs) — 1944. g. Šai vārdnīcā minēti gan tikai svešie sugas vārdi, bet nav šaubu, ka tanī minētie norādījumi attiecas arī uz īpašvārdiem, t. i., vietu un personu vārdiem. Uz to norāda ne vien J. Endzelīna un K. Mülenbacha „Latviešu valodas mācība" (1937. g.), bet arī pēc tam iznākusi mag. phil. V. Bērziņas-Baltiņas „Latviešu valodas gramatika", ko manuskriptā ir izskatījis prof. J. Endzelīns.

Ja fonētisko principu pamatā liekot oriģinālvalodas izrunu (ne rakstību!), mūsu valodnieki atzinuši par galveno, tad tam blakus viņiem bija jāatzīst 2. princips, kas formulēts jau „Svešvārdu vārdnīcas" (1934. g.) priekšvārdos un precīzēts vēl šobaltdien lietājamās „Latviešu (valodas) pareizrakstības vārdnīcas" (pējais pārfotografējums 1972. g. ALA Kultūras biroja izdev.) 13. lappusē. Tur lasām:

„Svešvārdos — tāpat kā īstos latviešu vārdos — gaŗumi runājami un apzīmējami saknes zilbēs, piedēkļos un galotnēs, ievērojot, cik iespējams, oriģinālvalodas izrunu. Biežāk lietojamos svešvārdos, kas vispār pazīstami un praktiskā dzīvē dziļi iesakņojušies, forma pieskaņota praksē nodibinātai tradicijai, bet maz pazīstamos un tikai šaurā speciālitātē pazīstamos svešvārdos ievērota, cik iespējams, saskaņa ar oriģinālvalodas formu . . ."

Kā redzam, svešvārdu (sugas un īpašvārdu) pareizrunas un rakstības palīgprincips attiecas uz biežāk lietājamiem vārdiem, kas praktiskā dzīvē dziļi iesakņojušies. Te valodnieku pareizrakstības komisija domājusi tādas svešvārdu formas, kas nesaskan ar oriģinālvalodas izrunu, bet mūsu valodas apziņā dziļi iesakņojušās. — Runājot par viet- un personvārdiem it īpaši, jāliecina, ka tādu formu mums netrūka jau Latvijā. Proti, daļa svešo īpašvārdu bija ieviesušies mūsu valodā ne tieši no oriģinālvalodas, bet ar vācu vai krievu valodas starpniecību. Lūk, vācu un krievu valodā svešvārdu pareizrunas un rakstības principi ir citi. No tiem laikiem minami, piem., sekoši nefonētiski Ziemeļamerikas vietu nosaukumi, tāpat personu vārdi, kas mūsu apziņā — vārdos un rakstos — sen iesakņojušies un paturami: Aļaska, Amerika, Baltimōra, Bostona, Birminghama, Filadelfija, Kalifornija, Kanada (vai Kanāda), Kolumbija, Kvebeka, Linkolna un Linkolns, Losandželosa, Londona (Kanadā un arī ASV), Mančestra, Montreāla, Nebraska, Niagara, Ņujorka, . . . Vašingtona (un Vašingtons) u. c. Te pieminams arī „Čikāgas" vārds, kuŗā jau Latvijā ieviesās nefonētiskais č vārda sākumā, bet katrā ziņā respektējams gaŗais „a" starp „k" un „g"! To „gaŗo a", atrodam ne vien visās labākajās ASV vārdnīcās, bet dzird arī čikāgiešus diendienā runājam! Nav tomēr gandrīz neviena lielāka latviešu laikraksta, kas ievērotu, ka „ā" ir fonētisks un katrā ziņā lietājams!

No Latvijas laikiem esam pārņēmuši un ar pilnu tiesību lietājam arī tādas nefonētiskas „galotnes" kā -burga, -forda, -lande (blakus -lenda), -pole, -sona, -tona; piem.: Pitsburga, Pēterburga (Floridā), Oksforda, Rokforda, Klīvlande (ar gaŗu „i"!, arī Klīvlenda), Portlande, Annapole, Medisona, Deitona, Prinstona, („Princeton"(. Šās galotnes savā laikā Latvijā ieviesušās ar vācu (vai krievu) valodas starpniecību un, kā jau teicām, paturamas, lai gan galotņu patskaņi nesaskan ar angļu valodas izrunā dzirdamiem patskaņiem. Tanīs atrodamās lokāmās galotnes -a vai -e (piem., Medisona, Annapole) mums parasts piekabināt svešajiem vietvārdiem jau kopš Juŗa Alunāna laikiem. Juris Alunāns jau pag. gadsimta vidū ieteica pārņemtajiem svešajiem īpašvārdiem piekabināt latviskās galotnes: -a vai -e sieviešu dzimtes vārdiem un -s vīriešu dzimtes vārdiem, īpaši personu vārdiem, piem., Linkolns, Vašingtons.

— **Mag. phil. Aleksis Kalniņš**

Vēres: [1]) Ļoti spējīgais valodnieks Juris Alunāns vērā liekams, allaž mīļā piemiņā paturams arī tālab, ka devis mums simtiem jaunu vārdu, bieži tos pats darinādams. Viņš izteicis arī svarīgus priekšlikumus jaunās, tagad lietājamās, ortografijas lietā, kas galīgi izstrādāta bija 1908./1909. g. un oficiāli tika ievesta Latvijas patstāvības pašā sākumā. [2]) Par to pētījums ir pazīstamajam veco latviešu rakstu pētniekam Kārlim Draviņam. [3]) Šī vārdnīca svešumā 2 reizes pārspiesta: 1) Fišbachā (Vācijā) un 2) Eitīnā „Eutin", arī Vācijā). 1. (1948. g.) izdev. ir labs, 2. (1958. g.) izdev. nekādā ziņā nav ieteicams, jo pārspiežot izdarīti patvarīgi grozījumi! [4]) To ieteikusi arī mūsu Latviešu valodas komisija, bet, diemžēl, daudzi literārās valodas lietātāji par to maz ko zina vai to pat nemaz nepazīst.[5]) Kārtu kārtām pārfotografējot šo oficiālo vārdnīcu, nav novērsta nepatīkama parādība: tās pilnīgais tituls ir: „Latviešu valodas pareizrakstības vārdnīca".

Ar Latviešu preses biedrības Kanadā kopas veltēm Toronto latviešu sestdienas skolas izlaiduma aktā, no kreisās: Kristīne Ziediņa, Rita Jansone un Raimonds Pētersons (labajā pusē). Vidū balvu pasniedzēja Guna Ikona.

Foto: J. Liģers

Pianista V. Treimaņa audzēkņu vakars Čikagā

Kuplais audzēkņu skaits un plašā programma apliecināja, ka V. Treimanis ir teicams paidagogs, ar kuŗa gādību veidojas jaunie pianisti. Par katra audzēkņu spējām bija padomāts, programmu sastādot. Tā bija topošo jauno pianistu lielā diena. Katrs centās darīt, ko spēja, patīkami pārsteidzot vecākus un citus klausītājus ar labi sagatavotiem priekšnesumiem. Visi iesācēji savos priekšnesumos uzrādīja labu ritma izjūtu un satura tulkojumu.

Tālāk dzirdējām audzēkņus ar lielāku praksi klavieŗspēlē. Šos priekšnesumus ievadīja Silvija Kļaviņa, Astrīda Kiršteina un Anita Nāgele ar Liftla klavieŗu trio — Spēlei un priekam; tas skanēja izteiksmīgi un saskanīgi. Anita Nāgele un Astrīda Kiršteina interesanti atskaņoja Vilsona duetu Pasta rati. Techniski veikli un saskanīgi S. Kļaviņa un A. Nāgele veica Heina duetu — Mūzikālais pulkstenis. No Bēthovena dzirdējām — Elīzei, kuŗu labā technikā un iejūtīgi atskaņoja Sandra Dzene.

A. Nāgele teicami nospēlēja Lichnera — Tulpe. Egils Ozols izteiksmīgi skaņās veidoja Brauna — Čigānieti. Tālāk dzirdējām Astrīdas Nīkures labā satura tulkojumā Keterera — Uz jūras vasarā. Andrejs Nīkurs bija izvēlējies Kaba — Krāšņuma varenība. Spēlē viņš apliecināja techniskus maņu un labu gaumi. S. Kļaviņa savā atskaņojumā — Lubofa — Dzeltens putns, valdzināja ar saistošu spēli. Viegli un pacilāti Benita Eichenvalde nospēlēja Merkela — Taurenītis.

No vecākās grupas dzirdējām Andras Ankevicas izpildījumā Ādamsona — Deja un Mocarta sonātu Lamažora Id. Spēlē dzīvi un izteiksmīgi. Spensera Rapsodijā bija ļoti labi izstrādāts priekšnesums, ko izpildīja Armins Norgello.

Skaisti skanēja Māras Dukātas spēlētā Baumgarta — Meža šalkas. Garmana — Mākoņu simfonija Karinas Siliņas izpildījumā skanēja labā iejūtīgā priekšnesumā.

Brāmsa — Ungāru deja Nr. 6 duets M. Dukātas un I. Norgello saspēlē risinājās noteiktos ritmos un saskanīgi. Iopliņa laikmetīgā garā rakstīta — Kļavlapa un laika kavētājs izkoptā spēles technikā aizrautīgi nospēlēja Ēriks Ešmits. I. Norgello saistoši atskaņoja Šūberta Impromptu.

Beigās dzirdējām Sarmas Priedulājas un Lindas Būdenieces izpildījumā V. Treimaņa duetu — Bērīts manis kumeliņš pirmatskaņojumu. Tautmelodijas tema iekārtota pārmaiņus abām partnerēm ar īpatnējiem un illustratīviem pavadījumiem. Dueta apdare sarežģīta, bet abas partneŗes to veica spoži un iejūtīgi.

Klausītāji ar lielu interesi izsekoja gaŗajai programmai un sumināja V. Treimani un izpildītājus. Skatuves izgreznojumu bija darinājusi Marta Priedulāja ar stilizētiem nošu elementiem, kas ierosināja jaunajiem mūzikas draugiem vēlamo noskaņu.

Edvards Ramats

SAVIENOTĀS VALSTIS

KLĪVLANDE

● Portlandes jauniešu ansamblis Dzintars 13. jūnija vakarā dziedāja Klīvlandes Apvienotās draudzes namā. Koncerta pirmajā daļā atskaņoja Latvijas skaņražu darbus. Galvenokārt dominēja Raimonda Paula dziesmas, Dzirdējām gan visu ansambli, gan arī solistus. Klausītājiem interesēja diezgan raibā un jautrā programma. Ansambļa dalībnieki saņēma daudz atzinības un ziedu. Koncerts bija labi apmeklēts.

● Aizvesto pieminas dienas dievkalpojumu 14. jūnija vakarā Apvienotās draudzes dievnamā vadīja māc. L. Grendze; vēl piedalījās mācītāji K. Briedis, un H. Jurjāns. Prāvests A. Goldikovskis teica svētrunu, bet māc. U. Ukstiņš lūgšanu. Dievkalpojumu kuplināja vīru ansamblis Tēvzeme Edv. Stelmaņa vadībā ar divām J. Vītola dziesmām. Ērģeļu pavadījumus spēlēja Š. Vīķe. Labi apmeklēto sēru dievkalpojumu beidzot, dievlūdzēji nodziedāja Latvijas valsts himnu.

● DV apvienības sarīkojumu sezona beidzās 15. jūnijā ar teātŗa kopas sagatavoto J. Viesiena komēdiju Viņa pēdējā griba, A. Rubeņa režijā. Izrāde bija labi apmeklēta un skatītāji atsaucīgi.

● Sakarā ar 25 gadu pastāvēšanu, Apvienotās draudzes skola izdevusi glītā apdarē piemiņas grāmatiņu, kuŗā daudz illustrāciju par skolas dzīvi. Pastāstīts par tās organizēšanos, dabību un izveidošanos. Grāmata ieteicama ne tikai draudzes locekļiem un skolu beigušiem, bet arī citu draudžu darbiniekiem un skolu vadītājiem, lai ieskatītos draudzes skolas darbībā.

J. E.

OMAHA

● Maija sākumā Omaha piedzīvoja viesuļvētru, kas nopostīja daļu no pilsētas. Sirēnu skaņas un tumšā pilsēta latviešiem lika atminēties pārdzīvotās kaŗa briesmas pirms trīsdesmit gadiem. Viesuļvētra nebija skārusi nevienu Omahas latviešu māju. Pēc mācītāja J. Dziŗņa vadītā dievkalpojuma notika Ģimenes dienas sarīkojums baznīcas lejas telpās, kur svētdienas skolas skolēni katram pasniedza puķu pušķīti. Uzrunu teica skolas pārzinis J. Drupītis. Pēc kopīgi nodziedātās dziesmas pianistes E. Drulles pavadījumā bērni dziedāja „Kur tad tu nu biji, āzīti manu" R. Austruma vadībā. Klavieŗu solo spēlēja Sandra Zeltiņa un Laima Vinovska. Bija arī deklamācijas. Skolēni dejoja tautiskās dejas, ko bija mācījusi K. Jakobsone. Nobeigumā mielasts.

● Ilggadējā Latviešu biedrības dāmu komitejas priekšniece Hermine Vītola radu un draugu vidū nosvinēja savu 75. dzimšanas dienu. No draudzes viņu apsveica priekšnieks A. Briedis, pasniedzot grāmatu, un dāmu komitejas priekšnieces palīdze Inta Nielsena — ziedus. Latviešu biedrības priekšnieks B. Austrums apsveica jubilāri ar ziediem.

M. S.

„RĀJUMS"

žurnāls latviešu valodas un rakstības *prakses* jautājumiem, atsāk savas gaitas! Lūdzam tās tautietes un tautiešus, kas abonēšanas pieteikumus nosūtījuši(-as) Aleksim Kalniņam, viņam arī nosūtīt abonēš. maksu. Pārējiem interesentiem lūgums *pieteikumus un naudu* sūtīt vai nu *Jānim Zariņam* („300 - 4th Ave., S. W., Kelsø, Wash. 98626, U.S.A."), vai arī *Al. Kalniņam* (1711 N. Rose St., Kalamazoo, Mich. 49007, U.S.A.). Atsevišķas „RĀJUMA" b-as maksa Kanadā un ASV — 1.30 $; pensionāriem, skolotājiem un skolu jaunatnei—*pusmaksa, bij. kaŗavīriem—brīveksemplārs!* (lūdzot gan laipnā kārtā pasta izdevumu samaksu).

Čikāgas Baltu Filologu Kopa.

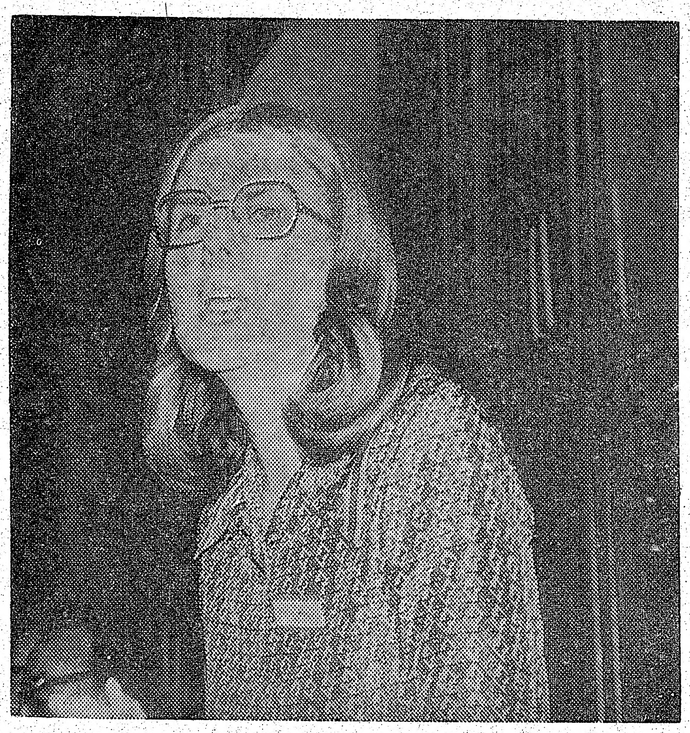

Vaira Vīķe-Freiberga no Kanadas bija viena no pirmajām, kas konferencē stāstīja par sasniegto zinātniskā darbā.
Foto: Gunars Irbe

Baltijas tautas vēstures vēju brāzmās

ASTOŅDESMIT REFERENTU NO 15 ZEMĒM BALTIJAS INSTITŪTA 3. ZINĀTNIEKU KONFERENCĒ STOKHOLMĀ

„Es nebrīnītos, ja zinātnieki kādu dienu secinātu, ka pamatu pamats tam, ka Baltijas tautas nav pagaisušas vēstures vēju brāzmās, bet saglabājušas savu seju stiprinājumā, ko tās caur savām organizācijām smēlušas no sava kultūras mantojuma, dziesmām un tradicijām, dzejas, mākslas, mūzikas un zinātnes," atklājot Baltijas institūta sasaukto 3. internacionālo zinātnieku konferenci Stokholmā 13. jūnijā teica Zviedrijas ministru prezidents Ulofs Palme.

Konferencē ar referātiem valodniecības, literātūras, mākslas, vēstures un sabiedrisko zinātņu nozarē piedalījās turpat 80 referentu, kas uz konferenci Stokholmā no 13. līdz 16. jūnijam bija ieradušies no piecpadsmit zemēm. Vistālāko ceļu bija mērojuši austrāliešu kollēgas un doktors Ichiro Kato no Iokohamas Japānā, kas referēja par lietuviešu komponistu un gleznotāju Čurļoni.

Pieteiktie poļu un ungāru kollēgu referāti palika nenolasīti, jo referentiem ierašanos vienlaicīgi bija aizkavējuši neparasti apstākļi . . .

Konferenci atklāja Zviedru akadēmijas (Svenska akademin) zālē Stokholmas Vecpilsētā, pēc kam tā trīs dienas turpinājās t. s. Ziemeļzemju kultūras centrā Heselbijas pilī. Īpašā pieņemšanā Pilsētas namā delegātus un viesus sveica galvaspilsētas pašvaldības pārstāvji, kam sekoja ekskursijas braucieni pa Stokholmu un igauņu, latviešu un lietuviešu biedrības rīkotās vakariņas.

BALTIEŠI PĀRLIECINĀJA

Uzrunā, konferenci atklājot, Ulofs Palme sniedza īsu pārskatu par jaunāko Zviedrijas ieceļotāju politikā, kas ar šā pavasaŗa lēmumiem iezīmējas ar dažāda veida atbalstiem ieceļotāju un minoritāšu grupu kultūrālai pašdarbībai, īpaši pasvītrājot rūpēšanos, lai minoritāšu bērni, mācoties skolās mātes valodu, gūtu konkrētas izvēles iespējas pašiem izšķirties par pilnīgu iekļaušanos zviedru tautā vai palikšanu pie vecāku valodas un kultūras.

„Kad četrdesmito gadu vidū Zviedrijā ieradās vairāki desmiti tūkstošu bēgļu no Baltijas valstīm, mums trūka kā pieredzes, tā līdzekļu, lai šiem cilvēkiem palīdzētu uzsākt jaunu dzīvi citā zemē," sacīja Palme. „Es zinu, ka šīs nesagatavotības dēļ daudziem baltiešiem nācies ciest."

„Iznāca," turpināja ministru prezidents, „ka zviedriem bija jāmācās no baltiešiem, ka ir nepieciešama īpaša ieceļotāju politika. Un baltiešu kopā turēšanās un labā organizācija iemācīja mums arī, ka vajaga īpašas minoritāšu politikas. Šī pieredze bija ļoti nozīmīga, jo Zviedrijai no 1944. līdz 1970. gadam nācies uzņemt 650.000 ieceļotāju. Mūsu centieni ir, lai ikviens ieceļotājs justos līdztiesīgs, un lai to panāktu, ir jāveicina solidāritāte starp minoritāšu grupām un pārējiem valsts iedzīvotājiem."

Pieminot, ka Baltijas institūts Stokholmā šovasar var atskatīties uz pieciem darba gadiem, Palme šajā darbībā pasvītrāja divus svarīgus uzdevumus: saglabāt valodu un kultūrālo identitāti ne tikai savām vajadzībām, bet arī, lai bagātinātu zviedru kultūras dzīvi, un ka baltiešiem jābūt par saiti starp patvēruma zemi un tām zemēm, no kuŗām tie nākuši.

„Mijoties kultūras vērtībām, izaug vispusība, tolerance un saprašanās starp tautām," teica Palme un izpelnījās sirsnīgus aplausus. Beidzot runas oficiālo daļu, viņš pāris teikumos pakavējās pie savām bērnības saitēm ar Latviju, kur pavadījis vasaras Valmieras un Cēsu apkaimē.

KONFERENCES VISPUSĪBA

Pieteikto un nolasīto referātu daudzumā tiešām netrūka — vismaz — vispusības. Lai to daudz maz raksturotu, jāatzīmē tādi temati kā, piemēram, Vairas Vīķes-Freibergas un Imanta Feiberga kopīgais darbs, analizējot saules dziesmas latviešu tautas lirikā ar skaitļojamo mašīnu palīdzību; ebrēju universitātes doktora Dova Levina referēts pa Baltijas žīdu bruņoto pretestību; Ingvara Kalniņa — par deminutīviem īpašības vārdiem; Heinca Išreita (Ischreyt) — par Tisota „Avis au Peuple sur sa sante" un pirmajiem periodiskajiem izdevumiem igauniski un latviski; Jāņa Zaļkmaņa — par igauņu un latviešu slepeno nolīgumu 1921. gada 7. jūlijā; Aleksandras Eiches — par divdabju lietājumu Andreja Irbes un Alberta Bela prozā u. t. t.

Konference strādāja, sadalījusies četrās sekcijās: vēstu-

(Turpinājums 18. lp.)

Baltiešu aicinājums

Baltiešu un dažu citu apspiesto tautu pārstāvji Zviedrijā parakstījuši aicinājumu brīvās pasaules zemēm, valdībām, brīvai presei un starptautiskām organizācijām.

Aicinājuma sākumā norādīts uz Apvienoto Nāciju dibināšanu 1945. gadā, kas aizstājusi Tautu savienību. Jaunās organizācijas dibinātāji ticējuši cilvēku tiesībām, cieņai un vērtībai. Cilvēku tiesības AN apstiprinātas 1948. gadā. Tur norādīts, ka cilvēku tiesības netiek ievērotas zemēs, kur valda diktātūra vai terroristu režīms. Pie tādām jāpieskaita arī Pad. savienība, kur šīs tiesības nav ievērotas.

Aicinājumā arī norādīts, ka padomju režīms Baltijas valstīs nodibināts ar varu, pēc Hitlera un Staļina slepenā nolīguma. Padomju režīms nepārstāv baltiešu brīvi izteiktu vēlēšanos ne 1940. gadā, ne tagad. Tas vērojams pēc baltiešu protestiem, par ko ziņas sasniedz rietumu zemes vai par ko liecina bēgļi no Baltijas valstīm. Masu deportācijas sākušās 1941. gada 14. jūnijā, kas radījis šīm tautām lielus cilvēku zaudējumus. Arī citas Austrumeirojas zemes cietušas lielus zaudējumus.

Aicinājums beigās griežas pie brīvās pasaules ar lūgumu palīdzēt Baltijas valstīm cīņā par brīvību un cilvēku tiesībām, pret terroru, pārkrievināšanu un koloniālismu. Tas aicina rietumu zemes nelīgt līgumus ar Pad. savienību Eiropas drošības konferencē uz cilvēku tiesību rēķina. Cilvēku tiesības nedrīkst uzskatīt par kādas zemes „iekšēju lietu". Nav atzīstams Baltijas valstu pašreizējais stāvoklis. Visām tautām svešas varas okupācijā dodama iespēja atgūt brīvību Apvienoto Nāciju protektorātā.

Aicinājums datēts 14. jūnijā Stokholmā. Latviešu nacionālā fonda vārdā to parakstījis V. Ginters, no igauņiem E. Kreps un V. Vilkenas no lietuviešiem. Vēl parakstījuši Baltiešu komitejas priekšsēdis B. Hagards, Poļu bēgļu apvienība Zviedrijā, Brīvo ungāru apvienība Zviedrijā un ACEN delegācijas Zviedrijā priekšsēdis V. Pateks. Vk

Igauņu bēgļu kuģis iegriezies Toronto ostā

Pēc 27 gadiem Toronto ostā iebraucis 37 tonnīgais kuģis Atlanta, ar kuŗu 42 igauņu bēgļi 1948. gadā bija devušies no Zviedrijas uz Kanadu, nejuzdamies vairs šinī karaļvalstī droši, kur tos bieži traucējuši padomju aģenti. Bēgšanu toreiz organizēja igaunis Karls Āspere, kas tagad dzīvo Ontario provinces pilsētiņā Sutonā pie Simko ezera, kur viņu intervējis Toronto laikraksta The Toronto Daily Star līdzstrādnieks. Atceroties 61 dienas ilgo ceļojumu uz brīvību, brauciena organizētājs pastāstījis:

„Kuģis bija būvēts ar 12 guļamvietām, bet mēs bijām 42 personas, ņemot līdz arī bagāžu. Cīnoties ar 20 pēdu augstiem viļņiem un pārciešot lielas vētras un citas klizmas, beidzot sasniedzām Ņubransviku. Ceļojuma laikā pietrūka dzeŗamā ūdens, izlīdzējāmies ar lietus ūdeni. Mums nebija nekādu dokumentu, bet Kanada mūs uzņēma. Tā mēs vēl šodien esam šeit."

No toreizējiem okeana šķērsotājiem septiņi jau miruši, daži pārcēlušies uz citām vietām Kanadā, bet 18 igauņu, kas dzīvo Toronto, bija devušies uz ostu redzēt kuģi, ar kuŗu pirms 27 gadiem ieradušies Kanadas krastā. Atlanta savā laikā būvēts Zviedrijas karaliskās ģimenes vajadzībām. Pēc pārbrauciena igauņi to par lētu naudu pārdevuši kādam Ņubransvikas tirgotājam. No tā laika kuģa īpašnieki vairākkārt mainījušies. Tagad Atlanta apgrozīsies Toronto ostā.

Gadskārtējais Niagaras Jaunatnes un Draudzības dienu

VOLEJBOLA TURNIRS

vīriešu un sieviešu komandām notiks š. g. **27. jūlijā.** Garden City Beach — Port Weller. Sākums pl. 10.00 no rīta.

Komandas jāpiesaka līdz š. g. 20. jūlijam. Sacīkšu dienā komandas pieteikt nevarēs.

Katrai komandai jāpaziņo komandas vadītāja vārds, kas būs atbildīgs par komandas sportisku uzvešanos un gādās, lai komanda būtu laikā uz laukuma. Komandu vadītājiem sacīkšu noteikumus paziņos pl. 10.00 pie volejbola laukuma. Tiesās Ontario volejbola apvienības tiesneši.

Komandas jāpiesaka:
Modris Žulps
667 — 7th Ave., Hamilton, Ont., Canada.
Tālr. darbā (416) 547-6155; mājā (416) 383-4704.

P. Treiers,
Jaunatnes un Draudzības dienu rīc. kom. pr-dis.

Latviešu zēni ledus hokejā

Pēdējā laikā arvien vairāk latviešu zēnu sāk spēlēt Kanadas ledus hokeju. Daži no jaunajiem spēlētājiem jau guvuši teicamus panākumus savu vecuma grupu vienībās. Tā G. Krūze izpelnījies Toronto meistara godu. Arī viņa jaunākais brālis A. Krūze jau kļuvis par aktīvu spēlētāju. Vieglatlēts un Latviešu YMCA basketbolists I. Knostenbergs ir teicams aizsargs savā hokeja vienībā — Ted Reeve zēnu līgā. Pirms pāris gadiem Latviešu YMCA basketbola treniņos

Markus Grundmanis „All Star Team" hokejista tērpā.

parādījās 12 gadu vecais Markus Grundmanis, kas savā vecuma grupā skolā ir arī teicams volejbolists. Viņa hokeja vienība „Humber Valley Bantom" līga piecos gados iegūvusi četras pirmās vietas un vienu otru vietu. Pagājušā gadā Markuss bija vienības kapteinis. Šogad viņa vienība atkal ieguva pirmo vietu, bet Markuss labākā spēlētāja balvu. M. Grundmanis ieguva īpašu balvu kā labākais vārtu guvējs līgā. Jaunais ledus hokejists ir līgas izlases vienībā, kas piedalījusies vairākos turnīros, un viņš ir vienīgais, kas šajā vienībā ieguva trīs vārtus vienā spēlē. Ž. Z.

Ontario provinces valdības organizētā gadskārtējā etniskās preses ceļojumā šī izbraukuma dalībniekiem Otavā bija rīkota satikšanās arī ar Daudzkultūru konsultatīvas padomes sesijas dalībniekiem. Attēla labajā pusē Kanadas federālās valdības ministrs Džons Manro, kam padota arī daudzkultūru jautājumu kārtošana, kreisajā pusē Latvija Amerikā līdzstrādniece Vera Sidare un latviešu pārstāve Konsultatīvajā padomē Inta Purva. Pieņemšanā klāt bija arī etniskās preses informātors Džons Bells. Foto: J. Kreilis

Mums jābūt lepniem ar savu izcelsmi

DAUDZKULTŪRU KONSULTATĪVĀS PADOMES SANĀKSME OTAVĀ

„Vēlēšanās iepazīt un izprast vienam otru kultūru un izvērtējot labāko, lai nākotnē padarītu Kanadu par garīgi bagātāko zemi pasaulē, bija vadošā doma Daudzkultūru konsultatīvās padomes sanāksmei no 18. līdz 22. jūnijam Otavā," izteicās Inta Purva, kas kā šīs padomes locekle piedalījās no Ontario provinces.

Pirmo divu gadu padomes darba rezultātus, vairāku 100 lappušu gaŗos ieteikumus daudzkultūras laukā, mnistrs Džons Munro 18. jūnijā nodevis parlamentam apspriešanai. Tādā kārtā tie kļūs par pamatu Kanadas valdības daudzkultūras politikas turpmākai veidošanai. Ieteikumi sastādās no septiņiem galvenajiem ierosinājumiem:

1. Valoda un kultūra. — Valoda ir kultūras atslēga. Jo labāk kādas etniskās grupas piederīgie pārvaldīs savu valodu, jo dziļāka un pilnīgāka būs viņu kultūras izpratne, dodot iespēju to attīstīt tālākai jaunradei. Bez valodas kultūra paliek ieslēgta šaurās sienās — tradicijās. Lai gan tās ir saistītas ar folkloru, kas ir neatņemama, tomēr tā ir tikai sīka daļa kultūras kopumā. Nav šaubu, ka šāds valdības oficiāls viedoklis radīs nepatīkamu pārsteigumu tais ģimenēs, kam tēvu valodas mācīšana bērniem liksies kā nevajadzīgs apgrūtinājums.

2. Pārvarēt nevienlīdzību uz cilvēku tiesību pamata. — Šai ieteikumā, cita starpā, ir kāds paragrafs, kas saka: Atļaujot kādai etniski kultūrālai grupai palikt iepakaļis pārējiem kanadiešiem akadēmiskā, politiskā vai ekonomiskā laukā, nozīmē pieļaut kultūras genocīdu. Ieteikts arī CBC radio un televīzijas raidītājiem vairāk atspoguļot valdības daudzkultūru politiku un raidīt programmas, kas atbilstu šim virzienam.

3. Daudzkultūru centri, kas atbalstāmi ar zemu procentu aizdevumiem. — Ir novērots, ka izveidojot šādus centrus, kāpinās arī grupu aktīvitātes dažādos kultūras virzienos.

4. Etniskā prese un ziņojumu tīkls. — Ievērojot etniskās preses iespēju piekļūt lielam savu lasītāju skaitam, valdībai būtu jāturpina to atbalstīt ar saviem sludinājumiem. Turpmāk daudz lielāka vērība veltāma dažādu programmu izveidošanai īpašiem etnokultūrāliem virzieniem gan televīzijā, gan radioraidījumos, iesaistot šais nozarēs speciālistus no dažādām etniskām izcelsmēm.

5. Māksla daudzkultūru sabiedrībā. — Katra mākslinieka izteiksmes bagātība lielā mērā atspoguļojas tā izcelsmē, kas ir radoša darba neatņemama sastāvdaļa. Tikai mākslinieka radošais ģenijs padara mākslu vienreizēju. Tāpēc Daudzkultūru konsultātīvā padome apsveic līdzšinējo valdības atbalstu mākslas laukā un ieteic tos turpināt. Būtu jārada īpašas krātuves mūzikāi, literātūrai, drāmai, kur izcilus darbus pārtulkotu abās oficiālās valodās un tie būtu pēc vajadzības pieejami.

6. Immigrants daudzkultūru sabiedrībā. — Ieceļotāji būtu iepazīstināmi ar Kanadas daudzkultūru pamatidejām vēl pirms tie ierodas šinī zemē. Dažs, braukdams šurp, jau nojaucis aiz sevis tiltu un nevarēdams identificēties ar šejienes sistēmu, pārdzīvo dziļu psiholoģisku krizi. Padome arī atkārtoti atgādina tā saucamās Mantojuma (Heritage) dienas akceptēšanu par legālu brīvdienu valsts mērogā.

7. Jaunatnes pieeja daudzkultūrai. — Jaunatne ir tautas vitāla sastāvdaļa. Jaunatnes vairums Kanadā runā trijās valodās. Jaunatne ir lepna uz savu izcelsmi. Jo tikai tas, kas iet dzīvē ar paceltu galvu, kas sastopas ar citiem kā līdzīgs ar līdzīgu, var celt un veidot pilnvērtīgu dzīvi. Jaunatnei jādod iespēja mācīties savu tēvu valodu un tradicijas, lai tā varētu gūt no savu senču gadu simteņos krātajām kultūras vērtībām materiālu rītdienas celšanai.

Ievērojot daudzkultūru politikas nozīmi attieksmē uz jaunatni, latviešu pārstāve Inta Purva jau Ontario provinces sanāksmē bija iesniegusi ierosinājumu par jaunās paaudzes (20—30 g.) ciešāku iesaistīšanu daudzkultūru darbā. Šai sakarā federālā padome pieņēma lēmumu turpmākās padomes sēdēs uzaicināt arī etnisko grupu jaunatnes organizāciju pārstāvjus, informējot tos par padomes darbu un uzklausot jauno domas. Bez tam ieteica valdībai nākošā gadā sasaukt īpašu, visas Kanadas mēroga etniskās jaunatnes kongresu.

Pēdējos divos gados izdarītas vairākas studijas attieksmē uz atsevišķām etniskajām grupām. „Interesanti atzīmēt, ka pēc studiju rezultātiem pat 2. un 3. paaudzē vērojama vēlēšanās mācīt saviem bērniem viņu izcelsmes valodu, Sakarā ar valdības daudzkultūru politiku, iestājusies īsta kultūras renesanse. Paredzams, ka padomes ieteikumu rezultātā turpmāko palbalstu piešķiršanā daudz lielāku vērību veltīs valodas mācīšanai," saka Inta Purva. (ls)

NAV PIEMĒROTU PROZAS DARBU

Jaunsudrabiņa prozas balvas fonda valde ziņo, ka laikā no 1971. gada līdz 1974. gada pavasarim vērtēšanas komisijai nav izdevies atrast darbu, kas atbilstu balvas noteikumiem — ienestu būtiski jaunas formas vai satura vērtības latviešu prozā, paliekot augstas mākslinieciskas kvalitātes robežās. Apskatīto grāmatu un manuskriptu starpā bija daži darbi, kas izpelnījās viena vai otra vērtētāja uzmanību, bet neviens neieguva balsu vairākumu, tādēļ vērtēšana par šo posmu izbeigta. Nākošajā vērtēšanā tiks apskatīti darbi, kas publicēti vai iesniegti fonda valdei laikā no 1974. g. pavasara līdz 1975. gada beigām. Tuvākas ziņas par nominēšanas kārtību un termiņu sekos presē.

KANADAS ZIŅAS

SV. KATRĪNAS

◍ „Karalieņu balle" ievadīja divas ļoti rosīgas nedēļas 25 etnisko grupu festivālā Sv. Katrīnās. Latviešus pārstāvēja „karaliene" Sarmīte Šternberga. Parādē, kas virzījās pa pilsētas galvenajām ielām, lielu ievērību izpelnījās daudzie karogi, dažādu tautību spilgtie tautas tērpi, „ķīniešu pūķi" un dažādu mūzikas instrumentu orķestri. Festivāla divās nedēļās etniskās grupas bija iekārtojušas savas novietnes, kurās rādīja savu kultūru un mākslu. Sv. Katrīnu vanadžu kopa Daudzkultūras centrā demonstrēja latviešu kultūras vērtības. Valdības pārstāvjus un pāri par 300 viesu pacināja ar tautiskiem ēdieniem un medus miestiņu. Kopas ansamblis Senatne atskaņoja dziesmas, bet Jandāls dejoja tautas dejas. Priekšnesumi guva lielu atsaucību. R. Zālamans angļu valodā stāstīja par kokli, bet „karaliene" Sarmīte Šternberga demonstrēja kokles spēli. Liels nopelns divu nedēļu daudzkultūras sarīkojumu īstenošanā bija Sv. Katrīnu vanadžu kopas pārstāvei Arijai Freimanei. Viņas 7 g. v. mazdēls Džefrijs ieguva festivāla lielāko laimestu 500 dol.

Z.

SV. KATRĪNAS

◍ „Karalieņu balle" ievadīja divas ļoti rosīgas nedēļas 25 etnisko grupu festivālā Sv. Katrīnās. Latviešus pārstāvēja „karaliene" Sarmīte Šternberga. Parādē, kas virzījās pa pilsētas galvenajām ielām, lielu ievērību izpelnījās daudzie karogi, dažādu tautību spilgtie tautas tērpi, „ķīniešu pūķi" un dažādu mūzikas instrumentu orķestri. Festivāla divās nedēļās etniskās grupas bija iekārtojušas savas novietnes, kurās rādīja savu kultūru un mākslu. Sv. Katrīnu vanadžu kopa Daudzkultūras centrā demonstrēja latviešu kultūras vērtības. Valdības pārstāvjus un pāri par 300 viesu pacināja ar tautiskiem ēdieniem un medus miestiņu. Kopas ansamblis Senatne atskaņoja dziesmas, bet Jandāls dejoja tautas dejas. Priekšnesumi guva lielu atsaucību. R. Zālamans angļu valodā stāstīja par kokli, bet „karaliene" Sarmīte Šternberga demonstrēja kokles spēli. Liels nopelns divu nedēļu daudzkultūras sarīkojumu īstenošanā bija Sv. Katrīnu vanadžu kopas pārstāvei Arijai Freimanei. Viņas 7 g. v. mazdēls Džefrijs ieguva festivāla lielāko laimestu 500 dol.

Z.

Tāls viesis Toronto

Brazilijas latviešu baptistu draudžu apvienības pārstāvis un Novaodesas latviešu baptistu draudzes mācītājs Andrejs Ceruks, kas apceļojis latviešu baptistu draudzes Klīvlandē, Čikagā, Milvokos un Grand Rapidos, 22. jūnijā viesojās Toronto latviešu baptistu draudzes dievkalpojumā, kur teica svētrunu, bet lūgšanu vadīja draudzes māc. R. Ekšteins. Dievkalpojumu ar 2 dziesmām kuplināja draudzes koris diriģenta A. Purva vadībā.

Pēc dievkalpojuma bija sadraudzības brīdis pie tējas galda. Mācītājs A. Ceruks pastāstīja par latviešu dzīvi Brazilijā un latviešu baptistiem, kas Brazilijā apvienoti sešās draudzēs, no tām lielākās ir Sanpaulā, Novaodesā un Vārpas kolonijā, kuŗās notiek arī Brazilijas latviešu baptistu gadskārtējie kongresi. Šogad kongress paredzēts Vārpas kolonijā. Viesis krāsu diapozitīvos rādīja skatus no Brazilijas baptistu draudžu dzīves, par misijas darbu un latviešiem Brazilijā. Latviešu lauksaimnieki tur audzē kokvilnu, cukurniedres, nodarbojas ar kafijas pupiņu audzēšanu, putnkopību un lopkopību. Dažiem latviešiem ir arī savi rūpniecības un tirdzniecības uzņēmumi. Daudzi latvieši izstudējuši un strādā par ārstiem, advokātiem, inženieriem, skolotājiem un ierēdņiem. Novaodesas latviešu baptistu draudzē un arī citās — dievkalpojumi notiek divās valodās, rīta dievkalpojums latviešu, bet vakara — portugaļu valodā, jo Brazilijā latvieši jau dzīvo piektā paaudzē, un daļa savu latviešu valodu pazaudējuši, tomēr turas pie latviešu paražām, tikumiem, dzīves kārtības un savas izcelsmes ļaudīm savās draudzēs.

Māc. A. Ceruks vēl apmeklēs Amerikas latviešu baptistu apvienības kongresu un nometni no 2. līdz 7. jūlijam Bukskauntijā, bet pēc tam dosies atpakaļ uz Braziliju. —ls—

Kur palikuši protesti?

The Toronto Sun 23. jūnija lasītāju vēstulēs Ināra Leimane raksta: „Tā ir bēdīga lieta, ka rietumu preses vairākums, liekas, ir akls pret Pad. savienību, brēcot par netaisnībām visur citur, bet pilnīgi ignorējot noziegumus, kas tiek izdarīti Pad. savienībā. Mūsu demokratiskai sistēmai būtu jāsarga Kanadas pilsoņu intereses, bet Kanada tagad kļuvusi par patvēruma vietu revolūcionāriem un subversīviem elementiem. Pret atvieglojumiem, kādus piešķir šo elementu iekļūšanai Kanadā, vajadzētu būt likumus respektētāju pilsoņu stingrai reakcijai.

Laikraksta redakcijas piezīme (komentāri šai laikrakstā ir pie katras vēstules): Mums pat nepasaka, kāpēc izraidīts padomju „žurnālists'.

ASV

MANČESTRA

◍ Mančestras un Vilimantikas latviešu ev. lut. draudzes 15. jūnijā rīkoja kopīgu tautas sēru dienas piemiņas dievkalpojumu Vilimantikas draudzes baznīcā. Spredikoja mācītājs K. Freimanis, bet lūgšanu teica mācītājs K. Kronis. Ērģelniece E. Brigmane atskaņoja sēru melodijas. Dievkalpojumu beidza ar Latvijas valsts himnu.

◍ Mančestras draudzes skola beidza mācības ar mācītāja K. Freimaņa vadītu svētbrīdi baznīcā, bet akts bija rīkots baznīcas lejas zālē ar audzēkņu deklamācijām un dziesmām diriģenta V. Aldiņa vadībā un tautas dejām. Skolu beidza 7 audzēkņi: Inta Kļaviņa, Silvija Kviese, Edgars Ezeriņš, Sarmīte Grase, Brigita Gustiņa, Ruta Ribicka un Valdis Strazds. Draudzes priekšnieks A. Ozols apsveica absolventus un pasniedza draudzes dāvinājumu — Jaunu Derību. Skolas vadītāja G. Skudra izsniedza apliecības un skolas veltī — grāmatu. Absolventu vārdā pateicās Sarmīte Grase. Skolas vadītāju, ar kuŗu kopā pavadīti 10 gadi, absolventi iepriecināja ar dāvanu. No vecākiem, skolotājiem un absolventiem viņa saņēma ziedus. No absolventiem Sarmīte Grase, Valdis Strazds un ie-

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.,
L8R 2T8

MAKSĀ

9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

8% par 1 gada termiņa noguldījumiem ne mazāk par $5,000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma). Noguldījumu var izņemt tikai pēc gada.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00, māju obligācijas līdz $50.000.-

Toronto birojs pirmdienās slēgts

Tas atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakara, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. Sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS

Tel. 922-2551

Hamiltonas birojs

atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.

Tālrunis 529-7939

PEEL CHAPEL
2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave, 533-7954

YORKE CHAPEL
2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJI

R. S. KANE Ltd.

apbedīšanas birojs

4812 YONGE STREET

(Sheppard Avenue tuvumā)

Willowdale

221-1159

(9. turpinājums)

Tā pa upes vidu aizpukst vecā Anna, pret krastu plinkšķinādama plānus atvadu vilnīšus. Lēniem, platiem gredzeniem tie nāk kā atbalss, saplīsdami krasta smiltīs. Sīkie putu kroniši brīdi vizinās, līdz pārtrūkst un izirst. Upe viz lēna un mierīga, saulē caurspīdīga līdz dibenam, lēnam vilnim lokot ūdens zāli: plunkš, plunkš! — krasta smiltī iesitot vieglu cakiņu.

* * *

Krastā izkāpušas, abas brītiņu stāv saulainajā liedagā starp izmētātajiem priekšmetiem. Cilvēku drūzma ir tik ātri izklīdusi, ka nemaz nedabū pamanīt, kur kurais palicis. Uz taciņa tupēdams, māju suns gausi groza galvu uz vienu un otru pusi: kur tad šodien visi tik steidzīgi? Vau! vau! — Labdien! — kā pārmezdams, kā labinādams, dzīvnieks luncina asti: vau!

Gar ežmalas krūmiem redz aizšūpojamies kādu pakausi lielceļa virzienā. Cīruļu pātari gaisā skan tik aizrautīgi skaļi, ka nevar ticēt nupat notikušajai posta ainai. Graudus briedinot, saule karsē un slāpē. Vasara elpo smagi, piebriedusi un bagāta, elpo un klausās neparastajā dunā visapkārt.

Tikai tagad stāvot upes krastā, Rita ievēro, ka tā kvēpainā migla, kas šorīt klājās pār pilsētas jumtiem, aizsedzot sauli, nav nekāda migla, bet dūmi. Degošas pilsētas dūmi... Skats ilgi nevar atrauties no tās puses.

Turēdamās pa kreisi, Rita velk meiteni līdz uz padziļā grāvja pusi gar smagi nolīkušo rudzu lauku. Vai šī slapstīšanās jau iesēdusies asinīs? Ejot pa ežmalu, kājas klupdamas aizķeras ziedošās zāles kuplumā. Sārti, mīksti staipekņu ziedi aptinas lieliem, aizturot, nelaižot tālāk. Laiku pa laikam jānoliecas saraut pinekļus. Daža asa gušņa iekniebj lielā sūrstīgu sāpi. Aptinas vējapins: kur skriesi? Ieskaties manā ziedā, cik dzidri tas veras saulē.

Bet viņām tagad jāsteidzas. Cīzaru kūts augšas svaigajā sienā varēs izlaisties gulus un atpūsties. Siena mīkstā čaukstēšana, knisišu nemierīgā lēkāšana vēl pusdzīvajā zālē ir visjaukākā mūzika kopš ganu dienām. Lopu pirmsmiega mierīgā nopūta, siltā elpa, smaržojot pēc svaigas zāles un īpata izgarojuma, ir kaut kas mājīgs, mierīgs un silts. Vasaru brīvdienas Cīzaru kūtsaugšā Ritai arvien ir bijušas kā mazas pasakas. Tik bagātas ar vienkāršo lauku idilli, tik pārpilnas skaistu izjūtu un domu.

Koku puduri, kārklu krūmāji, zāles pinekļi, lejup noliektais skats, nomaldīšanās domās liek gājējām atdurties pret žogu.

— Māt, mēs ejam nepareizi.

— Ak, tiešām esam nogājušas pavisam greizi — atskārst uzrunātā. Pārdomās nomaldījusies, nomaldījās arī no ceļa. Tik sen nebija iets pa šo Lielupes krastu. Arvien soļus saīsināja kuģis. Bet nu — tepat jau ir Langervalde. Kas gan mūs ir maldinājis atpakaļ uz Jelgavu? Tepat gan ir grantētais lielceļš — Bauska — Jelgava. Lielceļš diezgan cieši pieslejas Lielupes tecējumam, un gan jau līdz vakaram viņas aizies.

★

Soļojot Rita prāto: kā lai pasaka, kāpēc soļi griezās uz to, bet ne uz citu pusi? Kāpēc kāda apgaismība to neveda uz Rīgu, uz Kurzemes pusi, kur pa daudziem ceļiem varētu atrast izeju no nāves brīvībā? Vai tas ir ieraduma spēks ar daudzām ganu vasarām pamatā? Šī puse likās tikpat kā sava, kaut arī te viņai nepiederēja ne ceļmalas smilga, kā to reiz bija teicis Kārlis. Un tomēr — viņa jutās piederīga šai pusei un klusi sevī taisnojās vārdiem:

— Man nepieder — — un tomēr es tur jūtos tik bagāta. Tā bija mana zeme, mana pasaule ar lielo skaistumu visapkārt. Tas viss bija mans, tik tuvu mans, ka es pati iederējos visumā. Kāda tur starpība, man, tavs? Viss pieder visiem, zeme, saule, gaiss. Vai bērnu dienu sapņiem būtu tik liels spēks, cauri gadiem ar neredzamām saitēm velkot pie sevis? Viņa nezin un neprasa nekā, tikai iet.

Bērna nogurumā nomocītais vaidziņš sviedrains, kājām velkot padziļas vadziņas ceļa smiltīs. Ir karsts. Diena ir izbridusi cauri dūmiem un noskaidrojusies. Pārmetumā gluži mēma, saule stāv tieši virs galvas un svilina kā sazvērējusies. Visapkārt klusē Zemgales līdzenums.

Šo Garozas lielceļa gabalu viņa pazina labi, bija soļojusi neskaitāmas reizes, pastaliņas azotē ievīstījusi, ciemos pie brāļiem un māsas tais senajās ganu dienās. Ceļa gabalu līdz Cīzariem tā nosoļoja četrās stundās. Kāpēc šodien ceļš ir tik gaŗš un mokošs — Tikpat labi viņa pazina Lielupes otrā krasta ceļus. Kas šo ejamo ceļu zem viņas soļiem bija pametis šodien? Doma pēc domas ir žiglas, tās nesaņem atbildes un izskaidrojumus, tikai slīd virkņu virknēm, tumšas, gaišas, baigas, gan labas. Vienīgais mudinājums: jāiet, jāsteidzas.

* * *

Paceļot galvu augšup, Rita ierauga gaisā augam un veidojamies milzu dūmu stabu. Augdams tas ir pārtapis fascinējošā milzu ozolā, ka grūti atraut acis. Vai tādi ir leģendām apvītie varenie ozoli sentēvu svētbirzīs, kur krīvi upurēja saviem dievekļiem? Tik vareni skaists un reizē briesmīgs ir šis skats. Elsas, baiļu tirpas un neglābjama posta sajūta jaucas, mainās un aug reizē ar baismo dūmu stabu debesīs. Arvien augstāk, arvien plašāk taustās pelēkums, aizsedzot pusi debess malas. Tur arvien vēl uzmutuļo tumšāki dūmu kamoli, grāvienu, sprādzienu, nemitīgas dunoņas un apnicīgās lidmašīnu murrāšanas pavadīti. Sprādzieniem nerimstot, ik milzu ozoliem pievienojas jauni zarojumi. Nu Rita izbīstas pati no sevis: šis baismīgais, sākumā šķietamais skaistums nogalina vakardienu. Tur sadeg viņas sapņu pilsēta Jelgava.

Atmiņā uzpeld kāda sen aizmirsta aina. Šo nežēlīgumu viņa bija redzējusi kādā sen skatītā, bet piemirstā filmā. Pa ceļu tika dzīta bezgala gaŗa cilvēku kolonna, pa seši vienā rindā. Jauni, veci, bērni. Varbūt tur bija cilvēku tūkstotis, jo rindas galu nevarēja saredzēt. Laukmalē stāvēja kāds milzu šķūnis. Tajā sadzina cilvēkus. Sīkākas detaļas no redzētā bija pagaisušas. Atmiņā palikusi gaŗa cilvēku rinda, pelēkais šķūnis. Vēlāk kā brīnuma parādība šķūņa vidū izauga baismais, skaistais dūmu ozols. Dūmu mutuļiem vējā grozoties, likās, ka šūpojas zari. Neredzamas rokas gaisā stādītais ozols likās neparasti skaists un dzīvs. Pēc tam parādīja sadegušā šķūņa drupas. Tikai tad viņa aptvēra drausmo īstenību, ka gaisā bija uzspridzināti dzīvi cilvēki. Par ko, kādēļ? — sāpēja neatbildēts jautājums, vēl ilgi vajājot un rādoties sapņos.

Tagad šīs ainas atkārtojums satriec ar savu tiešamību. Rita nespēja aptvert, ka filmu fantazijas spētu dzīvē īstenoties tik brutālā veidā, tādā nežēlībā. Tur tagad tika uzspridzināta Jelgavas stacija. Tur tāpat bija cilvēki un lopi vagonos. Rita sajūt deguma brūces uz roku stilbiem, jūt sūrstēšanu visā ķermenī, kas sākas kaut kur dziļi iekšienē, domu karstumā pārogļojot līdz pirkstgaliem.

Dūmu mutuļi augstā kāpienā aizsedz debesis, tinas ap sauli, kas caur dūmiem zvēro ugunīgi sarkana. Asiņainā saule... atkārtodamās smadzenēs iekvēl šī doma. Saule — asinīs trīcoša, dzīva, ķermenim tikko izrauta sirds. Dūmu kvēpos tinusies, kustīga, nemierīga tā raustās nāves agonijā. Jelgava, mana Jelgava, kādai varmācīgai nāvei atdota miermīlīgā, saules plauktā auklētā vieta.

(Turpinājums sekos)

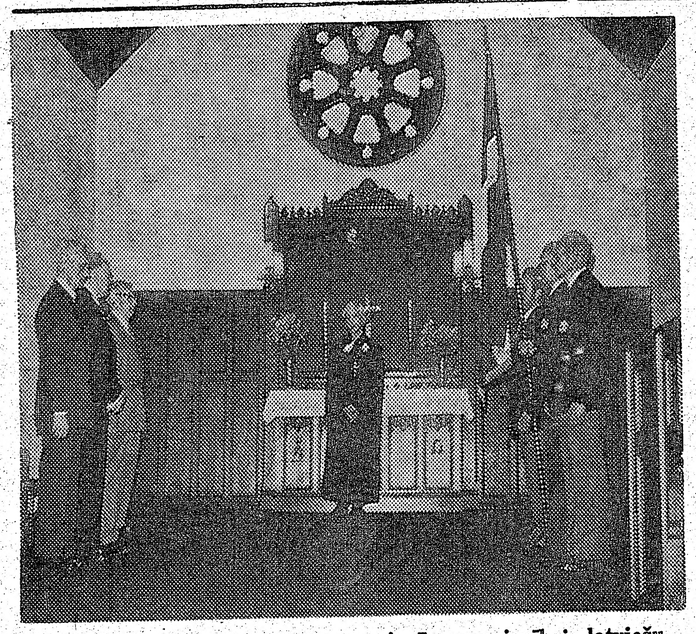

Karoga iesvētīšana Hamiltonas pensionāru apvienībai latviešu ev. lut. Kristus baznīcā. Kreisajā pusē pensionāru apvienības prezidijs — A. Zibens, K. Dobelis un P. Zariņš, vidū māc. E. Pavasars. Pa labi — DV Hamiltonas nodaļas valdes pārstāvji, valdes locekļi E. Reinis, priekšsēdis O. Ieviņš un I. Krūziņš. Karogu pensionāriem dāvinājusi DV Hamiltonas nodaļa. Karogu nodeva nodaļas priekšsēdis O. Ieviņš, bet saņēma pensionāru apvienības priekšnieks K. Dobelis.

Foto: J. Dāvis

Toronto 150.000 nelegālu iecelotāju

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ VALDES SĒDE 25. JŪNIJĀ

LNAK padomes sesijā maija beigās un jūnija sākumā Toronto ievēlētā jaunā LNAK valde uz pirmo sēdi sānāca 25. jūnijā studentu korporācijas Tālavija konventa dzīvoklī Latviešu namā. Bija ieradušies arī abi jaunievēlētie valdes locekļi Dr. Linards Lukss un Monika Jonāne, tāpat līdzšinējais valdes sekretārs Imants Alksnis, kas valdē vairs nekandidēja. Valdes priekšsēdis T. Kronbergs apsveica jauno valdi ar pirmo sēdi un LNAK vārdā pateicās līdzšinējam valdes sekretāram par atzinīgi veikto korekto darbu. Priekšsēdis ar gandarījumu atzīmēja, ka valdes sēžu protokoli vienmēr bijuši sagatavoti laikā, tāpat laikā izsūtīti paziņojumi par notiktajām valdes sēdēm un izteica cerību, ka I. Alksnis neliegs savu padomu arī turpmāk, un nākotnē atkal atgriezīsies aktīvā LNAK darbā.

Sēdē piedalījās arī līdzšinējais revīzijas komisijas priekšsēdis J. Grodnis, bet jaunā revīzijas komisija, kuŗa ievēlēta līdzšinējā sastāvā, vēl nebija konstruējusies. Valdes priekšsēdis padomes sesijā bija ievēlēts atsevišķi, bet pārējos amatus valdes sēdē sadalīja šādi: 1. vicepriekšsēdis Jānis Mežaks, 2. vicepriekšsēdis Dr. Linards Lukss, sekretāre Monika Jonāne, protokolu sekretārs Aleksandrs Joma, kasieris Vilis Miklaševics, biedrzinis Valdis Liepiņš, valdes loceklis speciāliem uzdevumiem Guntis Sukse un valdes locekle Inta Purva, ko arī turpmāk apstiprināja par Kultūras nozares vadītāju. Arī pārējo nozaŗu vadītājus apstiprināja līdzšinējos. LNAK un PBLA referenti iecelti uz trim gadiem un viņu pilnvaras vēl nav izbeigušās.

Izdevumam Latvieši Kanadā, kuŗa galvenais redaktors ir izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, turpinās vākt attiecīgos materiālus. J. Mežaks ziņoja, ka visi nozaŗu vadītāji vēl savus materiālus nav iesnieguši. Amati mainījušies, kas pa daļai arī bijis kavējums. Kanadas latviešu archīva iekārtošana prasa lielu darbu. J. Mežaks, kas veic arī archīvāra pienākumus, ierosināja rādīt archīvāra palīga posteni. Valde šim amatam apstiprināja agronomijas doktoru Kārli Lapiņu, kas aizgājis pensijā un tagad dzīvo Toronto.

T. Kronbergs iepriecināts varēja ziņot, ka kāds vārdā neminams Kanadas tautietis nodevis Kultūras fondam 1000 dol. un ar 2000 dolariem iestājies Latvijas brīvības fondā, bet otrus 2000 dol. nodevis šim fondam izlietošanai PBLA darba veicināšanai. LNAK mūža biedru skaits pēdējās nedēļās kopš LNAK sesijas pieaudzies vēl par trim dalīb-

(Turpinājums 11. lp.)

TORONTO ZIŅAS

● Mežciemā Jāņus svinēja 28. jūnijā. Tie bija pulcinājuši pāri par 150 līgotāju, ļoti lielu daļu jauniešu. Bija ieradušies viesi no Montreālas un Londonas. Īpašs uzvedums nebija organizēts, bet līgotāji sadalījās māju ļaudīs un ciema ļaudīs, jāņuzālēm greznojušies sāka viens pret otru līgošanu. Pie zāles līgotājus sagaidīja Jāņu tēvs un Jāņu māte — Pēteris Erts ar dzīvesbiedri un pacienāja ar sieru un alu. Apdziedāšanās dziesmas vadīja dir. A. Gertmanis. Aplīgošanās vēl notika pie lielā ugunskura. Zālē greznotām meijām un ozola zariem, bija klāts bufetes galds līgotāju atspirdzinājumiem. Jaunieši nodejoja vairākas tautasdejas, akordeonu spēlējot Andrim Šmitam. Dejas notika pie skaņu plašu mūzikas. Otrā dienā dievkalpojumu pie krusta vadīja tēvs Jānis, piedaloties kuplam dievlūdzēju skaitam.

● Māc. J. Cālītis Sv. Andreja baznīcā 21. jūnijā salaulājis Daci Budrēvicu ar Andri Strīpnieku. Līgava šopavasar beigusi Raiersona institūta modes zīmēšanas nodaļu, bet līgavainis ir inž. ģeologs.

● Sidrabenes bērnu nometni atklās 6. jūlijā pl. 6 vakarā ar svētbrīdi.

● Māc. Ā. Čops 30. jūnijā izvadīja uz Jorkas latviešu kapiem 26. jūnijā mirušo Visvaldi Zībeni, 54 g. v., mirušu mirušu Sv. Džēma slimnīcā. Nāves cēlonis nav vēl noskaidrots. Nelaikim paliek dzīvesbiedre Aina un divas meitas — Māra un Ruta.

● Jorkas latviešu kapos 30. jūnijā guldīta 84 g. v. Leontīne Bergmane no Ročestras. Viņa bija atbraukusi ciemos pie meitas Toronto un 28. jūnijā mirusi ar trieku. Izvadīja māc. Ā. Čops. Viņai paliek vīrs un dēls Ročestrā, bet Toronto meita Lita Stikuta, znots un 3 mazbērni.

● Saulaines nometnes atklāšana svētdien, 6. jūlijā, ar dievkalpojumu pl. 11 no rīta.

● Māc. I. Gaide 21. jūnijā Bramptonā salaulājis Jāni Brantu ar Karolu Annu Metjūsi (Mathew).

● DV Toronto nodaļa š.g. 26. jūlijā pl. 10 no rīta rīko šaušanas sacensības Bērzainē. Sacensības notiks ar šautenēm, pistolēm, māla baložu šaušanā u.c. sporta izdarības. Vakarā ugunskurs un zaļumballe.

● Archibīskaps A. Lūsis un Sv. Jāņa draudzes māc. I. Gaide 22. jūnijā piedalījās jauniešu iesvētē Otavas ev. lut. Miera draudzē, kuŗas mācītājs ir E. Lange. Vēl piedalījās viesis mācītājs V. Šēfers no Montreālas. Iesvētīja 6 jauniešus; divi no tiem pieder pie Sv. Jāņa draudzes: Dace Pārupa un Pēteris Cenne. Vēl iesvētīti: māsas Ināra un Alda Silkalnas, Inta Sīpoliņa un Sindija Rasa.

● Latviešu kreditsabiedrības birojs slēgts sestdienās no 15. jūnija līdz 15. septembrim.

● Pilsētas parku departments turpmākās piecās nedēļās rīko bezmaksas kursus golfā jauniešiem, zēniem un meitenēm, jaunākiem par 18 gadiem, t.s. golfa klīniku. Golfa kliniku zēniem un meitenēm atklās Don Vailey golfa klubā pirmdien, 7. jūlijā no pl. 11—12, un tā turpināsies katru pirmdienu, ieskaitot 4. augustu. Zvanīt 225-6821. Tikko atvērtajā Scarlet Wood apmācības notiks saākot ar otrdienu, 8. jūliju, un turpināsies katru otrdienu līdz 5. augustam. Zvanīt 762-0534. Trešdien, 9. jūlijā no pl. 9—10 rītā apmācības notiks Tan O'Shauter klubā. Tās turpināsies līdz 6. augustam, katru trešdienu. Zvanīt 293-2946. Ceturtdien, 10. jūlijā, no pl. 9—10 no rīta, katru ceturtdienu, līdz 7. augustam apmācības notiks Dentonia Park. Zvanīt 691-6585. Piektdien, 11. jūlijā, no pl. 9—10 rītā līdz 8. augustam apmācības notiks Humber Valley klubā Zvanīt 741-6573

● Willket Creek parkā svētdien, 6. jūlijā no pusdienas laika līdz krēslai notiks brīvdabas mākslas izstāde,ko rīko savienība — Group of the hundred. Izstādās vairāk nekā 60 mākslinieku no visas Lieltoronto pilsētas.

● Latviešu baptistu draudzes mācītājs R. Ekšteins ar dzīvesbiedri Birutu izlidoja 27. jūnijā uz Zviedriju, lai piedalītos Vispasaules baptistu kongresā Stokholmā, pa ceļam iegriežoties arī Norvēģijā un Dānijā. Mācītājs jau 1923. gadā piedalījies Vispasaules baptistu kongresā Stokholmā kā Latvijas baptistu koŗa dziedātājs. Toronto dievkalpojumus vadīs — A. Lagzdiņš — 6. jūlijā un V. Skudra — 13. jūlijā. Dievkalpojumi notiks pl. 11 no rīta Valmer Road baptistu baznīcā. Toronto latviešu baptistu draudzes pārstāvji un locekļi piedalīsies arī Amerikas latviešu baptistu apvienības kongresā no 2.—7. jūlijam Bukskauntijā, ASV.

DV teātŗa 25. jūnija gada sapulcē, piedaloties 24 dalībniekiem, ar aklamāciju ievēlēja valdi šādā sastāvā: priekšsēdis Valdis Mārtinsons, sekretāre Tonija Krūka, administrātors Ēvalds Kalviņš, kasiere Herta Jurševska, mantzinis Ernests Jurševskis, biedrzine Helēna Mārtinsone. Revīzijas komisijā par priekšsēdi darbosies Stanis Butkēvics, bet par locekļiem Edgars Ābele un Arnolds Putniņš. Teātŗa iestudētās 3 lugas, pavisam kopā izrādītas 15 reizes. Ar R. Spilāra dziesmu spēli Zaļā pļava Ernesta un Hertas Jurševskas iestudējumā teātris viesojās Hamiltonā, Ročestrā, Filadelfijā, Ņujorkā un vienā atkārtojuma izrādē Toronto. Iestudējums devis atlikumu. Ar Guāra Vērnieka režijā nestudēto G. Griezes Te runā Staŗiņš teātris piedalījās Toronto daudzkultūru teātŗa festivālā. Luga spēlēta Sadberijā, Hamiltonā, Milvokos, Grand Rapidos, Klīvlandē, Ročestrā un sniegts atkārtojums Toronto. No DV rīcības komitejas saņemti 1000 dol. par DV 25 gadu jubilejas ietvaros divreiz izrādīto Aleksandra Grīna lugu Kalēja līgava (režisori G. Vērenieks un E. Kraujiņš), kas reizē bija arī DV teātŗa 25 gadu jubilejas izrāde. Šā gada daudzkultūru teātŗa festivālam DV teātris Kanadā režisora Gunāra Vērenieka vadībā iestudēs Jāņa Viesiena lugu Jānis Reiters, ar kuŗu piedalīsies Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienās no 27.—29. novembrim Mineapolē.

Ceļš uz miljoniem

Pēc vācu žurnāla Bunte ziņām, Kiriakos Gazides, kas tagad dzīvo Atēnās, savā laikā Aŗģentīnā esot sameklējis pirmo darbu mirušajam multimiljonāram un kuģu magnātam Aristotelam Onasim.

Gazides no Turcijas izceļojis uz Aŗģentīnu 1922. gadā, pēc kam dzīvojis Čīlē. Aŗģentīnā viņš strādājis kādā telefona firmā un reiz ar savu darba biedru ielu dzelzceļā sarunājušies grieķiski. Kāds jauns cilvēks, gadus 20, pagriezies uz viņu pusi un teicis, ka arī viņš esot grieķis, Aristotels Onasis. Viņš meklējot darbu. Otrā dienā Onasis pieņemts Gazides darba vietā. Onasis darbā ātri avansējies. Onasis drīz vien sācis eksportēt ādas no Aŗģentīnas uz Grieķiju un no Grieķijas importēt tabaku. Onasis arī sapņojis par diplomāta karjēru. Kāda francūziete viņam mācījusi smalko uzvešanos.

Tanī laikā viņa alga bijusi ap 200 dolaru mēnesī. Onasis stipri ticējis sev un savai nākotnei. Līdz 1929. gadam Gazides vēl uzturējis kontaktu ar Onasisu, pēc tam sakari pārtrūkuši. Amerikāņu žurnāls Time priekš gadiem desmit intervējis Onasisu. Pēdējais vēl atcerējies grieķi, ar ko iepazinies ielu dzelzceļa vagonā un kas viņam jaunībā sagādājis darbu.

V. A.

Adelaidē piemin Kurzemes cīnītājus

DV Adelaides nodaļa savā namā 10. maijā rīkoja Kurzemes cīņu un cīnītāju atceres vakaru. Nodaļas priekšnieks M. Miezis uzrunā atgādināja, cik liela šo cīņu nozīme latviešu tautai vēl tagad, kaut arī tas notika pirms 30 gadiem kaŗa Ziemsvētkos Kurzemē. Svētbrīdī piedalījās prāvests Dr. P. Grieniņs un mācītājs V. Voitkus. Pēc kopīgi nodziedātās tautas lūgšanas ar klusuma brīdi klātesošie atcerējās kritušos varoņus. Klātesošie 6 Kurzemes cīņu dalībnieki saņēma ziedus.

Par Kurzemes lielkaujām stāstīja pats cīņu dalībnieks majors E. Stīpnieks. Priekšnesumu daļā DV Adelaides vīru koris Daugava nodziedāja patriotiskas dziesmas un pēc tām svētku viesi kavējās pārrunās pie vanadžu sarīkotā cienasta.

11. maijā DV Adelaides nodaļas valde ar savu karogu piedalījās Kurzemes cīnītāju atceres dievkalpojumā Sv. Pēteŗa baznīcā, kur amatā ieveda arī jaunievēlēto draudzes padomi. Mācītājs V. Voitkus uzlika amata nozīmi draudzes priekšniekam inž. N. Reinfeldam. Tā ka šis bija arī Ģimenes dienas dievkalpojums, bija pilna baznīca dievlūdzēju. Tālavas lielajā zālē katoļu un luteraņu draudžu dāmas bija rīkojušas skaistu tējas pēcpusdienu, kuŗā ar priekšnesumiem iepriecināja latviešu sestdienas skolas audzēkņi.

DV CV apbalvojumu Adelaidē saņēma: nozīmi zeltā — vanadzes Z. Lielbeitiņa, V. Bandere. DV CV atzinības rakstus saņēma nodaļas biedri un valdes locekļi — E. Šmits un M. Miezis (jun.). Apbalvojumus pasniedza DV Adelaides nodaļas gada svētkos 1. februārī.

DV vīru koŗa rīkotais tuvināšanās vakars DV namā izvērtās par skaistu sarīkojumu. Koŗa mākslinieciskā varēšana šajos sešos gados diriģenta St. Līvmaņa vadībā ļoti kāpusi. Aktīvi darbojas koŗa valde ar priekšsēdi E. Akotu.

I. Matisone

SIKĀS ZIŅAS

☆ Pēc statistikas ziņām, veco ļaužu iemītnieki ASV sadalās šādi: to caurmēra vecums 82 gadi; 95% ir jaunāki par 65 gadiem; uz katriem četriem iedzīvotājiem ir trīs sievietes; 10% precējušies, pārējie atraitņi, šķirteņi un tādi, kas nekad nav precējušies; balto 96%, melno 2% un 2% pārējie; caurmēra laiks, pavadīts mītnēs, ir drusku vairāk nekā divi gadi. Lielākai iemītnieku daļai ir garīgi traucējumi.

1960. gadā veco ļaužu mītņu bija ap 10.000 ar 330.000 gultām, kamēr tagad to skaits pieaudzis uz 23.000 ar 1,2 miljoniem gultām. Līdz šim veco ļaužu mītnes bijušas labs ienesīgs veikals. Ja 1960. gadā pirms medicīniskās apdrošināšanas ieņēma 500 miljonu dolaru, tad tagad jau 8 biljonus (8.000 miljonus). Lielāko tiesu mītnes iemītnieki dzīvoja neapkopti, pašas mītnes neatbilda sanitāriem noteikumiem. Pagājušā gadā vien 4800 mītnes ugunsgrēkos dabūjuši galu vairāk nekā 500 iemītnieku. Daudzi saindējušies ar izsniegto uzturu. Notikušas vairākas blēdības, gan izsniedzot zāles, gan pacientu rēķinos. Tā Miami, Floridā, pārbaudot mītnes, konstatēts, ka mītnes vadība nav ievērojusi noteikumus vairāk nekā divi simti gadījumos. Stāvoklis veco ļaužu mītnēs palika tik ļauns, ka iejaucās valdība; tagad tā dara visu, lai šo stāvokli uzlabotu.

(V. A.)

☆ Pēc statistikas datiem ASV uz 100 sievietēm ir 95 vīrieši. Lēš, ka sieviešu caurmēra mūžs ir 75 gadi, bet vīriešu 67 gadi. Novērots, ka sievietes vispār pārvar dažādas slimības vieglāk nekā vīrieši. Pati dzīve gādā par izlīdzinājumu, jo ik uz 105 zēniem dzimst 100 meitenes.

Pudeļu pasts

Dažādu ziņu un nelaimju gadījumos ziņu nosūtīšanai piederīgiem vai informācijas sniegšanai cilvēki spiesti izmantot visus iespējamos līdzekļus.

Senos laikos iekala attiecīgus tekstus metalla priekšmetos, platēs vai lielos akmeņos, kas atradās publikai labi pieejamās vietās. Viens no tādiem senatnes pieminekļiem ir no 12. g. s. uzglabājies akmens, kurā Polockas kņazs Borisovs iekalis lūgumu Dievam palīdzēt cīņā pret tēvzemes ienaidniekiem.

Baltiešu tautu lielajā deportācijas laikā cilvēki uzrakstījuši dažas rindiņas uz kārbiņām vai papīra strēmelēm un izmetuši no vagoniem. Vēji tos iznēsāja pa apkārtni un tā šis neparastais „pasta" veids sniedza dažas ļoti vērtīgas ziņas par izsūtītiem.

Ieslodzītie vergu nometnēs Sibirijā un citās izsūtījumu vietās ziņu nosūtīšanai uz rietumiem rakstīja īsus tekstus ar savām asinīm uz koka stumbriem un baļķiem, veicot meža darbus. Koku materiāli tika nosūtīti uz ārzemēm, galvenokārt uz Zviedriju. Tur uz baļķiem ar vergu darbos nodarbināto asinīm rakstītais tika izlasīts un par to plaši rakstīja zviedru prese. Staļinu tas ļoti nokaitināja, jo rietumos kļuva zināms, ka padomju „sociālistiskajā paradīzē" pastāv arī verdzība. Staļins uzdeva rakstniekam M. Gorkijam šo lietu izmeklēt. Gorkijs apbraukāja daudzās ieslodzījuma vietas un iepazinās ar apstākļiem, kādos tur tūkstošiem cilvēku. Ar to viņš izdarīja lielu pakalpojumu Staļinam, bet zaudēja rietumos iegūtās simpatijas.

Viens no visvairāk izplatītiem neparastiem ziņu nosūtīšanas veidiem ir ielikt korespondenci aizkorķētā pudelē un uzticēt tās tālāko likteni jūras straumei. Šis ziņu nosūtīšanas veids izpelnījies nosaukumu — pudeļu pasts.

Jau pirms vairākiem gadu simteņiem jūrās un okeanos peldošas pudeles nesa lielas cerības vai izmisuma pilnas ziņas par cilvēkiem, kas, cīnoties ar jūras viļņiem, gaidīja uz palīdzību vai gribēja paziņot par savu traģisko bojā eju.

Pudeļu pasts saistīts ar ļoti ilgu ceļojuma laiku. Šeit nepastāv laika normas. Katram pudeļu pastam ir savs nosūtīšanas laiks un vieta — kad un kur to iemet jūrā, bet tam nav iepriekš noteicams gala mērķis un saņemšanas laiks. Pudeļu pasta ceļojuma laiks beidzas nevis tad, kad pudele sasniedz kādu piekrasti, bet gan tad, kad to kāds izvelk no jūras, neatkarīgi no atrašanās vietas.

Austrālijas piekrastē 1943. g. bija atrasta aizzīmogota marmelādes bundža, kurā atradās pazudušā kuģa kapteiņa Herolda Daglesa testaments un apbalvojumu medaļas.

Neviens nevar pateikt, cik ilgi jūras viļņi pudeļu pastu dzenā, kamēr tas nonāk kādā piekrastē un kāds to uziet.

Majors D. V. Makgregors 1825. gadā atradās uz degoša kuģa Biskajas ūdeņos. Glābšanās šķita neiespējama. Pēdējā brīdī viņš uzrakstīja vēstuli: „Kuģis ir liesmās. Elizabete, Johanna un es uzticam sevi mūsu Pestītājam — Viņa žēlastība mums palīdzēs . . ." Patiesi, viņi izglābās. Pēc dažiem mēnešiem kāds peldētājs atrada pie Bahamu salām arī majora pudeli ar vēstuli.

Pati pudeļu pasta ideja ir vismaz pāri par divi ar pus tūkstoš gadu veca. Jau 300 gadus pirms Kristus grieķu filozofs Teoprastus ar peldošo pudeļu virzienu kustību centās pierādīt, ka Vidusjūras ūdeņi nāk galvenokārt no Atlantijas. Daudz simt gadus vēlāk dabas pētnieks Benjamins Franklins, pamatojoties uz savāktiem pudeļu pasta reģistrācijas datiem, uzzīmēja pirmo Golfa straumes karti. Straumes tālākai pētīšanai pudeļu pastu plašākā mērogā pirmo reizi lietoja 1802. gadā. Uz iegūto datu pamata 1843. gadā izdeva karti, uz kuras atzīmētas 119 atrasto pudeļu vietas.

Hidrografiskās pārvaldes un institūti jūras strāvas virziena noteikšanai periodiski met jūrās lielu skaitu labi aizkorķētu pudeļu ar „pudeles atrašanās formulāriem", ar atzīmi, kad un kur pudele iemesta jūrā un lūgumu (vairākās pasaules valodās) pudeles atradējam atzīmēt formulārā pudeles atrašanās laiku un vietu, pēc tam formulāru nosūtīt savas valsts hidrografiskai pārvaldei. Savāktos datus ieraksta pudeļu kartē.

Pašreiz par lielāko pudeļu pasta nosūtītāju uzskata amerikāņu jūras hidrografisko pārvaldi. Katru gadu tās darbinieki met pasaules jūrās labi aizkorķētas pudeles ar formulāriem astoņās valodās. Pudeļu atradēji tiek lūgti pēc izpildīšanas formulārus nodot savas valsts amerikāņu konsulātam nosūtīšanai uz Vašingtonu jūras ūdeņu strāvas virzienu pētīšanai.

Pēc Otra pasaules kara japāņu jūras spēku ļoti eksplosīvas peldošās mīnas tika dzītas uz kuģu kustību ceļiem Pacifikā un izraisīja vairākus negadījumus. Turpmāko nelaimju novēršanai bija nepieciešams uzmeklēt peldošās mīnas. Tas bija iespējams, izmantojot hidrografiskās pārvaldes datus par pudeļu pasta kustību. Tagad ir pilnīgi iespējams ar nelielām kļūdām noteikt jūras ūdeņos dzīto priekšmetu ceļus.

Pudeļu pasta sākotnējā jēga bija tieši SOS sauciena nosūtīšana briesmu gadījumos. Arī arktiskos apgabalos polārpētnieku pudeļu pastam bija labi panākumi.

Ziemeļpola pētnieks Evelins Baldvins 1902. gadā nosūtīja

(Turpinājums 18. lp.)

Pie Toronto latviešu skolas ģeogrāfijas skolotājas Aivas Vinteres vadībā gatavotās Latvijas reljefa kartes, no kreisās: Benita Birkhāne, Austra Gulēna un Inga Kukse.

Foto: J. Liģers

Austrālijas saindētie ūdeņi

Dienvidaustrālijas zivju un to izstrādājumu cienītājus satrauca ziņa par dzīvsudraba indes daudzumu jūrā zvejotos vēžos, gliemežos un zivīs. Tam par iemeslu rūpniecību piesārņotie jūras līču ūdeņi. Galvenais zvejas lietu kārtotājs Brumhils mēģināja pierunāt valdību ļaut paaugstināt līdz šim atļauto 0,5 miljondaļas dzīvsudraba robežu zivs izstrādājumos. 1971. gadā pieņemtais dzīvsudraba daudzums esot vairāk piemērots Japānas iedzīvotājiem, bet caurmēra austrālietis dienā patērējot sešas reizes mazāk zivju nekā japānis; pēdējais tādā veidā uzņemot lielāku indes daudzumu.

Pēc pagājušā gada beigās izdarītās pārbaudes Melburnas, Pertas, Hobartas un Adelaides zivju veikalos no 74 veikaliem apm. pusei no tiem dzīvsudraba daudzumu atrada lielāku nekā atļauts. Adelaides universitātes bioloģiskās medicīnas lektors Dr. Dēvis paskaidroja, ka par šāda veida saindēšanos Austrālijā vēl nekas neesot zināms. Bez tam esot grūti šo procentu zivīs noteikt. Tas varot variēt dažādās zivju šķirnēs un lielumos. Dienvidaustrālijā tikai viena zivs no 20 saturot neatļauto indes daudzumu. Vislielākais tas esot kanibāla zivīs (piemēram, Austrālijas šarkās — haizivīs). Pieņemot 0,5 miljona daļu par noteiktu robežu, dažas zivju šķirnes būtu jāizņem no apgrozības, ar ko daudz cilvēku zaudētu lētu proteīniem bagātu uzturvielu. Lielus zaudējumus ciestu zivju rūpniecība. Likuma neievērošana vairumtirgotājiem varētu maksāt līdz 50.000 soda naudu, bet privātiem zvejniekiem līdz 10.000 dol.

Senāk skolu izbraukumiem iecienītā Maslina jūrmala Adelaides tuvumā tagad ir pirmā jūrmala Austrālijā, kur atļauts peldēties bez kostīmiem. Pāris avīžu ziņojumos bija minēts par policijas nesaskaņām ar dažiem nūdistu peldētājiem. Ar savu jauno rīkojumu valdība nesaskaņas izbeidza. Tagad sākās vietējo iedzīvotāju un vasarnīcu īpašnieku protesti. Valdība atbildēja, ka jūrmala nav privātīpašums. Domājams, ka peldētāju pieplūdums šai jūrmalai izzudīs, tikko radīsies cita, jauna sensācija. Taču arī šis gadījums nepaliek bez atbalss. Kāds lasītāju vēstuļu rakstītājs jautā, kad beidzot beigsies valdības (strādnieku partijas) muļķības. I. M.

DV Toronto nodaļa 25 gadu jubilejas ietvarā rīko

ŠAUŠANAS SACENSĪBAS

un

ZAĻUMBALLI

sestdien, 26. jūlijā, TLMM b-bas īpašumā

BĒRZAINĒ

Sacensības ar šautenēm, pistolēm,
mālu baložu šaušanā u. c. sporta nodarbībās.

Sākums pl. 10 no rīta

Ar saulrietu — ugunskurs un dejošana.

PILNA BUFETE BRĪVA IEEJA

Visus biedrus un nebiedrus laipni ielūdz

DV nodaļas valde

Senču pēdās

(Turpinājums no 3. lp.)

„Nebēdā, baznīcu mēs uzcelsim, tikai mums abiem labi jāsadarbojas. Tu sludini draudzes locekļiem, ka tikai nabagi ieies debesīs, bet es tos drebināšu ar elles ugunīm, tad atdos visas trīs govis un līdzekļi būs." (260. lp.) Kādā vietā Lucifers jautā: „Vai tu esi redzējis kādu karotāju pulku dodamies cīņā Lucifera vārdā? Tāds brīnums vēl nav noticis, jo muļķībām pretojas pat elle. Es kaut ko tamlīdzīgu vēl neesmu piedāvis. Mans vārds ar negodu nekad nav ticis aptraipīts." (252. lp.)

Sv. Asīzes Franča sprediķī putniem ar Sv. Franča muti autors izteicis savus uzskatus un atziņas reliģijas jautājumos. Sv. Francis, starp citu, saka: „Kristus nāca zemes virsū, lai mācītu cilvēkam tikai divas lietas: mīlēt Dievu un savu tuvāko. Tas ir pirmais un augstākais bauslis, kas vajadzīgs, lai panāktu Dieva atklāsmi. Nav Dieva mīlestības naidā pret cilvēku, tāpat kā nevar būt cilvēka mīlestības naidā pret Dievu."

T. Puisāns savā grāmatā izcili notēlojis savas dzimtās puses — Latgales ļaužu bagātās un misticisma apdvestās tradicijas attieksmē pret Dievu un cilvēkiem. Iespaidīgi un pārliecinoši viņš risina dziļas ētiskas problēmas, kas liecina par Puisāna nobriedušo pasaules uzskatu, kas saknojas neviltotā kristiānismā. Puisāns ir veikls tēlotājs, stāstītājs, un redzams, ka rakstīšana viņam nesagādā grūtību. Viņa fantazija un iztēle ir plaša un krāšņa, doma skaidra, valoda tīra un raita. Paliek iespaids, ka viņam vēl ir daudz ko teikt.

Ar savām divām grāmatām T. Puisāns ir pievienojies Latgales izcilākiem prozistiem — J. Klidzējam, A. Sprūdžam un A. Rupainim un ieiet latviešu literātūrā ar savu vārdu. Gaidīsim jaunus darbus.

Grāmatu ar interesi lasīs jaunatne un vecākā paaudze.

Jānis Šķirmants

Vecās Jelgavas vairs nav — to nopostīja kara ugunis. Augšējā attēlā skats no tagadējās Jelgavas kādā lietainā vasaras dienā. Foto: LNF

Grozgalvītis

Viss ir jauks vasarā

ČALOJUMS 90 GRADU KARSTUMĀ

Dzīvē jau pagājuši vairāki gadu desmiti. Emu pārsniedzis „normāla mūža" robežas. Tās beidzoties ar skaitli septiņdesmit. Tā nu iznāk, ka es jau dzīvoju „nenormālu" dzīvi... Pa šiem daudzajiem gadiem ir pieredzēts un piedzīvots daudz, gan prieka, gan bēdas, bet nekas nav kavējis mani priecāties par jaukām vasarām. Varbūt tas sakarā ar to, ka jau agrā bērnībā, tā ap piecu gadu vecumu, mātes māte man iemācīja skaitīt šādu dziesmiņu:

Viss ir jauks vasarā,
Kad mēs ejam pastaigāt.
Puķes zied, putni dzied,
Dievam godu dod.
Lai tad arī sirds un prāts
Līdz ar dabu priecājās...
Varbūt jau — rudenī
Sabruks mani kauliņi.

Šī dziesmiņa paglabājusi manī ilgas un mīlestību pret vasaras jaukumiem. Nedz garīgās, nedz laicīgās neveiksmes nav spējušas apklusināt prieku par jauko vasaru. Viens otrs gan mēģinājis manu uzmanību vērst citos virzienos, bet tas tiem nav izdevies. Nupat to mēģināja mana paša laulene. Viņa centās apgalvot, ka šovasar pašu dārziņā būšot maza gurķu raža. Bet kad apskatīju pie virtuves sienas pakārto „plāna un grafikas izpildi", tur saskaitīju simt četrdesmit astoņus gurķus! No tiem ledusskapī ziemas vajadzībām glabāsies kādas desmit burkas ar ieskābētiem gurķiem pēc vidzemnieku receptes. Vai arī tas neliecina par vasaras jaukumu?

Arī mans Draugs Džonis (dzimis Jānis) mēģināja sagrozīt manus ieskatus par vasaras jaukumu ar tādām lietām, kam gan nav ar vasaru nekāda sakara. Tādas var notikt kurā katrā gada laikā.

Viņš man sacīja tā:

„Tu nu jūsmo par šejienes vasaru, bet salīdzini, kāda tā ir tev, kāda citiem! Citi dažos gados uzkāpuši pa bagātības kāpnēm vai stāvus debesīs, bet tu astoņdesmit gados esi ticis tikai pie īpašuma knapi desmit tūkstošu vērtībā, pie tam pusi no tā ir nopelnījusi tava laulene. Citam gan var būt viss jauks vasarā, bet ne tev."

Tad es viņam pateicu: „Es tomēr jūtos laimīgāks. Man pašam uzaug tomāti un gurķi, bet bagātības akrobātam tie jāpērk. Svētos rakstos vāl teikts, ka bagātiem būs grūti ietikt debesu valstībā. Ja arī kāds ietiks, tad tam tur būs jāstrādā prasti darbi. Tā var gadīties, ka paradīzes dārzā tāds ravēs puķes, bet es stāvēšu aiz muguras un komandēšu. Nu, vai arī tas nebūs vasaras jaukums?

Džonis vairs neteica ne vārda...

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

26. jūlijā DV Toronto nod. šaušanas sacīkstes un zaļumballe Bērzainē.

14. septembrī Sidnejas Latviešu teātŗa viesizrādes Imanta Sveiļa režijā, Ulža Siliņa — Pilsoņa Avota lieta.

30. nov. Antoņinas Vaivodes garīgs koncerts.

1975./76. gada

TORONTO KONCERT-APVIENĪBAS KONCERTI

18. oktobrī pl. 8 vak. koncerts Emīla Dārziņa piemiņai.

20. novembrī vijolniece Rasma Lielmane. Pie klavierēm Leo Barkins.

31. janvārī pianists H. Godess.

6. maijā baritons Dzintars Veide no Austrālijas.

Visi koncerti notiek Sv. Laurenca Taunhallē.

1. novembrī ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde Indrāni Bickford Park skolas auditorijā.

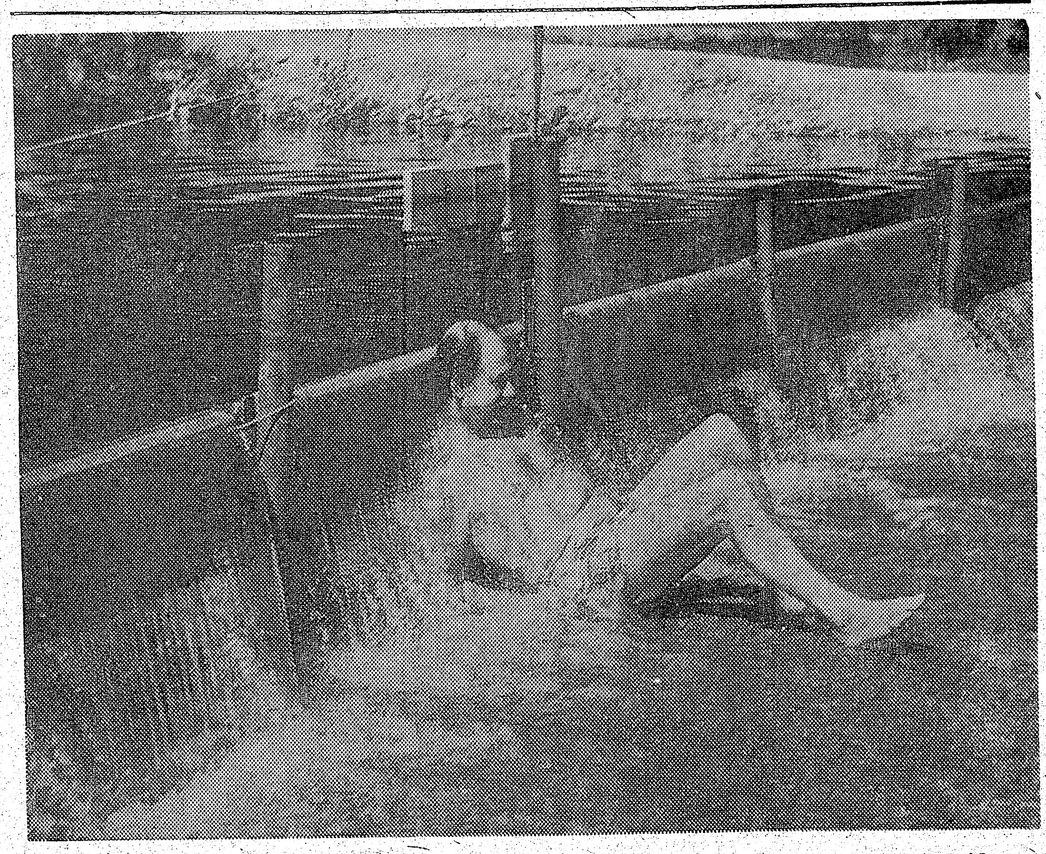

Patīkama atvēsināšanās vieta pie upes aizsprosta Sv. Andreja draudzes lauku īpašumā Sidrabenē. Foto: J. Liģers

Brīvā dabā

Žāvēti asaŗi a la Trunts

Pārtraucot pailgo klusēšanas periodu, vispirms man jāatsauc dažas nelabvēļu palaistās nelāgās valodas. Nav tiesa, ka es, sekojot dažu trimdas patriotu priekšzīmei, kļaidas tautiešu apzināšanas komitejas aicināts, vasaras pavadu okupētā Latvijā. Tāpat nav tiesa, ka es būtu ieteicis piecu miljonu dārgo Toronto latviešu kultūras centru celt Simko ezerā uz pāļiem. No otras puses, Centru ceļot uz pāļiem, tas iznāktu daudz lētāks. Tomēr ir jāšaubās, vai varēs sadabūt tik daudz pāļu un talcinieku, kas pa nedēļas nogalēm varētu būvmateriālus savest līdz ezera malai. Nevēlu nekā ļauna Latviešu centra celšanas komitejai, jo tai ir tikpat grūts uzdevums kā no tukša ūdens spaiņa izmakšķerēt kādu asarīti. Un tā mēs nonākam pie asaŗiem. Manuprāt asaŗi ir vispopulārākā zivs. Ārsti ieteic tos vārītā veidā ēst ikvienam, kam radusies kāda problēma ar personisko dzīves veidu. Es to zinu! Makšķernieku rokas grāmatas apgalvo, ka labākā asaru ķeršana esot 10—15 pēdu dziļumā. Ēsmai var lietot sliekas, mailītes, dēli vai mākslīgus vizulīšus. Rīta un vakara stundas esot vislabākās. Personiskā pieredze ir tā, ka asaŗi ķeras, kad tiem ienāk prātā un neķeras ne uz kādu ēsmu, ja sadomājušas kādu laiku pāriet uz diētu. Kaut cik pacietīgs makšķernieks, izejot uz asaŗiem, gandrīz nekad nepaliks tukšā. 50 vai 100 asaŗu lomi nav nekādi rekordi. Mazie lomi ir parasti makšķernieku klubu eksternās un internās sacīkstēs.

Viens no nepatīkamākajiem uzdevumiem ir asaŗu iztīrīšana un nozvīņošana. Nozvīņošanai labākais rīks ir pagaŗa galda dakšiņa. Ar to brauc pa zvīņām pret spalvu un nav jābēdājas, ka pats tīrītājs beigās aplipis zvīņām kā pati zivs.

Viens no garšīgākajiem pēdieniem, ar ko reizēm var apkaŗot arī dzīves dārdzības pieaugumu, ir asaŗu vira jeb, kā vecie latvieši teica, zupa. Notīrītos asaŗus ar visām galvām ieliek katliņā, piebeŗ sāli, piparus, svaigas dillītes un vāra, kamēr gatavs. Pēc 15 minūtēm viru izlaiž cauri sietiņam, un sietiņā palikušos asaŗus atbrīvo no asakām. Virā ieliek smalki sakapātus kartupeļus un vāra 10 minūtes. Tad virai pieliek bezasakaino asaŗu filejus, ēdamkaroti sviesta un divas karotes skāba krejuma un liek galdā.

Dažreiz mielojos arī ar žāvētiem asaŗiem. Man kaimiņos Simko ezera vasaras mītnē ir pazīstamais nopelniem bagātais Sv. Katrīnu makšķernieku kluba makšķerēšanas sekcijas prezidents Trunts. Te jāpiezīmē, ka Trunta kundze bieži vien atstāj savu laulāto draugu ēnā. Tā pagājušā gadā viņa tuvējā Kučičinga ezerā izvilka līdaku, kuŗu bija grūti dabūt iekšā ledusskapī. Lielā zivs bija 15 mārciņas smaga un turpat piecas pēdas gaŗa. Mūsu labās kaimiņu attieksmes sacementē arī fakts, ka kaimiņš uzbūvēja profesionālu zivju žāvētavu. Šo žāvētavu man atļauts lietot dienu vai nakti. Atbraucot atvaļinājumā, atradu Truntu ģimeni priekšā un priecīgās satikšanās rezultātā mēs rēgulārās sālsmaizes vietā dabūjām kūpinātus asaŗus. Un tā nododu lasītāju rīcībā īsti gardu recepti, kas manu paziņu vidū pazīstama kā „žāvēti asaŗi a la Trunts". Es nezinu, vai žāvētavas plāni ir patentēti, bet ja lasītāji vēlēsies, tad varbūt mēģināsim tos publicēt šī laikraksta slejās.

Kūpināšanai nolemtos asaŗus uzšķērž un izņem iekšas. Zviņas un galvu atstāj. Zivis nomazgā tīrā ūdenī, nosusina un apkaisa ar sāli un ļauj pāris stundas vai pat visu nakti pastāvēt, lai sāls ievelkas. Žāvētavas kurtuvē lieto tikai lapu koku malciņu. Nosusinātos asaŗus uzveŗ uz stingra iesma (stieples). Parasti uz katra iesma ir pieci vai seši asaŗi. Žāvētavā iekārtos asaŗus pažāvē kādu pusstundu un tad ierīcei uzliek vāku un tur tik ilgi, kamēr asaŗi iegūst zeltaini dzeltenu krāsu. Kad asaŗi gatavi, tos siltus liek galdā un piedzeŗ klāt aukstu alu vai Volfšmitu. Pēc tam var draugiem un pazīstamiem stāstīt, cik garšīgi ir žāvētie asaŗi a la Trunts.

Pelēkais

APBALVOJUMI AUSTRĀLIJĀ

DV Adelaides nodaļas 23. gada svētkos Austrālijā DV zelta nozīmes šogad saņēma V. Bandere un Z. Lielbeitiņa, bet DV CV atzinības rakstus — nodaļas valdes locekļi E. Šmits un M. Miezis jun. Adelaides nodaļas atzinības rakstus saņēma E. Vāvere, P. Grāve, I. Nēdere. DV Austrālijas valdes atzinības rakstu pasniedza DV Adelaides nodaļas vīru korim Daugava. Koris dzied jau sesto gadu ar 64 dziesmu lielu repertuāru. 30 vīru balsīm diriģents ir St. Līvmanis, kora administrātors E. Alkots. Kopš 14. janvāŗa Adelaides nodaļai ir sava jaunatnes daļa, kuŗu vada I. Matisone. I. M.

Toronto 150.000...

(Turpinājums no 8. lp.)

niekiem. Nākotnes fondā katrs ar 100 dolaru iemaksu iestājušies Austra un Arnolds Dzilna un Žanis Grundmanis, kopējam dalībnieku skaitam tagad sasniedzot 225.

Politiskās informācijas vadītājs Dr. L. Lukss savā ziņojumā tuvāk pakavējās pie Kanadas valdības jaunās immigrācijas politikas veidošanas un baltiešu viedokļa. Šīs politikas veidošanai Kanadas valdība vāc iedzīvotāju atsauksmes un ierosinājumus par immigrācijas problēmu pētījumu — Zaļo grāmatu, griežoties pie organizācijām un citām iedzīvotāju grupām. Uz Kanadas immigrācijas un darba spēka ministra aicinājumu atsaukusies arī Baltijas tautu federācija Kanadā, kuŗas vicepriekšsēdis ir Dr. L. Lukss. Iesniegumā izteikts baltiešu viedoklis. Pēc Dr. L. Luksa ziņojuma LNAK valdes sēdē, Toronto uzturas ap 150.000 nelegālu iecelotāju, starp kuŗiem arī daudzi krimināli elementi. Immigrantiem politiski jāatbilst Kanadas demokratiskai iekārtai. Baltiešu uzskats ir, ka immigrācijas politikā būtu revidējama „atvērto durvju" sistēma un tā saistāma ar katrreizējo Kanadas saimniecisko stāvokli un darba tirgu. Tāpat būtu vērtējams arī iecelotāju morālais standarts. Tie nedrīkstētu apgrūtināt arī Kanadas sociālo pabalstu sistēmu. „Nelegālie immigranti", kā šos iecelotājus nepareizi mēdz apzīmēt un kas neatbilst Kanadas immigrācijas mērauklām, būtu deportējami.

Plašākas pārrunas izcēlās par neseno 14. jūnija demonstrāciju pie padomju sūtniecības Otavā, kuŗu organizātoriskā ziņā nevar uzskatīt par izdevušos, it sevišķi attieksmē pret presi, kur pielaista neattaisnojama kļūda. Par to sevišķu neapmierinātību izteica LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Turpmākās līdzīgās akcijās būtu nepieciešama lielāka koordinācija.

Izglītības nozares vadītājs J. Mežaks iepazīstināja ar vairāku jauniešu lūgumiem dēļ stipendijām latviskās izglītības turpināšanai. Vadoties no iepriekšējos gados piešķirtām stipendijām un tās ņemot par bazi, varētu gūt zināmu pārskatu par līdzekļu sadalījumu turpmākiem piešķirumiem. Jāizstrādā zināms stipendiju budžeta darbu sistēmatizējot. Nav arī ziņu vai atbalsta pieprasītāji jau nav tādu saņēmuši no citām organizācijām, tāpēc bija ierosinājums (A. Joma) turpmāk šīs ziņas prasīt no lūguma iesniedzējiem īpašā anketā. Palīdzības nozares vadītājs K. Priedītis bija ieskatos, ka latviešu valodā var papildināties tepat Toronto, kādēļ no šejienes nebūtu jābrauc uz Mičigenu, kur izdevumi daudz lielāki. Draudu, biedrību un organizāciju vadītājiem jau piešķirtās stipendijas būtu paziņojamas LNAK stipendiju daļai pie izglītības nozares, kur darbojas Ojārs Sils un Monika Jonāne, lai panāktu piešķirumu taisnīgu sadalījumu. Bija arī ieteikums pārdomāt, vai LNAK būtu piešķiramas stipendijas vispārējās izglītības turpināšanai, kāds lūgums arī ir ienācis.

Guntai Laurai no Sv. Katrīnām piešķīra 100 dol. atbalstu, lai mācītos Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursos. Tikpat lielu atbalstu piešķīra arī Guntai Dreifeldei Toronto tādam pašam mērķim. Latviešu sporta apvienībai Kanadā piešķīra 200 dol. Nometnes darba paplašināšanai Saulainei piešķīra 200 dol. un tikpat daudz Sidrabenei.

Valdis Liepiņš, kas tagad ir Toronto latviešu centra veidošanas komtejas priekšsēdis, beigās īsumā ziņoja par komitejas darbību. Līdzšinējais komitejas priekšsēdis A. Budrēvics darbosies latviešu pensionāru nama komitejā.

Nākošā LNAK valdes sēde paredzēta trešdien, 23. jūlijā, pl. 7.30 vak., pusstundu agrāk nekā parasti.

—ls—

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā.
491 College St.,
kā arī LA spiestuvē,
125 Broadview Ave.

Latviešu jauniešu iesvētības Sv. Katrīnās, no kreisās: Aivars un Andris Brigznas, draudzes mācītājs J. Praulinš, draudzes priekšnieks I. Dālbergs, Ilze Gauše, Silvija Grīsle, Sarmīte Šternberga, Vilnis Jaunzemis un Kārlis Rosts. Foto: J. Ligurs

Padomju iekārta veicina blēdības

Komjaunatnes Pravda ziņo par skandalu, kas norisinājies kādā Tadžikistanas mācību iestādē. No Dušabinskas rajona zinātnisku pētījumu iestādes, kas pakļauta Pad. savienības enerģetikas ministrijai, no 90 līdzstrādniekiem viena trešdaļa sistēmatiski piesavinājusies ievērojamas valsts naudas summas, motivējot ar fiktīviem komandējumiem.

Atskaitēs institūts lepojies ar jauniem zinātniskiem pētījumiem, bet īstenībā institūta darbinieki labprātāk devušies šos sacerētos panākumus bagātīgi apslacināt un uzdzīvojot kalnu restorānos.

Afērā iejaukti visi galvenie institūta darbinieki, ieskaitot direktoru Džurajevu un sekretāru Galleru. Pat tie institūta līdzsrādnieki, kuŗus laikraksts centies aizstāvēt, izrādījušies iejaukti šai lietā. Kāds Volkovs, viens no ziņojuma nodevējiem, pēc kuŗa sekojusi izmeklēšana par institūta „zinātniskām" operācijām, arī nokļuvis uz apsūdzētā sola. Viņš ierakstījis institūta ekspedīciju sastāvā „mirušas dvēseles". Par šiem neeksistējošiem institūta dalībniekiem Volkovs sistēmatiski iekasējis darba algu un to piesavinājies.

Zīmīgi, ka laikraksta vadība sašutusi, ka nav atradies neviens līdzstrādnieks, kas noteikti un „komjaunatnei piedienīgā kārtā" nosodītu valsts naudas noblēdītājus.

Izskaidrojums nav tālu jāmeklē. Sabiedrībā, kur meli kļuvuši par sadzīves normu, pagrūti cerēt blēdību nosodīšanu „komjaunatnei piedienīgā veidā". Var jau arī būt, ka šie censoņi paturēja prātā komūnistu dižpravieša V. Ļeņina devīzi „laupi salaupīto" Fas

Martu Jēkabsons
(Jāņa meita)
meklē māsīca Rūjienā.
Lūdz zvanīt
Zelmai Lūsis
483-7065, Toronto.

Prāv. V. Turka ordinācijas atcere

Kalamazū Sv. Jāņa draudzes mācītājs un Latviešu ev. lut. draudžu apvienības Vidienes apgabala garīgais vadītājs prāv. Jānis Turks 22. jūnijā atskatījās uz 45 gadu kalpošanu latviešu draudzēs. Šai sakarībā Sv. Jāņa draudzes padome un draudzes dāmu komiteja sava gana amatsvētkus atzīmēja ar īpašām svinībām. Atceres dievkalpojumā piedalījās kaimiņu draudžu mācītāji A. Piebalgs, K. Hermanis, V. Vārsbergs, Linkolnas latv. draudzes mācītājs H. Jesifers un viesis mācītājs Armīns Treus no Zviedrijas — Gēteborgas latviešu ev. lut. draudzes. Dievkalpojums bija kupli apmeklēts un to kuplināja dziedonis P. Lielzuika V. Grīnberga ērģeļu pavadībā. Pēc dievkalpojuma bija svinības baznīcas sabiedriskajās telpās, kur prāv. J. Turku sveica draudžu mācītāji, priekšnieki un dāmu komiteju priekšnieces, pasniedzot gavilniekam veltes un ziedus. Jubilāru vēl sveicināja Kalamazū latviešu biedrības priekšnieks J. Cipulis un DV apvienības priekšnieks A. Miņķa. Archibīskaps A. Lūsis un LELDAA pārvaldes priekšnieks A. Veinbergs bija sūtījuši rakstveida sveicienus. Arī daudzi mācītāji un draugi bija sveikuši prāv. J. Turku viņa ordinācijas atcerē. Māc. A. Treus sveica no Latvijas baznīcas pārvaldes Zviedrijā — prāv. J. Teriņa, prāv. O. Sakārņa un māc. L. Čuibes. Viņš atcerējās nometņu laikus Vācijā, Valkas nometnē, kur kā prāv. J. Turka palīgs un adjunkts viņš kalpojis lielajā Valkas latviešu nometnes draudzē. 1960. gada Gēterborgas bīskapijas draudžu gada grāmatā A. Treus ievietojis plašāku rakstu par Baltijas bēgļiem. Šis viņa raksts „Būt vai nebūt" izpelnījies zviedru draudžu locekļu plašāku ievērību, jo savā rakstā viņš ar pateicību pieminējis arī to divu Norvēģijas palīdzības un labdarības organizāciju pārtikas sūtījumus, galvenokārt zivju eļļu, kuŗas vairākas kravas saņēmuši Valkas un Fišbachas nometnes bēgļi Vācijā.

Dziļi saviļņots, māc. A. Treus pieminēja Sv. Jāņa draudzes baznīcas altāra gleznu „Jēzus ved bēgļus", ko Eslingenas nometnē gleznojis mākslinieks prof. A. Annuss, un ka šī glezna savā laikā greznojusi bēgļu baznīciņu Valkas latviešu nometnē.

E. B.

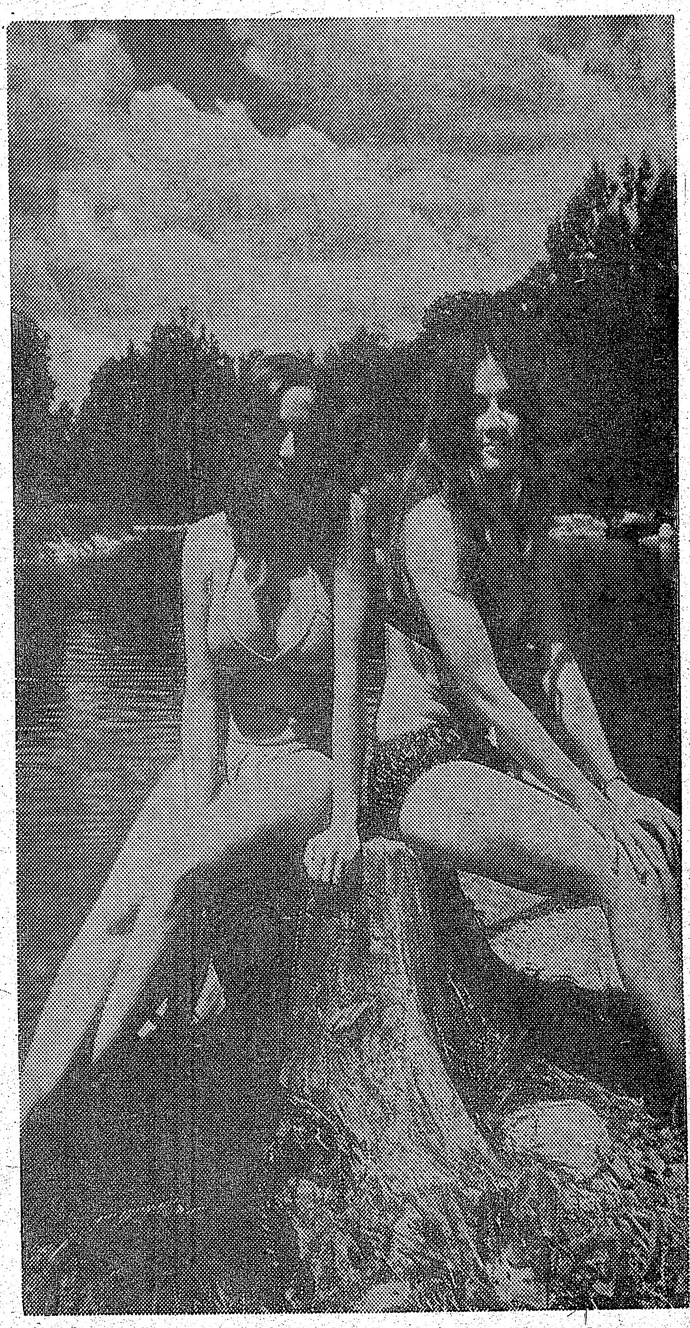

Māra un Aldona pozē mūsu preses fotografam Sidrabenes upmalā. Foto: J. Ligers

m galvām
sāli, pipa-
un vāra,
minūtēm
tiņam, un
ņus atbrī-
eliek smal-
lus un vā-
virai pie-
ņu filejus,
un divas
na un liek

arī ar žā-
kaimiņos
mītnē ir
n bagātais
nieku klu-
kcijas pre-
jāpiezīmē,
ēži vien at-
raugu ēnā.
iņa tuvējā
ka līdaku,
t iekšā le-
s bija 15
turpat pie-
īsu labās
sacementē
š uzbūvēja
vētavu. Šo
auts lietot
braucot at-
Truntu ģi-
iecīgās sa-
nēs rēgulā-
ā dabūjām
tā nododu
ardu recep-
u vidū pa-
asaŗi a la
vai žāvēta-
ēti, bet ja
tad varbūt
cēt šī laik-

ntos asaŗus
iekšas. Zvī-
. Zivis no-
nosusina un
ļauj pāris
ū nakti pa-
kas. Žāvēta-
kai lapu ko-
nātos asaŗus
esma (stiep-
ŗa iesma ir
i. Žāvētavā
ažāvē kādu
erīcei uzliek
ilgi, kamēr
ini dzeltenu
gatavi, tos
piedzeŗ klāt
lfšmitu. Pēc
un pazista-
garšīgi ir žā-
runts.

Pelēkais

USTRĀLIJĀ
odaļas 23. ga-
ālijā DV zel-
saņēma V.
elbeitiņa, bet
akstus — no-
kļi E. Šmits
. Adelaides
rakstus saņē-
P. Grāve, I.
strālijas val-
stu pasniedza
daļas vīru ko-
ris dzied jau
dziesmu lielu
ru balsīm di-
vmanis, koŗa
Akots. Kopš
aides nodaļai
s daļa, kuŗu
I. M.

Latvija Amerikā gatava ceļā pie lasītājiem. Vēl atliek tikai pārbaudīt un sakārtot 20 lappušu biezo numuru, lai to no spiestuves nodotu ekspedīcijai izsūtīšanai abonentiem un laikraksta izplatīšanas vietām. Šo darbu brīvlaikā palīdz veikt latviešu skolas audzēknes un universitāšu studenti. Augšējā attēlā Rita Erdmane, kas Toronto universitātē šogad beidza psiholoģiju. Foto: J. Ligers

Deportāciju viļņi Baltijā

Pirmais deportāciju vilnis skāra Baltijas valstis 1940./41. gadā 13./14. jūnijā. Pēc iepriekš sagatavotiem sarakstiem aizveda veselas ģimenes. Akcijas politiskais mērķis bija aizvest vadītājus un tos, kas aktīvi piedalījās Baltijas valstu neatkarības laika dzīvē gan administrācijā un armijā, gan saimnieciskā, kultūras, zinātnes un mākslas laukā. Vēl cilvēkus aizveda vācu un krievu kara pirmajās nedēļās. Ja deportācijas 13./14. jūnijā zināmā mērā bija vērstas pret kādu noteiktu sociālu grupu, tad kara sākumā ņēma cilvēkus, kas varētu noderēt karā. Tie nenonāca parasto deportēto nometināšanas vietās, bet piedzīvoja dažādus likteņus Krievijas frontē un aizmugurē. Šādā veidā Baltijas valstis zaudēja ap 130.000 cilvēku, no tiem trešo daļu 14. jūnija naktī. Piecdesmito gadu vidū no tiem dzīvi bija vairs tikai neliela daļa.

Otrs deportāciju vilnis vēlās pāri Baltijai 1944./45. gadā, kad krievi no jauna okupēja Igauniju, Latviju un Lietuvu. Arī šoreiz mērķis bija aizvākt padomju iekārtas pretiniekus. Tā kā nebija gatavu sarakstu, tie bija jāimprovizē. Īpašās filtrācijas nometnēs pulcināja vīriešus karavīru vecumā. Atlasīja aizdomās turētos un lielās grupās nosūtīja darbā uz Krieviju, reizēm arī uz tuvākām vietām. To pašu likteni piedzīvoja karavīri, kas bija cīnījušies pret krieviem, kā arī partizāni, kas krita krievu gūstā. Pēc tam ievāca sīkākas ziņas un nosūtītos vai nu atbrīvoja vai arī turpat uz vietas notiesāja. Notiesātos pārveda uz spaidu darbu nometnēm. No visām trim Baltijas tautām cietušo skaits kopā varētu būt ap 200.000 cilvēku, galvenokārt vīrieši spēka gados.

Trešais deportāciju vilnis bija 1948./49. gadā sakarā ar zemes kolektīvizāciju. Lai pamudinātu zemniekus pievienoties kolchozam, visur uz laukiem reģistrēja ģimenes, no kurām varēja gaidīt pretestību. Baltijas valstis bija vidēju un sīku saimniecību zeme. Saimniecības, lielākas par 25—30 hektāriem, jau padomju varas sākumā bija samazinātas. Šādus zemniekus tagad ieskaitīja padomju varas pretiniekos. Arī šoreiz deportēja ģimenes pēc iepriekš sagatavotiem sarakstiem, kā tas bija 1941. gadā. Atšķirība bija tikai tā, ka šoreiz ģimenes galvas atstāja kopā ar ģimenēm. Deportētos novietoja Sibirijā un Vidusāzijā kolchozos. Šoreiz dzīvi palika vairāk nekā pēc iepriekšējām deportācijām.

Deportācijās aizvesto skaitu pa visām Baltijas valstīm vērtē uz 700.000 cilvēku. Padomju iestādes nav darījušas nekā, lai toreizējos notikumus dokumentētu. Retos gadījumos, kad padomju avoti par to runā, tie lieto apzīmējumu „pretpadomju elementi". Tādā gadījumā liekas, ka runa būtu par nelielu skaitu nelabojamu sazvērnieku. Skarta tomēr ir ievērojama Baltijas valstu tautu daļa.

Sākot ar piecdesmito gadu vidu, deportētos sāka amnestēt, ja tie vēl bija palikuši dzīvi. Tomēr individuālās deportācijas turpinās arī tagad. Ar smagākiem sodiem sodītos, ieskaitot politiskos pārkāpumus, nosūta ārpus savas dzimtenes dažādās sodu nometnēs. Arī tagad cilvēki tur mirst neveselīgos apstākļos un bargā režīma dēļ. **—be**

Iepazīstiet savu zemi šogad vēl vairāk

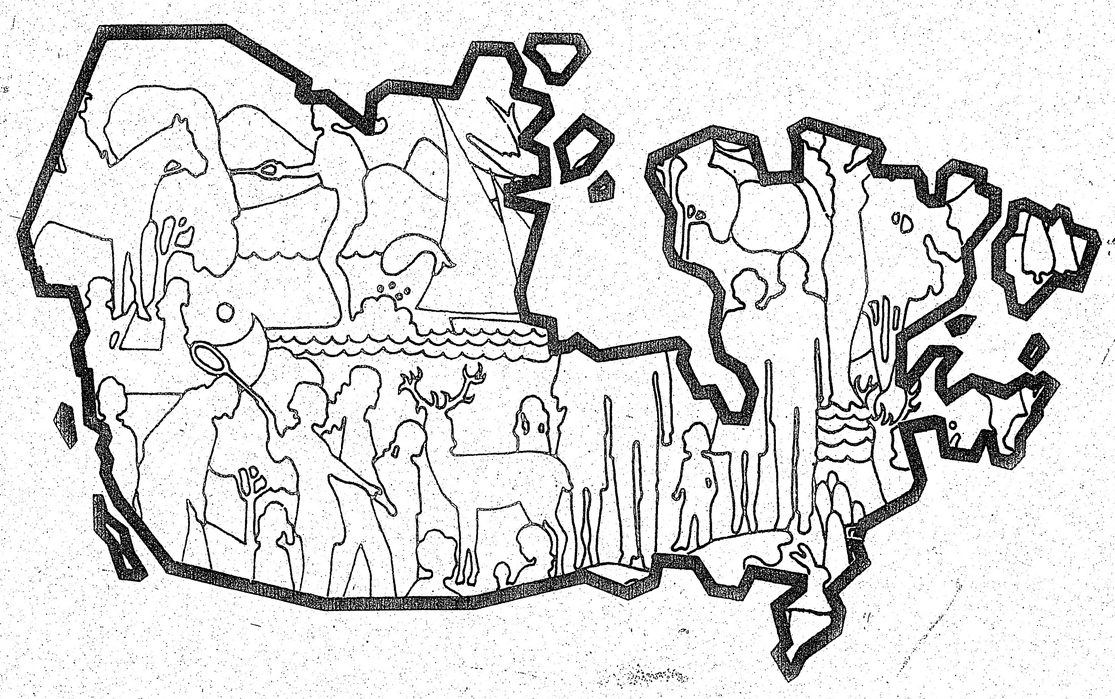

Jūsu zeme gaida, lai tiktu izpētīta. Rāmi ezeri un varenas upes; neskarti meži un augsti kalni; izsmalcinātas lielpilsētas, kas atspoguļo augošas nācijas spēku; mierīgas pilsētiņas un sādžas, kur dzīve rit mierīgā tempā. Uzsūciet tās kultūru, tradicijas un vēsturi — un jūtieties tiešām kā mājās.

Jūs silti un draudzīgi saņems sirsnīgi un laipni ļaudis, kur vien jūs iesit.

Jūsu ceļojumu aģents palīdzēs izplānot jūsu personisko ceļojumu iepazīšanās nolūkos un dos padomu, kādas vietas būtu ieteicams apceļot un kas būtu jāredz tuvākā un tālākā apkārtnē. Informējieties par daudzajiem veidiem, kā Kanadu iepazīt, ieskaitot ekskursijas un citus organizētus ceļojumus.

Canada

Canadian Government Office of Tourism
Office de tourisme du Canada

LASĪTĀJU VĒSTULES

(Turpinājums no 2. lp.)

pazonu paplašināt par ½ toni uz augšu, pieliekot C-koklei F-stīgu un E. koklei — A. Šo speciāli pievienoto stīgu sauc par nulles stīgu; tas tā tiek darīts, lai pieņemtais kokles stīgu skaits 13 paliktu nemainīts un visām koklēm diatoniskās gammas pamattonis vienmēr paliktu 10.stīga un oktāva uz augšu 3. stīga. Tā ikviens koklētājs, bez sevišķas mācīšanās, var koklēt sīkaliņu, soprāna kokli, tenora kokli vai basa kokli.

Sacensības noteikumos ir minētas F kokles. Tādas kokles netiek lietotas. Eiropā bijis gadījums, kur E-kokles pārskaņotas par ½ toni augstāk, lai uz rekorderiem būtu ērtāka stabulēšana, kad stabulē kopā ar koklēm. Tā pārskaņojot E-kokle pārvēršas par F-kokli un parastiem alta rekorderiem ar šādu kokli ir visērtāk saspēlēt. Šinī sakarā Andrejs Jansons norāda: „Ja stabulētājs uz parastiem rekorderiem E-toņkārtu nevar izspēlēt, tad ir iespēja iegādāties E-rekorderus un atkristu E-kokļu pārskaņošana vai jaunu F-kokļu gatavošana. Labi skaņošas E-kokles pirmās stīgas attālums no tapas līdz stieņīša centram ir mazliet pāri par 11 collām un pārskaņošana uz augšu ir bīstama, stīga var pārtrūkt, skaņojot vai koklējot. Atkārtota pārskaņošana no E-toņkārtas uz F un atpakaļ nav praktiska, jāiegādā jauna kokle, F-kokle. Vai tas ir vajadzīgs?"

Kokļu informācijas centrā ir kokļu nošu krājums, kurā ir pāri par 1000 ar roku rakstītas nošu lapas, solo gabali un notis ansambļiem E, C vai abām koklēm kopā. Nav nevienas lapas, kurā būtu rakstīta F-koklei; tādas arī nav vajadzīgas, lai velti neapgrūtinātu lielo koklētāju saimi un lai Amerikā, Eiropā un Austrālijā visi varētu koklēt no vienām un tām pašām kokļu notīm.

No DV centrālās valdes izsludinātās Kokļu mūzikas darbu sacensības noteikumiem būtu svītrojams vārds „F-koklēm!".

Kārlis Staško,
234 Adelaide Ave., W,
Oshawa, Ont., Canada
L1J 2R2,
Kokļu informācijas centra vadītājs.

Likteņi tālajos ziemeļos

LATVIEŠI KOLIMAS SODA NOMETNĒ

Dažādās augstāko mācības iestāžu bibliotēkās var atrast samērā daudz grāmatu vairākās valodās par padomju soda nometnēm un cilvēku izsūtīšanu. Pa lielākai daļai tur aprakstīti personiski iespaidi, pieredze un novērojumi. Gandrīz visur apstākļi ir līdzīgi, kas daudzos gadījumos izbeidzas ar cilvēku iznīcināšanu. Tikai nedaudzi no nelaimīgo miljoniem izkļuvuši dzīvi un aprakstījuši savus piedzīvojumus. Daudzās grāmatās pieminēti arī latvieši, tāpat abu pārējo Baltijas tautu piederīgie. Aprakstīti arī citi raksturīgi apstākļi, kas var interesēt latviešus brīvajā pasaulē.

Jau 1950. gadā Cīrichē, Šveicē, vācu valodā iznākusi Elinoras Lipperes grāmata Vienpadsmit gadi padomju soda nometnēs (Elf Jahre in sowjetischen Gefaengnissen und Lagern). Gadu vēlāk tā pārtulkota angliski un iznākusi Čikagā (Eleven Years in Soviet Prison Camps). Kaut autore bijusi Vācijas pavalstniece, tai bijis jāizcieš piespriestais sods.

Šinī grāmatā autore pastāsta arī par latviešiem. Pēc Latvijas un Lietuvas otrreizējas padomju okupācijas 1945. gadā tūkstošiem jaunu latviešu apcietināti un apsūdzēti sadarbībā ar vāciešiem vai par sastāvēšanu vācu bruņotajos spēkos. Daļa apcietināto bijuši vēl zēni, kas vācu laikā no skolas sola piespiedu kārtā iesaukti armijā, galvenokārt, lai apkalpotu zenītartilerijas lielgabalus. Tas tomēr nav kavējis viņu izsūtīšanu uz soda nometnēm. Visi latvieši bez izšķirības nosūtīti uz Buktas Nakodkas caurlaides nometni pie Vladivostokas, bet pēc tam uz Kolimu, Sibirijas tālajos ziemeļos. Viņus tiesāja tikai pēc nonākšanas gala punktā Kolimā.

Šinī caurlaides nometnē valdījuši necilvēcīgi apstākļi, un vienu reizi te notikusi sacelšanās, kam sekojusi briesmīga izrēķināšanās ar apcietinātiem. Par to padomju presē nebijis ne vārda.

No caurlaides nometnes viņi pārvietoti uz krievu vergu darba nometnēm. Latvieši tur uzskatīti par ārzemniekiem un tāpēc novietoti atsevišķās barakās. Viņi nodarbināti zelta rakstuvēs kopā ar pārējiem apcietinātiem, bet pamazām pārvietoti mazākās grupās, uz cietumu, kur pirms tiesas sēdes notikusi izmeklēšana. Visi notiesāti pēc 58. paragrafa 1. punkta par nodevību, piespriežot 10 gadus soda nometnē.

Pēc 1946. gada sodi vairs nav piespriesti. Kas vēl nav bijuši notiesāti, tie atlaisti, apzīmējot par „speciāliem gadījumiem", taču ne kā brīvi pilsoņi. Tiem bijis jāapmetas noteiktās dzīves vietās, kuŗas nedrīkst atstāt un jādzīvo kopējās barakās. Darbs atkal zelta rakstuvēs, bet ar lielāku atlīdzību nekā sodītiem. Kas vēl nebija pārsūtīti uz Kolimu, tie palikuši Nakodkā, kur strādājuši ostas darbos.

1946. gada pavasarī augstākās iestādes Bukta Nakodkā saņēmušas anonimu vēstuli, kuŗā prasīts, lai šo ostu atbrīvotu no ieslodzītiem un uz Kolimu vairs nevienu nesūtītu.

Šinī laikā ostā atradās preču kuģis Dalstroi, kam bijis jābrauc tālāk uz Magadanu. Kravā bijuši arī raktuvju spridzināmie materiāli. Ieslodzītie uz kuģa vēl nebijuši novietoti, bet tur atradies tikai kapteinis ar dažiem jūrniekiem. Ap pusnakti kuģis pēkšņi eksplodējis. Sargs pārcirtis kuģa virvi, kas to turējusi pie krasta, devies uz tuvāko ieslodzīto nometni, atvēris vārtus un saucis, lai glābjas, kas var. Ieslodzītie sajukumā bēguši, nometnes sargi šāvuši uz visām pusēm. Trīs kilometru apkārtnē viss bijis iznīcināts. Neskaitāmi cilvēki aprakti zem drupām. Cik cilvēku šī eksplozija iznīcinājusi, neviens nekad nav skaitījis.

Lielākā daļa baraku atradušās tālu no ostas, kādēļ tikai daļa ieslodzīto ievainoti. Tie, kas izbēguši no nometnes, savākti un atvesti atpakaļ.

Autore te norāda uz diezgan drošo pieņēmumu, ka vainīgais bijis kāds latvietis vai lietuvietis, kas atradies novietojumā, kaut pats gājis bojā kopā ar kuģi. Sekojošās apcietināšanas 1946. gada vasarā šīs aizdomas apstiprinājušās, jo apcietinātie lielāko tiesu bijuši latvieši.

Autore arī pastāsta par ukraiņiem, kas pēc kaŗa cerējuši atgriezties mājās izpušķotos vagonos dziedādami. Pie Pad. savienības robežas tie pārsēdināti citā vilcienā, sarkanos preču vagonos ar aizrestotiem lodziņiem un slēgtām durvīm. Tagad ar tiem apgājās kā ar noziedzniekiem. Kad ukraiņi sasnieguši Magadanu Sibirijas ziemeļos, tiem paskaidrots, ka katram piespriesti desmit gadi soda nometnē kā savas dzimtenes nodevējiem. Tas bijis 1946. gada vasarā.

Grāmatas autore apraksta, ka Kolimas nometne iekārtota 1932. gadā, kad tur atrasti bagāti minerāli, bet pirmie iemītnieki ieradušies 1934. gadā no Vladivostokas. Liela daļa no tiem toreiz bijuši kriminālie noziedznieki. Iekšlietu tautas komisariāta (NKVD) locekļis Bērziņš (bez priekšvārda) iecelts par šī apgabala komandantu. Viņš dzimis Latvijā un bijis ilgu laiku komūnists. Tā uzdevums bijis iegūt vairāk zelta šinī atstātajā, tukšāja ledus apgabalā. Pirmie gadi prasījuši daudz upuru, daudzi palikuši tundrā. Bērziņš sapratis, ka darbu varēs paveikt tikai tad, ja būs laba apgāde. Lai gan sešus mēnešus gadā nekāda satiksme ar Kolimu nav iespējama, Bērziņš tomēr spējis noorganizēt samērā labu apgādi. Piegādāta nevien pārtika, bet arī alkohols un kažoki. Katram sodītam dienā bijis jāizrok 20 gramu zelta. Tas sākumā veicies, un daudz zelta aizplūdis uz Maskavu, gadā ap 400 tonnu, lai gan bijis iespējams strādāt tikai simt dienas gadā.

1937. gadā terrora vilnis skāris arī Kolimas nometni. Kad čekas priekšnieks Jagoda kritis, kritusi arī visa Kolimas organizācija. Bērziņš arestēts, nosūtīts uz Maskavu un nošauts. Apcietināta arī viņa sieva.

V. I.

Ap simt klausītāju pulcējās 8. jūnijā Latviešu namā Čikagā, lai noklausītos G. Mārtinsona referātu: Latviešu tautas liktenis padomju soda nometnēs, izsūtījuma vietās un dzīve okupētajā Latvijā pēdējos 25 gados. Tālākais viesis bija māc. J. Mekšs no Brazilijas, kas viesojās Čikagā (augšējā attēlā pa kreisi), pa labi — referents G. Mārtinsons. Viņi ir bijušie smiltenieši un satikās pēc daudziem gadiem sarīkojumā.

Foto: V. Jaunkalnietis

Konference bez...

(Turpinājums no 1. lp.)

nāšana ir pirmais solis ceļā uz komūnistisku diktatūru. Diemžēl, jākonstatē, ka rietumu pasaule bezspēcīgi noskatās, kā Gandijas godkārības un politiskas tuvredzības rezultātā viena no lielākajām pasaules valstīm iet pretī komūnisma diktatūrai. Ir jāšaubās, vai komūnistiska Indija ietelp ASV ārpolitikas architekta Henrija Kisingera pasaules nākotnes vizijas plānos.

Vērojot Portugali, jākonstatē, ka gaidītā komūnistu pilnīgā uzkundzēšanās ir aizķērusies. Trīsdesmit vīru militārā portugaļu revolūcionārā padome deklarējusi, ka tā paredzēto četru vai piecu gadu vietā paliks pie varas desmit vai pat trīsdesmit gadu. Mazas koncesijas sociālistiem un centra partijām ir tikai ielāps tautas maldināšanai. Ir jāšaubās, vai Portugale tagadējo varasvīru vaļiņu pēcteču vadībā nonāks līdz proletāriāta diktatūrai. Nav jābūt pareģim, lai uz tagadējās politiskās situācijas fona saskatītu pilsoņu kaŗa iespējas.

Nemieri Arģentīnā un asiņainie notikumi Beirutā ainu padara vēl pesimistiskāku.

Jākonstatē, ka brīvās pasaules lielākā nelaime nav komūnisma varenums, bet gan pārāk vienaldzīgā un nepiedodami vieglprātīgā komūnisma briesmu novērtēšana. Kad sarkanais āmurs klauvēs pie durvīm, tad var izrādīties, ka ir jau par vēlu aizkavēt sarkanā cirpja nežēlīgo pļāvumu.

Beigās pieminēsim arī to, ka Toronto pilsētā šajās dienās pulcējās Ziemeļamerikas augstāko pakāpju brīvmūrnieki. Aiz šī lielā kongresa ārišķīgām izdarībām notiks slēgtas apspriedes, kuŗās šīs varenās un ietekmīgās organizācijas locekļi droši vien pārrunās to, kā pasaulē nodrošināt brālību, vienlīdzību un brīvību humāniem līdzekļiem. Kremļa impērijā brīvmūrniecība ir aizliegta. Tā ir laba zīme, jo liecina, ka Kremlis baidās no šīs visu pasauli aptverošās organizācijas.

Aleksandrs Kegumnieks

Sabiedriskais norikojums

Padomju zemē sabiedriskais norīkojums nozīmē dienestu, kur brīvprātīga rīcība savienota ar uzdevumu vai pienākumu. Mēdz teikt, ka Padomijā pienākumu nekad neuzliekot, ja kāds tam nepiekrītot. Bet speciāls uzdevums piešķiŗ darba darītājam speciālu nozīmi, un parastais darba līgums izveidojas par vērtīgu pakalpojumu sabiedrībai. Brīvprātības jēdzienam Padomijā ir citāda nozīme un citāds iztulkojums.

Šādos norīkojumos ierodas krievu darba spēks Latvijā, bet arī baltiešu jaunatne dodas norīkojumā darbā celtniecībā gan dzimtenē, gan ārpus tās.

Lielāko un pazīstamāko pēckaŗa akciju ievadīja Kruščeva aicinājumu 1954. g. jaunatnei doties uz neapgūtām zemēm aiz Urāliem. Cik zināms, pirmais darba spēka sūtījums no Baltijas zemēm pienācis Orenburgas stacijā 1954. gada 7. aprīlī. Pēc ierašanās visi atbraucēji sapulcē solījušies godam veikt uzliktos pienākumus un uz visiem laikiem palikt šais novados.

Pēc tam vairākus gadus laikrakstu slejas pildīja apraksti un intervijas par darbiem jaunajās darba vietās. Bija apraksti par jauniešu pēdējo vakaru pirms aizbraukšanas, bija arī aicinājumi citiem tur doties, ja partija aicina. Vai šī pieteikšanās bija brīvprātīga vai arī jaunieši jutās spiesti, grūti teikt. Maskava lietoja pavēles un komandu valodu. Tā uzdeva „izraudzīt noteiktā kārtībā un nosūtīt darbā uz Kazachijas jaunapgūstamo zemju rajoniem 111.800 strādniekus, inženiertechniskos darbiniekus un kalpotājus. Komjaunatne ir pilnvarota izraudzīt un nosūtīt darbā uz brīvprātības pamatiem vēl papildus ap 100.000 jaunekļu un jaunavu darbam jaunapgūstamo zemju novados." Šie skaitļi attiecās uz visu Pad. savienību, bet tos vairākkārt palielināja. Pēc jaunapgūstamām zemēm nāca citi objekti: spēkstacijas, rūpnīcas, ceļu būves, Tālie austrumi.

Cik daudz Baltijas valstis šādā veidā zaudējušas jaunatni, nav droši nosakāms, varbūt vairākus desmit tūkstošus. Kādā ziņojumā norādīts, ka ar komjaunatnes ceļa zīmēm Kazachijas vecaiņū rajonos no Latvijas ieradušies ap 5000 jauniešu, bet pēc gada 165 komjaunieši devās uz Kuibiševas HES celtniecību. Latvijas republikas pārstāvjus var satikt arī citu republiku jaunceltnēs. Dažas komandas savu zemi atstāj uz visiem laikiem, citas tikai uz pāris mēnešiem. Šādos gadījumos galvenais pieteikšanās iemesls ir vēlēšanās labi nopelnīt.

Par patriotiskām akcijām parasti raksta laikraksti. Darba spēku Baltijā vervē arī ar sludinājumiem vai darba pārvaldes administrācijas gādību. No trim Baltijas republikām visvairāk darbaspēku dod Lietuva. No turienes ik gadus ap 10.000 cilvēku nosūta darbā ārpus savas zemes.

Liela nozīme ir arī kaŗaklausībai. Tā var noritēt tālajā Arktikā, svelmainajā Vidusāzijā, plašajā Sibirijā, Tālajos austrumos vai citur (bet gandrīz nekad savā zemē).

—bo

(90. turpinājums)

„Tas labi. Apmēram es pats jau tā esmu izdomājis. Paņem tikai jauno ancuku līdz. Tad norunāsim, kas un kā. Man jau šinī ziņā nav nekādu piedzīvojumu," saka Kārlis.

„Tu runā, it kā man būtu. Te nu ir lielais gudrinieks. Tagad puikam prasa padomu. Zini, mūsu pusē tādus sauc par lielības maisiem. Tāds tu tiešām esi. Tomēr kā skolas biedram un labam draugam nevaru atteikt. Braukšu tev līdz," saku un situ roku Kārļa saujā.

„Tas labi. Paldies. Es jau sāku šaubīties, vai tik tu būsi ar mieru,' un tad abi šķiramies.

Vēl satiekos ar Veltu. Viņa aiziet strādāt Raunā par pārraudzes palīdzi. Apsolāmies, ka viens otram rakstīsim vēstules.

„Varbūt pa vasaras laiku jau būsi sameklējusi precinieku. Raunā bagāti saimnieki," smejos šķiroties.

„Un ja arī? Kas tev par daļu! Tev nekādu solījumu neesmu devusi. Tu esi aplamos uzskatos. Gribu pierādīt, ka esmu citāda pārraudze. Lai saimnieki un latviešu sabiedrība sāk saprast, ka ir arī pārraudzes, kas neguļ katram saimniekam blakus gultā. Es tik dziļi mīlu Latviju, ka gribu pielikt visus spēkus tās labklājības celšanai. Lai nu prieki paliek beidzamā vietā," sajūsmā saka Velta.

Par šiem skuķa vārdiem esmu aizkustināts un saku:

„Tiešām, Latvijas sievietes ir vienreizējas. Zini, par to, ko tu teici, man gribētos tevi nobučot," saku skatīdamies Veltai acīs.

„Ja nu tu to esi nolēmis, tad dari. Nerunā, bet dari," mierīgi atbild Velta.

„Bet kā lai te uz ielas? Iesim parkā," saku nokaunējies.

„Ūja mūžs. Vecgada vakarā tu nekaunējies bučot uz ielas. Tagad tev kauns šeit skolas ceļā," un viņa apskauj mani un nobučo.

Gaŗām iet Marta Mince. Viņa zobojas: „Ak tad tik tālu gan? Bučojas pat uz ceļa. Kad varēs gatavoties uz kāzām?"

„Redzi nu, kā iznāca," saku Veltai.

„Kas par to. Martai ir mute runāšanai. Viņa neko sliktu neteica. Ko tu būtu teicis šinī situācijā? Pasaule nav nemaz tik slikta kā tu iedomājies," runā Velta.

„Kāpēc tad tu pati esi tik atturīga pret vīriešiem? Leo Pelde tev taisījās klāt ar visu vari. Kāpēc tu viņu noraidīji?" prasu.

„Ak tad tevi arī skāris greizsirdības velniņš! Nebiju no tevis to gaidījusi. Ja nu esam nonākuši tik tālu sarunās, tad varu pateikt skaidri, ka Leo nevēlējās no manis neko citu kā vienīgi to, ko visi vīrieši grib no sievietes. Vīrieša uzdevums ir bildināt sievietes visādos veidos. Sieviete ir tā, kas saka gala vārdu. Nu tad vasarā nepārstrādājies par daudz, lai rudenī vēl patiktu sievietēm un sievietes tev," smiedamās saka Velta.

Kad braucu pa Vidzemes šoseju, silta pavasaŗa vēsma sitas sejā. Cīruļi, strazdi un citi putni dzied kā dzīrēs. Viens posms dzīvē nobeigts. Kas tagad tālāk?

*
* *

Pavasaris ir ļoti jauks, līst reti, vienīgi pa naktīm. Dienas saulainas un jaukas. Vasaras kviešu un auzas jau sadīguši. Tagad sējam miežus, zirņus, pupas, zaļbarības vīķus un sākam apstrādāt dārzus.

Pēc agronoma Lielgalvja norādījumiem apstādu arī mājas apkārtni ar košuma krūmiem. Ja jau smilteniešiem labi apstādītas mājas, kāpēc nevar būt Cirgaļos? Visu uzkalnu aiz kūts apstādu plūmēm un ķiršiem. Pa vidu sastādu baltos, zilos un violetos ceriņus. Toreiz vēl laukos potēto (biezo) ceriņu nebija, tikai reti kādās mājās. Tāpat pirmo reizi iestādu potētās rozes.

Visi apkārtnes cilvēki raujas ar darbiem. Daudziem trūkst sēklas. Kaimiņos ir saimnieki, kam aizvien sēklu trūkums. Tāpat uz parādu paņem stādus no dārzniecībām. „Kad reiz viņi sapratīs, ka jāsāk saprātīgāki saimniekot," saku Vērzemnieku Liepu Jānim, ko satieku uz ceļa, braucot no pienotavas.

„Tev taisnība. Daži mūsu pagasta saimnieki ir tik slinki, ka vienkārši nevīžo strādāt. Bieži vien, kad nav ko ēst, tad aiziet pie kaimiņa un aizņemas. Tā jau ir chroniska slimība. Ir viegli aizņemties uz neatdošanu. Skaties, kā saimnieko grundzālieši. Viņiem tādu liekēžu nav," saka Liepiņu Jānis.

„Jā, ko darīsi. Mūsu mīļajam Dieviņam šinī pasaulē visādi cilvēki ir. Jā, dzīvot grib arī tas, kas pēc dabas slinks. Viņam gribas ēst tāpat kā citiem. Par brīvu ir tikai gaiss un ūdens dīķī. Akas ierīkošana arī maksā naudu. Man liekas, šiem cilvēkiem vajadzētu emigrēt uz siltajām zemēm. Nupat lasīju „Atpūtā" kādu Niklāva Strunkes aprakstu, ka Italijā daži cilvēki neko citu nedarot kā visu dienu guļot saulītē. Augļi viņiem pieaugot pietiekami. Aitas un kazas barību atrodot kalnos. Tāda dzīve būtu piemērota dažiem mūsu puses cilvēkiem," smejos.

„Tev taisnība, bet kuŗa zeme šādus sliņķus ņems pretim? Kas tie par kartupeļiem, kas tur sabērti kaudzē?" prasa Jānis.

„Tie domāti mangotājiem. Gan jau atkal kaimiņi ieradīsies pēc sēklas kartupeļiem. Mēs iztukšojām pagrabus. Tie mazi, sīki, bet sēklai labu labie."

„Ak tad jūs atkal rūpējaties par tiem, kas paši par sevi nevīžo rūpēties?" saka Jānis.

„No tā, kam ir, var arī prasīt. Ko ņemsi no tukša? Ne jau visi prot vienādi domāt. Mūsu pagasta cilvēki tomēr ir ļoti jauki, sirsnīgi," saku.

„Tu runā tāpat kā tava māte. Vienmēr jūs aizstāvat tos pušelniekus. Ja tiem nebūtu kur aizņemties, tad viņi būtu spiesti kaut ko darīt," skaišas Jānis.

„Lai nu paliek. Mēs neesam tie, kas dzīvi pārveidos pašos pamatos. Latviešu tauta strauji izglītojas. Izglītība pārveidos latviešu tautu pašos pamatos," saku.

„Tu jau tur Smiltenē esi samācījies visādas gudrības. Bet vai tās varēsi izlietot? Ne katrreiz tas, kas rakstīts grāmatās, īstenojams praksē. Kas tā tev tur par mašīnu?" prasa Jānis.

„Tā ir mēslu sējamā mašīna. Mums ir pasūtināta arī rindu sējamā mašīna. Tā būs drīz. Vēl ar to varēsim apsēt miežus. Auzas un kvieši vēl bija jāsēj ar platsējammašīnu. Nu to varēsim likt mūzejā."

„Kur jūs ņemat naudu? Visi kaujas ar neražām un naudas trūkumu, un jūs pērkat visādas dārgas mašīnas. Nu ja, tu laikam gribi parādīt, ka neesi par velti gājis skolā. Gribi lielīties kaimiņu acīs," saka Jānis.

Redzu, ka viņš ir grezsirdīgs. Šogad netikām pirkuši mākslīgos mēslus. Tie palika pāri no pagājušā gada. Iekravājām gubenī sienā, un tie ir uzglabājušies ļoti labi. Pagājušo gadu nespējām tos izlietot lielā slapjuma dēļ.

Vasaras kviešiem kā virsmēslojumu dodu norvēģu zalpēteri. Kartupeļiem, saknēm sēju kālija mēslus un superfosfātu.

Kalniņu Lazdiņš un Salas Zariņš, kas apstājušies lauka malā, saka:

„Redzi, kā pasaulē iet. Citiem nav maizes ko ēst, bet citi gāž naudu zemē."

„Jā, tā jau esot pasaulē ierīkots — ja gribi no zemes ņemt, tad jādod tai atpakaļ tas, kas tai trūkst. Tā ir visa mēslošanas mācības pamatzinātne," atbildu kaimiņiem.

„Tu jau sāc runāt gudri. Mēs tādas valodas nesaprotam. Varbūt skolā jūs tās lietas mācāties, bet mēs tam neticam. Pietiek, ja zemi labi apstrādā. Ja lietus diezgan, tad raža būs. Ja ne, tad nelīdzēs tā pūdeŗa kaisīšana arī. Mēs vienkārši tādas lietas neatbalstām. Kas grib, lai trako," saka Salas Zariņš."

(Turpinājums sekos)

Labas ziņas
Lētākā sūtīšana kā jebkad!!!
Intertrade Express sūtīšana ir lētāka kā jebkur citur. Sūtot caur mums jūsu piederīgie saņem labāko dāvanu —
SPECIĀLOS RUBĻU CERTIFICATUS
Vispirms jums to teica
INTERTRADE EXPRESS CORP.
— to apstiprina arī jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, tas ir apm. tā, ka jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 vērtībā, vai pat vairāk. Speciālos rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.
Pilnīga garantija, ātra piegāde — 3 nedēļu laikā.
Speciālā rubļa vērtība ir $2.70
Pieprasait mūsu ilustrētos katalogus.
PASŪTINAIT TAGAD tikai caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, Fifth floor NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530
Ļoti svarīgi — Automobiļi Ātra piegāde
Izvēlaties no šiem jaunajiem modeļiem:

	Cenas US $
Zhiguli Vaz 2101	$3785.00
Jaunais, uzlabotais (Export Model)	
Zhiguli Vaz 2103	$4335.50
Zhiguli Vaz 2102 Station Wagon (Export Model)	$4168.75
Moskvitch 412 IE	$3835.00
Miskvitch 408 IE	$3526.75
Moskvith 426 IE Station Wagon	$4002.00
Moskvitch 427 IE Station Wagon	4293.75
Jaunais, uzlabotais Zaporozhets ZAZ 968 AE	$2751.00

Pieprasait mūsu speciālo illustrēto apkārtrakstu ar automašinu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM. PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES. Iebraucēji no USSR, pieprasait speciālo informāciju! Mums ir 26 gadu pieredze šais darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana
Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 25 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.
Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Sapēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastos rubļos, vai pat lētāk.
Speciālos rubļu Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos par dārgāku likmi. Mēs varam jums ieteikt sazināties ar INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street. 5th Floor, New York, N. Y., 10010, tālr. 982-1530 un pieprasīt bezmaksas illustrēto katalogu.

SPORTS

Golfs Kanadā

Latviešu golfa cienītāji savu sezonu atklāja 8. jūnijā Glen Cedar laukumā. Dāmu klasē piedalījās 6 dalībnieces. Uzvarēja Vija Grimba ar 99 sitieniem, atstājot otrā vietā Anni Antmani — 106. Priekšā devumu klasē: Anne Antmane un Austra Dzilna ar 77. Vīriešu klasē no 32 spēlētājiem pārākais bija Kārlis Grundulis (76), Edmunds Grundmanis (81), Mārtiņš Grimba jr. (82), Aivars Knuble (82) un Juris Bērziņš (83). Ar priekšā devumu — Mārtiņš Priede (66) un Helmuts Lāsums (67). Jauniešu klasē: Edmunds Grundmanis (81), Mārtiņš Grimba jr. (82) un Ivars Melnbārdis (88). Senioru klasē: Mārtiņš Grimba sr. (87) un Arnolds Dzilna (88). Sacīkstes vadīja kluba priekšsēdis Laimons Grundulis. Tālo ceļu no Sadberijas bija mērojuši Jānis Sarkans, Eduards Purgalis un Alfons Caune. Igauņu viesis Al. Lanmings sasniedza labāko rezultātu — 75. Nākošās draudzības spēles risināsies sestdien, 5. jūlijā, pl. 11 no rīta Royal Downs laukumā, RR 1 Utopia, tālr. (705) 424-0241. Laukums atrodas 5 jūdzes ziemeļos no iebraucamā ceļa Saulainē. Pēc spēlēm ugunskurs Saulaines īpašumā. Tuvākai informācijai zvanīt Vijai un Mārtiņam Grimbām, tālr. 757-8669.

Arnolds Dzilna

Ceļojošais vairogs Jersikas saimei

Kanadas skautu jendas dižskautu nozares šaušanas sacīkstēs Toronto Mednieku un makšķernieku šautuvē Bērzainē risinājās spraiga cīņa saimju ietvaros starp dižskautu nozares labākajiem šāvējiem. Izcīņā bija Latviešu virsnieku apvienības dāvātais ceļojošais vairogs. Šaujot no divām pozicijām (gulus un no ceļa), pirmo vietu un vairogu ieguva Rīzdevies atrast darbu, kas atgas 72. skautu vienības dižskautu pulciņa Jersikas saime.

Individuāli labākie šāvēji bija: 1. Gregorijs Niedra ar 392 p. (no iespējamiem 400 p.), 2. Edgars Goba (383 punkti) un 3. Viktors Vasarājs (381 punkts). Individuāli labākie šāvēji saņēma DV Toronto nodaļas dāvātās balvas, kuras pasniedza nodaļas pārstāvis un šaušanas sekcijas vadītājs A. Rudolfs.

Pēc kopējā punktu skaita abās šaušanās sacīkstēs pagājušā darbības gadā labākais šāvējs bija Rīgas 72. vienības dižskauts Edgars Goba, no 800 iespējamiem punktiem iegūstot 779 p. Viņš saņēma Virsnieku apvienības dāvāto 20 dol. naudas balvu.

Sacīkstes vadīja Kanadas skautu jendas galvenais tiesnesis vad. A. Aldermanis.

L. G.

Šacha spēles Sidrabenē

Latviešu sporta apvienības Kanadā un DV sporta svētkos Sidrabenē šacha spēļu sacensībās N. Brasliņa vadībā šoreiz piedalījās 4 jaunieši no 13—18 g., katram ar katru spēlējot 2 spēles. Pirmo vietu ar 4½ punktiem izpelnījās Dimitrijs Skrīns no Hamiltonas. Otrā vietā ar 4 punktiem ierindojās Edmunds Treijs, bet ar 3½ punktiem trešās vietas ieguvējs bija Ivars Melnbārdis, abi no Toronto. Edvards Miska bija 4. vietā. Apbalvojumus saņēma pirmās un otras vietas ieguvēji. Šacha kluba vadībai padomā noorganizēt Toronto un Hamiltonas komandu spēļu izcīņu rudenī Hamiltonā, kas šais sacensībās dalībnieku trūkuma dēļ nevarēja notikt.

O. K.

Spiegu prāva Diseldorfā

Austrumvācijas aģents Ginters Giljoms, kuŗu arestēja par spiegošanu un pēc kam atkāpās Rietumvācijas kanclers Vilijs Brants, tagad atrodas tiesas priekšā Diseldorfā bezlogu tiesas pagrabzālē. Tikai 60 klausītājiem atļauts atrasties tiesas zālē. Pirms tam viņus stingri pārbauda un fotografē. 48 g. vecais Giljoms apvainots par nodevību. Ja viņu notiesās, spriedums būs mūža ieslodzījums. Viņa 47 g. vecā sieva Kristele arī apvainota nodevībā un likuma pārkāpšanā, palīdzot noslēpumu nodošanā. Paredz, ka tiesas prāva beigsies augustā. Prokurors sacīja, ka abi precētie pirms 19 gadiem no Austrumvācijas iefiltrējušies Rietumvācijā. Kad Giljoms arestēts, viņš izteicies, ka esot Austrumvācijas armijas virsnieks. Kanclers Brants vēlāk raksturojis Giljomu kā sevišķi veiklu cilvēku. Viņa seifā atrasti 900 slepenu ziņojumu noraksti. Giljoms 1956. gadā ieradies no Austrumvācijas un iestājies Branta sociāldemokratu partijā, pamazām sasniedzot arvien augstāku pakāpi. Viņa uzdevums bijis iegūt uzticību un atbildīgus posteņus. Pēdējos 16 mēnešus Giljoms bijis Branta tuvs sabiedrotais, ceļojis kanceleram līdz arī uz Vašingtonu sarunām ar ASV prezidentu Niksonu, bet Dienvidslavijā — sarunās ar prezidentu Tito; bijis klāt arī padomju komūnistu partijas vadītāja Brežņeva viesošanās laikā Bonnā.

Tiesā, kur Giljoms apsūdzēts par valsts nodevību un oficiālu noslēpumu izpaušanu Austrumberlīnei, viņš atteicies dot jebkādus paskaidrojumus. „Es nevēlos neko sacīt," atbildējis agrākais kanclera Branta tuvs palīgs, kad pirmā tiesas dienā 24. jūnijā nolasīta apsūdzība. Arī viņa sieva atteikusies liecināt. 53 lappušu biezā apsūdzība nolasīta slēgtā tiesas sēdē.

☆

BAUDIET ATVAĻINĀJUMU AR LABU GRĀMATU

T. Zeltiņš — Nu ir tā stunda, rom.	$7.00
Dž. Barrons — KGB padomju aģenti	$9.00
J. Zariņš — Skaistais ģimnazijas laiks	$8.75
J. Babris — Draudzība uz spārna	$4.75
J. Babris — Friendship on the wing	$5.95
J. B. Vests — Baltā nama augšstāvā	$8.50
Latvju raksti III daa	$65.00
K. Ieviņš — Mežābeles koka kastīte, stāsti	$8.60
I. Lesiņa — EDE, bērnības stāsti	$8.60
Latviešu - Franču - Spāņu vārdnīca	$5.00
Ž. Unāms — Aiz septiņiem kalniem, kultūrvēsturiskas skices	$6.75
A. Vīksne - Vītoliņa — Šodien, apceres	$6.50
T. Puisāns — Pa senču pēdām, stāsti, pasakas	$ 7.25
G. Janovskis — Ieklausies naktī, noveles	7.00
A. Voitkus — Dod man savu sirdi, rom.	8.00
A. Gailits — Eke Mors, rom.	6.50
A. Lācis — Ozolvīru pulki	24.00
Latviešu karavīrs II pas. k. l. 3. daļa	15.00
A. Rasa — Saule pār pilsētu, rom.	$ 6.75
E. Kurzemnieks—Divdesmitā gadsimta verdzībā PSRS	10.25
Latvijas armija 20 gados	25.00
M. Celms—Graudnieki, kultūrvēsturisks stāsts	6.60
A. Eglīts — Lūdzu ienāciet Sēr I-II	18.00
E. Kociņa — Skan mantotā stīga, rom.	6.50
I. Gubiņa—Ar diviem punktiem teikums nebeidzas, stāsti	6.50
K. Raudive — Laikmetu ārdītāji, pārdomas par mūsdienu traģiku	6.00
A. Kraujiete — Ne bungas, ne trompetes, dzejoļi	5.00
I. Gubiņa, G. Janovskis — Paskaties kļavā, dzejoļi	5.50
V. Rūķe-Draviņa — Vārds īstā vietā	9.50
L. Tolstojs — Evaņģelijs patiesā gaismā	8.25
A. Zemdega — Cirsma, dzejoļi	5.50
A. Veisbergs — Hercoga Pētera ģimnazija, rakstu krājums	15.00
Dr. P. Cirsis, S. J. — Dziļāk domāta doma, mūsdienu svarīgākie virzieni un galvenās problēmas	8.00
I. Grebzde — Aizdedziet sveces, stāsti	6.50
J. Sīlis — Meitenes Āras mīlas stāsts	6.80
O. Akmentiņš — Vidzemes auna zīmē	14.80
R. Scarry — Jautrā grāmata, bērniem	12.00
Archīvs XIV — Tautas veselība	9.00
Agr. J. Venners—Ģimenes mājas augļu dārzs	6.00
A. Solžeņicins — Gulaga Archipelāgs	13.00
M. Zandbergs — Mārtiņa dziesmu grāmata	7.50

Dabūjamas

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, tālr. 921-7121

Pasta sūtījumiem pieskaitiet 10% līdz $10.00 un 5% virs $10.00.

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI

Iepriekš pieteikties tālr. 921-3924

470 College St. (pie Bathurst) Toronto M6G 1A1

Ja esat nodomājuši iegādāties

Jaunu 1975. gada automašīnu,

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6,

DĀVANAS KATRAM GADĪJUMAM

KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto, Ont. M6G 1A5
Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.
Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvanait.

921-7121

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
J. JANKOVSKIS, PREB.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA

Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

Saviem radiem un draugiem Latvijā

Jūs varat nosūtīt

PĀRTIKU ▪ RUBĻU CERTIFIKĀTUS
AUTOMOBIĻUS ▪ MOTOCIKLETUS

Tuvāka informācija
DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto. Tel. 921-7121

Kisingers joprojām klusē

BALTIEŠU PRESES SANĀKSME ŅUJORKĀ

Kārtējā baltiešu laikrakstu redaktoru sanāksmē Ņujorkā 19. jūnijā no latviešiem piedalījās Latvija Amerikā Ņujorkas redaktors Viktors Irbe, no igauņiem Haralds Raudseps, bet no lietuviešiem Kornēlijs Bučmis.

Arī lietuvieši un igauņi savos laikrakstos aicina rakstīt vēstules amerikāņu likumdevējiem par Baltijas valstu problēmām. Tomēr no dažiem iespaidīgiem amerikāņu likumdevējiem saņemtas izvairīgas atbildes. Senātors Kenedijs no Masačuzetas vairākās atbildēs gan apstiprina iesūtīto vēstuļu saņemšanu, bet aizrāda, ka par Baltijas valstu jautājumu tikai tad runās, ja tas nāks apspriešanā senātā.

Latviešu centrālo organizāciju vadītāji pārliecināti, ka baltiešu ietekme ASV politiskās aprindās ir laba. Amerikas latviešu apvienības 14. jūnija valdes sēdē bija pat atzinums, ka ASV politiskie vadītāji baltiešu problēmas vairs nevar neuzklausīt. Arī igauņi un lietuvieši atzīst, ka apstākļi uzlabojušies, taču vēl nav iemesla būt pārāk optimistiskiem. Ārlietu ministrs Kisingers gandrīz divus mēnešus vēl nav devis nekādu atbildi Baltijas valstu jautājumā, tāpat izvairīgi bijuši vairāki ASV senātori. Baltijas valstu rezolūciju līdz šim atbalstījuši tikai 13% senāta un 20% kongresa locekļu. Iespējams, ka rezolūciju varētu arī nepieņemt.

Lietuviešiem kādu laiku nebija ziņas par Lietuvas pagrīdes izdevumu „Katoļu baznīcas chronika". Šis izdevums Ņujorkā bija saņemts līdz 11. numuram, bet tad sūtījumi pēkšņi pārtrūka. Okupācijas iestādes pūlējās atrast šī izdevuma sagatavotājus. Nesen no Lietuvas atkal pienākuši četri numuri, un Ņujorkā tie saņemti līdz 15. numuram. ASV lietuvieši šo izdevumu publicējuši grāmatā, pie kam pirmajā daļā ir pirmie septiņi numuri, bet otru daļu sagatavo. Tagad to tulko arī angļu, franču un spāņu valodā, apvienojot visus 15 numurus vienā sējumā. Vienā no šiem numuriem ir arī aprakstīts, kā padomju valdība spiedusi Lietuvas katoļu garīdzniekus parakstīt 1945./46. gadā petīciju pret pāvestu.

Liekas, ka baltiešiem 1976. gads būs ļoti darbīgs un sarīkojumiem bagāts. Latviešiem Toronto notiks dziesmu svētki, kas izbeigsies jūlija pirmajā nedēļas nogalē. Pēc tam nākamajā nedēļā igauņiem Baltimorā būs igauņu dienu sarīkojums, ar latviešu dziesmu svētkiem līdzīgu programmu, bet lietuviešiem septembrī būs tautas deju festivāls Čikagā.

Šā gada pēdējā decembra un nākamā gada pirmajā janvāra nedēļā lietuvieši rīko Vispasaules lietuviešu jaunatnes sanāksmi Dienvidamerikā. Tā iesāksies Brazilijā, pēc tam dalībnieki pārcelsies uz Argentīnu, bet sanāksme beigsies Urugvajā. No ASV paredzēta speciāla lidmašīna ar 140 dalībniekiem. Jaunieši visā pasaulē, vecumā no 16 līdz 30 gadiem, izvēlēs kongresa delegātus; kongresā varēs piedalīties arī vecākās paaudzes pārstāvji. No ASV 500 dolaru lidojuma maksu jāsedz pašam delegātam, pārējo segs rīcības komiteja.

Arī lietuviešu jaunatne spriedusi, vai aicināt savā jaunatnes kongresā pārstāvjus no okupētās Lietuvas. Pārrunās atzinuši, ka uz šo kongresu un līdzīgiem sarīkojumiem turienes režīms sūtīs tikai jauniešus, kam var uzticēties un kas gatavi sludināt okupācijas iestāžu idejas. Nobalsojumā apmēram 75% bijuši pret šādu aicinājumu, priekšlikumu noraidot.

Lietuvieši šogad piešķīruši trīs godalgas literātūrā, katru 1000 dol., bet ceturtā paredzēta rudenī par kādu zinātnisku grāmatu. Dzejā godalgu saņēmusi Nika Nilunas par samērā plānu dzejoļu krājumu. Viņa strādā kongresa bibliotēkā Vašingtonā. Par reliģiskiem rakstiem godalgu saņēmis priesteris Antons Grauslis. Žurnālistikā godalgots priesteris F. Gaida, kas ir redaktors lietuviešu nedēļas avīzei Dzimtenes Gaisma, Toronto.

Lietuviešu Kultūras fonda kapitāls pirms nepilna gada bija 1 miljons dolaru. Otrs miljons tomēr ienāk lēni; nepilna gada laikā ienākuši tikai 83.000 dol. Kultūras vajadzībām no šī fonda izlieto tikai procentus, neskaņot kapitālu. Lietuviešiem nav īpašs fonds politiskai darbībai, bet šīm vajadzībām katru gadu vāc ziedojumus.

Daudz pārrunu bija par Encyclopedia Britannica ievietotiem rakstiem attieksmē uz Baltijas valstīm. Daudzos gadījumos tur izmantoti okupācijas iestāžu piesūtītie materiāli, kas nepauž patieso stāvokli un apstākļus. Izdevējiem nosūtītas daudzas vēstules, norādot uz šīm nepareizībām. Izdevēji solījušies sagatavot labojumus.

Lietuviešu kultūras centrā Ņujorkā 31. maijā pazīstamā amerikāņu dziedātāja soprāns Merilina Niska koncertējusi ar operu āriju programmu. Viņa ir soliste Ņujorkas pilsētas un Metropolitena operā. Koncerts bijis izpārdots, dodot ap 6.000 dolaru atlikumā. Dziedātāja, kuras vīra māte ir lietuviete, koncertu pieteikusi centra iesvētes svinībās pagājušā gadā, uzskatot visu atlikumu par viņas ziedojumu centra izbūvei.

Montevideo, Urugvajā, valdība 5. jūnijā slēgusi lielu komūnistu centru, konfiscējot visu mantu. Šinī centrā darbojušās vairākas tautības, lai gan tas nosaukts par „lietuviešu centru". Pēc igauņu preses ziņām Islandes tuvumā uz klints uzskrējis padomju zvejas kuģis „MBRT-783" no Rīgas vai Tallinas. Kā Francijas piekrastē atrastā zīme pudelē vēsta, tad negadījums noticis 23. februārī. Uz kuģa bijuši pāri par 100 cilvēku, bet glābšanas laivas no kuģa vētrā noskalotas.

Lietuviešu valodas lekcijas lasa Čikagas un Pensilvēnijas universitātē, bet igauņu — Indianas universitātē. Kentas universitātē Ohaijo lekcijas ir igauņiem un lietuviešiem.

Igauņu pasaules apvienības jaunievēlētā vadība 14. jūnijā sanākusi Ņujorkā, kur par priekšsnieku no jauna ievēlēts Alfrēds Andersons. Par igauņu veterānu vadītāju ievēlēts līdzšinējais G. Bušmanis.

Igauņi šogad izdevuši divas piemiņas markas: Grāmatu gadam, jo pašlaik paiet 450 gadu, kopš iznākusi pirmā igauņu grāmata un „Esto 76", kas veltīta nākošā gada igauņu dienām no 5. — 11. jūlijam Baltimorā. Abas markas ir igauņu nacionālo krāsu iespiedumā.

Vk

Lūdzam izpildīt un nosūtīt!

LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU SVĒTKI

no 1975. gada 30. augusta līdz 1. septembrim Montrealā.

Piedalieties pirmajos latviešu jaunatnes dziesmu svētkos šajā kontinentā, rezervējiet nekavējoties apmešanos viesnīcā un pasūtiniet ieejas biļetes!

IEEJAS BIĻEŠU PASŪTINĀJUMS.

TAUTAS DEJU PARĀDES SARĪKOJUMAM	I v.	$5.00
30. augustā, plkst. 17.00, Place des Arts	II v.	$4.00
	Bērniem	$3.00
SVĒTKU BALLEI		$5.00
30. augustā, pl. 20.30, Mount Royal Sheraton		
VAKARIŅĀM, pl. 20.30, turpat (rezervēt līdz 15. jūlijam)		$10.00
JAUNDARBU KONCERTAM	1. v.	$5.00
31. augustā, pl. 13.30, Place des Arts	II v.	$4.00
	Bērniem	$3.00
SVĒTKU KONCERTAM	1. v.	$5.00
31. augustā, pl. 17.00, Place des Arts	II v.	$4.00
	Bērniem	$3.00
SADRAUDZĪBAS VAKARAM (ierobežots skaits)		$2.00
31. augustā, pl. 20.00 McGill universitātē		
VAKARIŅĀM, pl. 20.00, turpat (ierob. skaits) (rezervēt līdz 15. jūlijam)		$3.00
	Pavisam kopā	biļets $

Pasūtinātāja vārds, uzvārds, adrese: .....
(Rakstīt lielajiem burtiem, lūdzu!)

.....

Pasūtījumi un čeki rakstāmi uz LATVIAN YOUTH SONG AND DANCE FESTIVAL vārda un sūtāmi:

F. Porietim, 1755 Wilshire Ave., DORVAL, QUE., CANADA H9P 1S3, tel. (514) 631-6040.

Apmešanos līdz 31. jūlijam var rezervēt CRESCENT HOTEL, 1214 Crescent Street, Montreal, Que., Canada, tel. (514) 878-2711.

SVĒTKU RĪCĪBAS KOMITEJA: 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Que., Canada, H9X 2R2, tel. (514) 457-9832.

Uz redzēšanos Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētkos MONTREALĀ!

Nometņotāji, kļūstiet par īpašniekiem!

Par 1695 dol. un vairāk jūs varat kļūt par īpašnieku 6000 akru lielā nekoptā parkā, 119 jūdzes no Toronto.

Zvanīt Toronto 922-7985.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Vecaku autoritāte

Kāpēc man jāklausa vecākiem? Vai mēs neesam brīvi cilvēki brīvā zemē? Uz šo jautājumu atbilde lasāma LELDAA mēnešraksta Ceļa Biedrs 5. numurā:

Liekas, ka šejienes pašreizējā situācijā un noskaņojumā, kas valda, pārstāvēt paklausību vecākiem ir diezgan nepateicīga lieta, kaut Dieva ceturtais bauslis („Tev būs savu tēvu un savu māti godāt, lai tev labi klājas un tu ilgi dzīvo virs zemes") paliek spēkā un to nevar atcelt neviena — ne augsta, nedz zema — tiesa, nedz arī kāda cita cilvēku lēmēja instance. Jautājums reizē ir par autoritāti vispār, pret kuŗu vērsties ir tagad vai modes lieta, kaut bez autoritātes nav iedomājama nevienas cilvēku sabiedrības ilgstoša pastāvēšana un darbošanās, jo autoritāte ir un paliek viens no tās būtiskajiem elementiem. Ir cits jautājums, vai institūcijas — resp. personas — kam vajaga autoritāti pārstāvēt, pelna šo apzīmējumu patiesā nozīmē. Joprojām pasaulē ir bijuši un ir nespējīgi — un korrupti — varas nesēji: valdnieki, prezidenti, ministri, parlamenti u. t. t., arī necienīgi vecāki! Laikam ir taisnība tiem, kas saka, ka autoritāte ir chārisma, tātad dāvana no augšas, kuŗu tikai tas pareizi valkā, kas ir cienīgs un spēj atbildīgi ar to rīkoties. Atbildīgi!

Ar atbildību rēķinās arī ceturtais bauslis, pie tam ne tikai no bērnu, bet varbūt vēl vairāk no vecāku puses. „Autoritāte" bez atbildības var pārvērsties patvaļībā un pat despotismā. Atkarībā no mūsu darbošanās lauka mēdz runāt par tiesisku, morālisku, sociālu, politisku atbildību u. t. t.; izšķirīgā galu galā ir atbildība Dieva priekšā. Lai autoritāte būtu cik maza vai liela būdama, tā ir un paliek Dieva „rīks", ko Viņš aizdevis savu mērķu īstenošanai caur mums. Arī vecāku autoritāte dibinās nekur citur kā Dieva autoritātē; tai pašā laikā varam arī teikt, ka tikai tā ir patiesa autoritāte, cik vecāki paši vadās no tās un acīm redzami to neignorē.

Atsevišķos gadījumos varbūt nav viegli pateikt, kad un kur tas notiek un kur ne. Nupat gadījās lasīt kādā amerikāņu žurnālā satraucošu rakstu, kuŗā bija notēlota vecāku bargā apiešanās ar bērniem, kas sniedzās jau līdz sadistiskai mocīšanai. Ja var ticēt rakstā nosauktajiem skaitļiem, 1973. gadā Amerikā bijis vismaz 1 un pusmiljons šādu gadījumu, kas reģistrēti (bet nereģistrēto varot būt simtreiz vairāk!), pie kam 50.000 bērnu vēlāk miruši no sekām, bet 300.000 ilgstoši, varbūt pat uz mūžu, tās nesīšot līdz pie miesas vai dvēseles. Ja agrāk domāja, ka šādas lietas iespējamas tikai nabadzīgās un neizglītotās aprindās, tad tagad pierādījies, ka tā ir parādība, kas vērojama viscaur visos sabiedrības slāņos . . .

Jā, ko lai citu gaida, kad vardarbība pieder pie ikdienas dzīves stila? Ar televīzijas šausmu bildēm un filmām tā ienāk ģimenē jau mazbērna vecumā, un publiskajās skolās Dieva likumu vietā noteicējas ir cilvēku iedomas un ideoloģijas. Valdošās mentālitātes dēļ ir grūti atrast autoritātes paraugus, kas jaunai paaudzei varētu rādīt drošu ceļu. Ir parasta lieta, ka skolotājs bērniem ieteic — neklausīt vecākiem, bet iet pašiem savu ceļu! Šo ceļu mēs redzam — tas aizved brutālā egoismā, ģimeņu sairšanā, jaunatnes nogrimšanā narkotiskās vielās un alkoholā. Uz to mums vienīgi jāsaka: „Atstājiet tos! Tie ir akli aklu reļa rādītāji; bet ja akls aklam ceļu rāda, tad abi divi iekritīs bedrē" (Mat. 15.14.).

Paklausība ir dievišķīgs tikums; Dievs, zinādams, neprasa no mums aklu paklausību, bet Viņš gaida, ka mēs uz Viņa aicinājumu atbildam ar savu „Jā!" Mēs gaidām, ka arī vecāki paši klausīs Dievam, tikai tā viņu autoritāte ir uzturama un iedomājama, tad tā arī pārliecina. Bet — Dieva likums nav atceļams, kaut dzīvē arī šī likuma turēšanu rodas grūtības un pilnība nav panākama. Nav vainīgs tur Dieva likums vai Viņa baušļi, bet pats cilvēks. Pilnības sasniegšana jau šeit, diemžēl, ir ūtopija, bet bez centieniem pēc tās mūsu dzīve būtu vēl sliktāka un bēdīgāka. Vecāki mums ir Dieva dāvana; mēs paši tos nevaram izvēlēties. Ikviena Dieva dāvana tās saņēmēju saista, bet tā ir saistība ar Dievu pašu. Kam nav dzīvās attieksmes ar Dievu pašu, tam, zināms, mēs neiestāstīsim, ka Dievs mūs grib redzēt esam atbildīgus cilvēkus, kas savā dzīves plānā pazīst arī paklausību vecākiem un autoritātei. Mūsu pašu labā ir šis Dieva bauslis, ne mūsu izmantošanai vai verdzināšanai. Patiesi brīvs ir tikai atbildīgs cilvēks, un mūsu atbildības pēdējais mērs ir Dievs. Brīvību pazīst tas, kas, „pastāvējis kārdinājumā", izšķiras par Dievu. Vienīgi tā ir saucama par cilvēka cienīgu brīvību, kas iegūta, pildot „ķēniškīgo likumu pēc rakstiem" (Jēk. 1,12; 2,8). Dieva mīļoti, mēs arī paši spējam atbildēt ar mīlestību: mīlestību pret vecākiem, citiem cilvēkiem un visādā ziņā — Dievu. Vecākiem — savukārt — der atcerēties Lutera vārdus, ka viņi var izpelnīties debesi vai elli — tikai savu bērnu dēļ vien. „Ko tas līdz, ja tu esi arī tik taisns, cik vien cilvēks var būt, bet tavas vainas dēļ tu uzaudzini savus bērnus par bezdievjiem un netaisniem!"

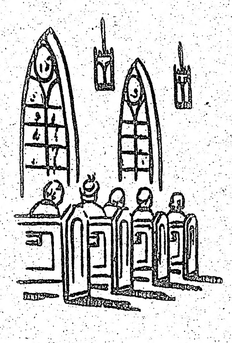

Jānis Kristītājs

JAUNĀS DERĪBAS PERSONĪBAS

Jānis bija it kā rīta zvaigzne, kas pasludināja saules resp. Dieva valstības atnākusi: „Atgriezieties no grēkiem, jo Dieva valstība ir tuvu klāt nākusi". (Mat. ev. 3:2)

Kā Elija, tā Amoss un Jānis parādījās tuksnesī Jordānas upes malā. Viņš sludināja tuksneša garā: „Saucēja balss tuksnesī, kas nolīdzināja tā Kunga ceļus."

Jānis kristīja Jordānas upē (tāpēc viņa vārds ir Jānis Kristītājs). Viņš kristīja tos, kas parādīja pazīmes, ka viņi atstājušies no grēkiem. Bet kad Jānis satikās ar Jēzu, viņš sevi novērtēja zemu: „Es neesmu cienīgs Viņa zandales panest." Bet Jēzum par Jāni bija citāds spriedums: „No sievām dzimušie neviens nav lielāks par Jāni Kristītāju." (At. ev. 11:11)

Kad Jānis un Jēzus satikās vaigu vaigā, viņš saprata, ka pienācis laiks noiet malā, jo pasaulē bija ieradies „Dieva Jērs, kas nes pasaules grēkus." Kad viņš bija kristījis Jēzu, tas „mozuda".

Vairākus gadus vēlāk Jānis atkal parādījās, bet jau kā ķēniņa Heroda cietumnieks. Kā cietumniekam viņam sāka uzmākties šaubas par Jēzus mesiānismu: „Vai tu esi tas, kam bija jānāk, jeb vai mums citu būs gaidīt?" Bet kad Jānis dzirdēja par Jēzus darbiem, tad viņš bija stiprināts savā ticībā un bija gatavs pilnīgi norietēt. Un tas arī notika ķēniņa dzimumdienā. Salome par savu dejošanu ķēniņa Heroda priekšā, pieprasīja kā atlīdzību Jāņa Kristītāja galvu, ko arī dabūja un uzdāvināja savai mātei. Savāda dzimumdiena! Jēzus, to visu dzirdējis, sameklēja laivu, kas Viņu aizveda uz kādu tuksu, attālu vietu drošībā.

Rīta zvaigzne nodzisa, Dieva valstība bija pienākusi tuvu, jo Gaiša Saule (Jēzus Kristus) bija parādījies pie pasaules debesīm. R. E.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagara WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 20. gadagājumā

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

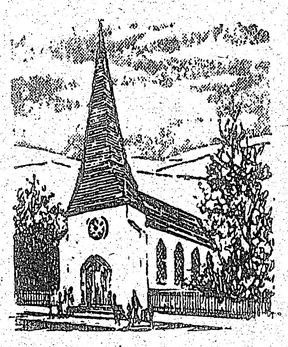

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

I. Gaide sastopams baznīcas kancelejā otrdienās un trešdienās no pl. 6—9 vak., bet ceturtdienās un piektdienās no pl. 9.30 līdz 12. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas.

9. jūlijā pl. 11 no rīta dievkalpojums Saulainē pie Kritušo karavīru piemineķļa. Vasaras nometnes atklāšana.

10. jūlijā pl. 8 vak. dievkalpojums dievnamā.

13. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums dievnamā; pl. 10.30 Saulainē.

20. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums dievnamā; pl. 10.30 Saulainē.

27. jūlijā pl. 10 no rīta dievk. dievnamā.

31. jūlijā pl. 8 vak. dievk. dievnamā.

3. augustā pl. 10.30 no rīta Bērnu svētku dievk. Saulainē.

10. augustā pl. 10 no rīta dievk. dievnamā, pl. 10.30 Saulainē.

14. augustā pl. 8 vak. dievk. dievnamā.

17. augustā pl. 10 no rīta dievk. dievnamā; pl. 10.30 Saulainē.

24. augustā sakarā ar Latviešu draudžu dienām Gaŗezerā dievkalpojums nenotiek.

31. augustā pl. 10 no rīta dievk. dievnamā.

7. septembrī pl. 11 no rīta Kapu svētki Jorkas kapsētā.

Māc. J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Māja 126 Vanhorne Ave., Willowdale Ont., tālr. 493-8211. Māc. A. Čops, 84 John Street, Weston. Tālrunis 249-6593.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

6. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Tālavā.

20. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Tālavā.

Māc. R. Ekšteins, 487 Brookdale Avenue, tālr. 782-8570. Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 12. 30 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

6. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

20. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

27. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Mūsu māte, vecmāmiņa un vecvecmāmiņa

Emilija Balbiere

dzim. Bērziņa

dzimusi 1886. gada 12. oktobrī Latvijā,

mirusi 1975. gada 19. jūnijā Toronto.

Ak teci jel, saulīt, uz dzimteni steidz
Un viņai no manis daudz ardievas teic.

Mīļā piemiņā viņu paturēs

meita un znots Okvillē,

mazbērni ar ģimenēm visā Kanadā un dēls ar ģimeni Latvijā

Baltijas tautas vēstures vēju brāzmās

(Pārnesums no 5. lp.)

res, sabiedrisko zinātņu, valodniecības, literatūras un mākslas. Pēdējās ietvaros igauņu komponists Harijs Olts sniedza interesantu ieskatu mūsdienu Igaunijas modernajā mūzikā, kas, daļēji ignorējot oficiālos dekrētus, veikusi zināmu celmlauža lomu tagadējās Pad. savienības mūzikas jomā. Baltijas institūta literatūras un mākslas sekcija ir pavisam jauna, bet vajadzība pēc tādas bija izjusta jau no sākuma, jo izrādās, ka šī disciplīnas grūti apvienojamas ar valodniecisko, kam tās sākotnēji bija paklautas.

Starp referentiem gribas vēl atzīmēt Austrālijas prof. T. G. Fenelu, kuŗa referātu par latviešu 17. g. s. gramatikas grāmatām daudzi klausītāji apzīmēja par „elegantāko, kas dzirdēts".

NEPĀRSKATAMĪBA

Laikam tā ir ierasts un notiek arī AABS konferencēs ASV un Kanadā, bet, mēģinot daudz maz izsekot konferences programmas 80 referātiem, nācās secināt, ka tas ne tikai nav vienam cilvēkam iespējams, bet vispār izraisa jautājumu, vai šāda „slīdošās lentes metode" ir īpaši vēlama.

Pēdējos gados citu tautu akadēmiķu aprindās visai populāri ir meklēt ceļu uz dažādu zinātņu nozaŗu saplūšanu vienā veselumā, risinot kādu īpašu, plašāku problēmu. Domājot par Baltijas institūta turpmāko ievirzi, rodas vēlme izteikt ierosinājumu, lai, konferences plānojot, institūts domātu par šādiem „kopsaucējiem", kas dotu konferenču programmām līdzsvaru un lielāku aptveŗamību.

Pati tikšanās iespēja ar šādu internacionālu konferenču starpniecību nebūt nav tikai „blakus mērķis", drīzāk otrādi. Bet daudzos referātos (gandrīz bez diskusijām) saskaldītā baltistika, pāris dienas pa šo augstas klases „rasolu" nomaisoties, pēkšņi sāk likties bezcerīgi individuālistiska un izplūdusi. Tā likās, ka tas bija arī viens no iemesliem, kāpēc pēc atklāšanas akta ar Palmes runu no konferences atkrita daudzi ārpusnieki klausītāji, kaut institūts īpaši bija pasvītrājis, ka tie ir gaidīti viesi konferencē. Liekas, ka kādu specifisku, bet apjomīgāku problēmu aplūkošana, piedaloties vairāku disciplīnu zinātniekiem, varētu būt institūta ieceŗu pati vēlamākā „nākotnes melodija".

No vairākiem dalībniekiem bija arī jādzird ieskats, ka referātu „nepārtrauktā plūsma" neveicina diskusijas, kaut tās būtu vēlamas. Var jau būt, ka tā nav. Bet notika tā, ka literatūras sekcijā kāda referente nebija ieradusies, tikai atsūtījusi referāta konspektu. To ātri pārlapojuši, sekcijas dalībnieki aizrāvās spraigās pārrunās par igauņu un latviešu trimdas literatūras šāsdienas raksturu, arī salīdzinājumā ar dzimtenē rakstīto literatūru, un nākotnes izredzēm. Diskusijas turpinājās pilnā jaudā arī pēc „sēdes slēgšanas" — starpbrīdī. Tā varbūt ir maza norāde uz to, kā konferencē pietrūka.

Vietā būtu bijusi arī, bet tāpat kā iepriekšējā reizē nebija pat paredzēta, konferences un institūta darbības izvērtētāja sapulce, lai pārrunātu pieredzes un vērtējumus. Kā Baltijas institūts, tā „viesorganizācija" AABS ir demokratiskas organizācijas, tādēļ tās nebūtu „vadāmas no augšas", kaut arī tās atrisinājums var likties ērtāks ne tikai rukotājiem, bet, bieži vien, arī delegātiem. Bet — līdz kuŗam kilometru stabam ērtāks?

Ka institūta vadība konferences darbā bija ielikusi daudz pūļu, īpaši tā igauņu cilmes ģenerālsekretārs Imants Rebane, par to nav šaubu. Konferenci vadīja Baltijas institūta priekšsēdis Bruno Kalniņš, asistējot vicepriekšsēdim lietuviešu valodniekam J. Lingim.

Gunars Irbe

„Sātans brunčos"

Piesaistot jauniešus, jau agrāk Elvīra Brūna Grand Rapidos iestudēja dažas lugas un izpelnījās sabiedrības un organizāciju atzinību. Šogad redzējām V. Richtera laikmetīgo komēdiju 3 cēlienos Pēteris pārveido pasauli. Netrūka veiklu situāciju, pa starpām dzirkstījot asprātībām un humoram. Tas viss risinājas jauniešiem tikamā gaisotnē par šolaiku aktuālitātēm.

Tēlotāji bija Pērses jaunatnes pulciņa teātŗa ansambļa dalībnieki. Saspēlē bija panākta liela viengabalainība un stāvokļa izpratne. Latviešu valoda ritēja raiti, kustības dabiskas. Varēja vienīgi vēlēties skaļāku valodu. Lielisks bija Ingus Bajārs tēva lomā (R. Bergmanis), vienīgais tēlotājs vecākos gados. Viņam labi pieskaņojās Pēteris Vāvere, jauns filozofs (Andis Linde), Paulīne Bajāre, māte (Jūlija Rumberga jun.), Irēne, viņu meita (Līga Jansone), Ita, viņu meita (Anita Jansone), Lola Laime, studente (Rita Rudzīte), Valdis, students (Dāvids Grube), Susuriņš, suņuks (Kārlis Mateus), sufliere J. Rumberga sen. Izrādi vadīja Arnolds Ruperts jun.

Skatītāji veltīja ilgstošus aplausus izteikai „Sātans brunčos", un jo dedzīgi aplaudēja arī nobeigumā. Jaunie tēlotāji un iestudētāja saņēma ziedu veltes. Izrādi noskatījās arī Austrālijas viešņa kritiķe Ņīna Luce. Šis jauniešu iestudējums tiešām pieder pie viņu labākajiem panākumiem.

V. Zirnītis

Pudeļu pasts

(Turpinājums no 9. lp.)

ar pudeļu pastu ziņojumu par ekspedīcijas traģisko stāvokli. Pēc 52 gadiem padomju zvejnieki to atrada pie „Novoja Zemļa".

Vēl līdz šim paliek neatrasts Kristofera Kolumba pudeļu pasts, ko saskaņā ar viņa atzīmēm kuģa grāmatā, izmeta jūŗā 1492. gadā pie Indijas rietumu salām, kad viņa floti pārsteidza spēcīgs taifuns.

Savas savdabīgās vēstures un ilgā ceļojuma laika dēļ par visievērojamāko pudeļu pastu kļuva 1935. gadā Japānas ciemā uzietais Hiratutemuras piekrastē. Kāds japāņu jūrnieks 1784. gadā šo pudeļu pastu uzticēja jūŗas viļņiem, kad viņa kuģi iznīcināja jūŗas vētra. Šis pudeļu pasts ar SOS saucienu atradās ceļā 151 gadu — visilgāk pudeļu pasta vēsturē, un tika atrasts izskalots krastā pie ciema Hiratutemura, kur bojā gājušais jūrnieks bija piedzimis un uzaudzis.

Vistālākais ceļš, kādu līdz šim nopeldējis pudeļu pasts, ir no Kanadas pussalas Jaunskotijas līdz Austrālijas krastam.

Pēc savāktiem datiem aprēķināts, ka pudeļu pasta ceļojums no Amerikas austrumu piekrastes līdz Eiropai ilgst caurmērā 12 mēnešu un no rietumu piekrastes līdz Filipīnām 18 mēnešu.

Pudeļu pastu izmanto dažādiem nolūkiem. Piemēram, amerikāņu un angļu Pestīšanas armija un citas reliģiskas sektas ar pudeļu pastu sūta svētos rakstus.

Pagājušā gada augusta sākumā padomju presē bija aprakstīti „kontrabandas ceļi", pa kuŗiem uz Pad. savienību tiek sūtīta reliģiska literatūra. Raksta autors Beguns ar niknumu aprakstīja pudeļu plūsmu Somijas jūŗas līcī, kuŗas bija pildītas ar svētiem rakstiem.

Pudeļu pastu ar svētiem rakstiem sūta uz Pad. savienību, iemetot jūŗā pie Konstantinopoles, jo ir izpētīts, ka no turienes sūtītais pudeļu pasts noteikti sasniegs attiecīgu rajonu Pad. savienības piekrastē.

San Francisko bijušais jūrnieks Valters Bints 1947. gadā iemeta jūŗā 1500 pudeļu ar Jaunā testamenta tekstu katrā. Pēc vairākiem gadiem viena pudele bija sasniegusi visattālākās japāņu salas Hokkaido piekrasti.

Pēc amerikāņu armijas kapelāna mācītāja tēva Kovska Karlsruhē ierosinājuma 1964. gada 19. maijā tika iemestas Reinā pie Karlsruhes 6000 pudeles ar Asīzes Franča lūgšanu angļu, franču un krievu valodā.

Pieņemoties radio attīstībai, pudeļu pasts pilnīgi zaudēja savu pirmatnējo nozīmi, un SOS saucienu izmantošanai tiek izmantots tikai retos izņēmuma gadījumos.

Tagad pudeļu pasts kļuvis vairāk par sportu nodarbībām. Kāds anglis, vārdā Brians Kole, iemta jūŗā 1282 pudeles ar uzaicinājumu precību nolūkā atsaukties blondīnēm. Panākumi bija lieliski.

Minchenes ceļojumu birojs Touropa 1971. gadā no kuģa Dalmacija izmeta jūŗā pie Bremenhafenes pudeļu pastu ar ceļojuma zīmēm. Kas pirmais ceļojuma zīmi nosūtīs ceļojuma birojam Touropa, tas iegūs tiesības bezmaksas ceļojumam uz Grieķiju. Bija atrastas pavisam 23 pudeles.

Tagad jau pastāv pat tiesā reģistrēti pudeļu pasta klubi ar attiecīgiem statūtiem. Tūkstošiem šo klubu biedru ar aizrautību nodarbojas ar pudeļu pastu kā sportu un rēgulāri rīko sanāksmes. Caur pudeļu pastu nodibinājās draudzības saites pāri jūŗām un okeaniem. Pudeļu pasta amatieŗi izpētījuši, ka pudeļu pasts no Amerikas austrumu piekrastes līdz Eiropai iet caurmērā 12 mēnešus. Par pudeļu pastu ar ilgāku pagātni kolekcionāri maksā augstas cenas. Daudzas tādas pudeles atrodamas ievērojamā jūŗas mūzejā Monako, kuŗu nodibināja Firsts Alberts I.

I. Blaževičs

Feizala slepkavam nocirsta galva

Vairāk nekā 6000 skatītājiem noskatoties, 18. jūnijā nocirsta galva Saudi Arabijas karaļa 27 g. v. brāļa dēlam, kas š. g. 25. martā nošāva savu tēvoci. Šis ir pirmais gadījums, kad kādam karaliskās ģimenes loceklim publiski izpilda nāves sodu.

Saudi Arabijas valdnieks bija karalis Feizals, kuŗa „konstitūcija" ir korans — moslēmu svētā bībele. Rietumnieku acīs sociālā dzīve Saudi Arabijā izlikās ļoti archaiska. Alkoholu nav atļauts lietot, publiskā vietā nedrīkst dejot, nav arī kino. Sievietes uz ielas redz tikai plīvuŗos. Viņām aizliegts pieņemt „stipri vīrišķīgus" darbus, piemēram, vadīt auto. Lūgšanas vēl arvien ir lielā godā, tā ka labam moslēma piederīgam jālūdz dienā piecas reizes. Bieži vien gadās, ka ierēdņu lūgšanas laikā pasts ir tukšs un nav neviena, kas pārdotu pastmarkas.

Pēi korāna likumiem krimināInoziegumi tiek ļoti bargi sodīti. Nāves sodu parasti izpilda publiski — nocērtot galvu. Tāpat par zādzību nocērt roku. Tikai tagad tas ir humānāks, to izdara chirurģiski, un arī tikai pēc trešās zādzības. Tādēļ nav brīnums, ja kāds savu naudas maku izmetis uz ielas, tas droši var cerēt to turpat vēl atrast, jo neviens taču neriskēs, lai tiktu noturēts par zagli.

Dzīve Saudi Arabijā modernizējas ļoti lēnām. Vēl tikai nesen nodibināta skola meitenēm, jo uzskatīja, ka sievietēm nekāda izglītība nav vajadzīga. Arī televīzija parādījās tikai priekš gada. (V. A.)

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Jauns abonents Δ pagarinājums Δ

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

BEIDZAMAIS LAIKS AIZRUNĀT TELPAS ATVAĻINĀJUMIEM skaistajā SANALULU salā

— Nipisinga ezera dienvidlīcī

- Vasarnīcas un atsevišķas istabas.
- Visa 10,5 akru sala vasarnieku rīcībā.
- Priežu mežs, peldēšanās un zivju bagātība.

INFORMĀCIJAI RAKSTĪT:

Mr. K. Suntažs, 51 Wexford Blvd., Scarborough, Ont., tālr. 751-6829.

Tīka mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. EINAR CLAUSEN Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea, tel. 459-0760

Daugavas Vanagu nams
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu klubs
PIEDAVA ZAĻU
DAŽADIEM SARIKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
atvērts biedriem un viesiem no pl. 12 dienā — 12 naktī, pirmd. līdz ceturtdienai iesk. piektd. un sestd. no pl. 12 — 1 naktī, svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā.
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTEM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTEM

kas? kur? ko?

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

LATVIEŠU KAPA AKMEŅI
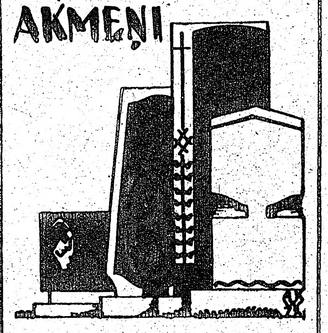
latvieša izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

Town & Country R.E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis
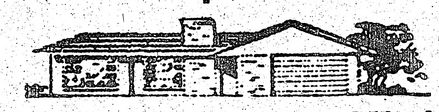
41 Heathcote Avenue, Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM
un P.S.R.S.
Bez muitas. Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont.,

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām kāj viesību galdus
Tel. 922-2931

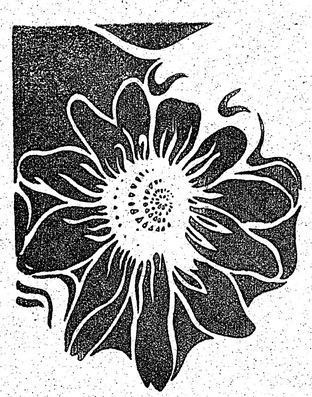
Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E
TORONTO, ONT
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

Visāda veida iespiedumdarbi
- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM
- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM
amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9
TĀLR- (416) 466-1514

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Arturs Mīlne
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864
2226 Dundas St. W.
Toronto. M6R 1X3

VALUTE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zoltkaloo
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

A. Eglītis — TV RENTALS
19" $12.00 mēnesī
23" $12.00 mēnesī
krāsu $20.00 mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1461
805 St. Clair Ave. W., Toronto, Ont., tel. 654-1154

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 Ausma Miķelsone

Toronto Latviešu biedrības sestdienas skolas absolventi izlaiduma aktā pateicās saviem skolotājiem, dāvinot absolventu klases foto attēlus ar īpašu ierakstu katram skolotājam, kolonasīja Nora Upatniece. No kreisās: skolotājas — V. Slaviešа, J. Vāgnere, K. Ezerkalna un S. Pogule.

Foto: J. Liģers

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

NJUJORKA

● Pirmajos piecos šī gada mēnešos Ņujorīas latviešu ev. lut. draudze ieņēmusi 57.580 dolaru. Par šo gadu draudzes nodevās ienākuši 29.000 dol., 5000 dol. pa agrākiem gadiem, ap 9000 dol. strādājošo piemaksas un 5000 dol. ziedojumi Lieldienu aploksnēs. Trīs galvenās dievkalpojumu vietās (Brukliná, Jonkeros, Salā) kolektes pieaugušas, tā ka ieņemts 6139 dol.

Draudze izdevusi 46.700 dol., no tiem 19.000 dol. atlīdzībām, īpašumu uzturēšanai 8500, telpu īrei 4147 dol. Darbinieku apdrošināšanai izdoti 3150 dol., maksājumi sinodei un LELDAA 2200 dol., bet par 7 telefoniem 1128 dol.

● Draudzes valde savā jūnija sēdē daudz runāja par LELDAA pārorganizēšanos par LELBA. Par šo jautājumu izteicās visi sēdes dalībnieki. Nobalsojot nolēma atturēties no pārorganizēšanās. Par vēlamiem punktiem ieskatīja juridisko vienību. Pārmaiņas liekas tikai formālas, kopbaznīcas vadība par to atsaukusies labvēlīgi un projektu vajadzētu īstenot līdz galam. Bija tomēr savi iebildumi. Ir dzirdēts un lasīts par Baznīcas virsvaldes inkorporēšanu Kanadā. Tādā gadījumā latviešiem varētu būt divas centrālās baznīcas iestādes. Kopbaznīcas vajadzību motivē galvenokārt ar draudžu mantu pasangāšanu likvidācijas gadījumos, bet nav zināms, kam paliks īpašumi, kad LELBA likvidētos. Pret LELBA nostājies liels skaits draudzes locekļu.

● Ņujorkas latviešu draudzes bērnu nometnē uz pirmo periodu, kas sākās 29. jūnijā, bija pieteikušies 135 dalībnieki. Otrā periodā, ar sākumu 13. jūlijā, būs 142, trešajā, 27. jūlijā, 146, bet pēdējā periodā, 10. augustā, pieteikušies 114 dalībnieki. Abos vidējos periodos pieteikto nometnotāju skaits mazliet pārsniedz veselības departamenta noteikto maksimālo skaitu. Nometnes rīcībā ir 8 modernas, ar aukstu un siltu ūdeni apgādātas mītnes, divas teltis, sarīkojumu zāle, ēdamtelpa, ambulance un 73,3 akru liela nometnes territorija, ieskaitot 4 akru lielu ezeru. Paredzēti vairāki sarīkojumi. Programmu vadītāji būs Ingrīda Mieme, Nora Zālīte un Ģirts Budkēvičs, administrātore S. Trautmane. Katru svētdienu notiks brīvdabas dievkalpojumi.

● Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzē notikušas vai tuvākās nedēļās notiks 9 kristības un četras laulības. Pēdējos trijos mēnešos miruši 12 draudzes locekļi.

● Latviešu karа invalidu apvienības Brāļu kapos Katskilos 25. maijā novietotas 25 urnas, bet 14. jūnijā korporācija Selonija tur atklāja piemiņas plāksni 22 kritušiem savas saimes locekļiem.

● Ņujorkas latviešu pamatskolas līdz šim beiguši 524 skolēni. Bronksā (tagad darbojas Jonkeros) 20 izlaidumos bijis 151 absolvents, Salā 15 izlaidumos arī 151, Nuarkā 12 izlaidumos skolu beiguši 69, bet Brukliпas skolu beiguši 96 skolēni. Ņujorkā darbojas arī divas trīsgadīgas latviešu vidusskolas (Jonkeros un Longailendā).

● Ņujorkas draudzes lauku īpašuma komitejas rīkotās izlozes atlikums bijis 4772 dol. No 1754 personām izsūtītām 20.000 laimestu zīmēm samaksājušas 908 personas par 11.079 lozēm. Rudenī draudzes izloze paredzēta Ņudžersijas novada īpašuma iegādei.

● Ņujorkas latviešu ev. lut. Longailendas novads rīko L. Liberta gleznu izlozi, kuŗas atlikums paredzēts Liberta mūzeja celšanai. Izlozē paredzētas 30 Liberta gleznas, bet septiņas no tām ir jau izlozētas vai pārdotas. Katra lobe maksā 5 dol., uz katrām 200 lozēm laimē vienu gleznu. Šādā veidā paredzēts ieņemt 1000 dol. par katru gleznu. Par 800 dol. ziedotājs var gleznu nopirkt pēc savas izvēles. Izloze ir jau sākusies.

—be

OMAHA

● Latviešu biedrība Jāņu vakaru rīkoja 21. jūnijā. Īsi pirms svinību sākuma uznāca spēcīgs pērkons negaiss ar lietu, kas tomēr nenobaidīja apmeklētājus. Bija arī viesi no Linkolnas. Piedalījās ap 60 personu. Rīkotāji centās darīt iespējamo, lai viesi justos labi un ērti, kopā pavadot pāris studu.

● Mācītājs J. Dzirnis Svansona bēŗu namā vadīja aizlūgumu mūžībā aizgājušai Marijai Pfaffai. Viņa dzimusi 1892. gada 11. janvārī Latvijā. Bēŗu mielasts bija rīkots meitas Edītes un znota Kārļa Tompa ģimenes mājā. Nelaikei paliek meita Edīte, dēls Voldemārs un citi piederīgie. M. Š.

Krievu iecelošana Baltijas valstīs

Kad 1945. gada 8. maijā beidzās karš, Pad. savienībai bija daudz brīvu cilvēku. Karа sapostītos dzelzceļus, spēkstacijas, ūdens piegādi pilsētām samērā ātri izdevās salabot.

Padomju administrācija tīri legāli katru pilsoni varēja novietot tur, kur valdība vēlējās. Karа postījumu atjaunošanai cilvēkus novietoja arī Baltijas zemēs, bet daļa cilvēku Baltijas krastos palika neviena nepiespiesti. Daudziem saites ar ģimeni karа gados bija pajukušas, un tie vairs nevēlējās doties atpakaļ uz dzimto novadu. Salīdzinot ar Iekškrievijas apgabaliem, Baltijas rajons bija karā mazāk cietis. Dzīves standarts te bija augstāks .Vairāki simtstūkstoši baltiešu bija pametuši savas dzīves vietas un kā bēgļi devušies uz rietumiem. Astātie dzīvokļi noderēja krievu novietošanai. Baltijā izveidota rūpniecība varētu dot labu produkciju, tāpēc bija vajadzīgi cilvēki. Krievi ātri vien parādījās visās darba vietās.

Padomju vara vēlējās radīt iespaidu, it kā cilvēki Baltijā ieradušies paši pēc savas ierosmes. Principā padomju pilsoņi drīkst pārvietoties no vienas republikas uz otru, nav vajadzīgas ne vīzas, ne citas pārvietošanās apliecības. Lai varētu iecelot, jāatrod darbs. Padomju iestādes gādā darbu ne vien turienes iedzīvotājiem, bet dažos gadījumos izveido mākslīgus apstākļus un rada jaunas darba iespējas. Jaunās rūpnīcas un citas darba vietas prasa jaunus darbu darītājus, kas jāieved no citām vietām. Rūpniecība pieder valstij, par jaunceltnēm un kapitāliem ieguldījumiem lemj partija un valdība, un iecelošanas process tāpēc jāuzlūko par apzinātu valdības politiku. No jauna ceļ fabriku ēkas, tās apgādā ar mašīnām, būvē strādnieku dzīvokļus, ceļus. Izejvielas jāpiegādā no tāliem Krievijas novadiem, bet lielākā daļa gatavās preces jāpatērē ārpus Baltijas zemēm. Tautā radies uzskats, ka rūpniecība Baltijā radīta tikai tāpēc, lai atrastu iespēju tur novietot krievu tautības iedzīvotājus.

Komjaunatnes organizācija darbojas kā birojs iecelotāju vērtēšanai un darba spēka sagādāšanai. Komjaunatnē reģistrēta liela daļa padomju zemju jaunatnes, bet tā seko arī tai jaunatnes daļai, kas pie organizācijas nepieder. Tai ir liels skaits algotu funkcionāru un biroju tīkls. Tai ir zināms, kur jauniešiem pēc skolu beigšanas jāstājas darbā. Tai iespējams izveidot grupas, kas brauc uz trieciencelтnēm. Daudzās mācību iestādēs audzēkņi saņem stipendijas, bet par to apsola strādāt valdības norādītu darbu. Jaunieši brauc uz norādīto rūpnīcu, par uzticības apliecinājumu saņemot komjaunatnes „cela zīmi". Tādā veidā ar darba spēku apgādātas daudzas rūpnīcas dažādās Latvijas pilsētās.

Padomjā pastāv ministrijas vai centri, kuŗu uzdevums ir veikt speciālus celtniecības darbus. Tie organizē darba grupas un apgādā strādniekus ar speciāliem darba rīkiem vai ierīcēm. Grupas sastāv pa lielākai daļai no krievu tautības strādniekiem, kas izbrauc uzdevumu veikšanai uz dažādām republikām. Tur organizē palīgdarbu veicējus, bet tiem jāsarunājas krieviski. Pēc darbu beigšanas daļa no šo speciālo strādnieku grupu dalībniekiem paliek dzīvot Baltijā kā speciālisti.

Daļu uzņēmumu Baltijā pārvalda vadības centrs Maskavā vai Ļeņingradā. Šādos uzņēmumos krievu darbinieku skaits ir liels. Tādas ir darbības nozares, kām sakars ar jūru.

Baltijas karа apgabalā novietotais garnizons ir ap 250.000 vīru, kas sastāv gan no obligātā karadienestā iesauktiem, gan no profesionāliem karavīriem un dažādiem speciālistiem. Bez karaspēka vēl ir milicija, drošības dienests (čeka) un robežsargi. Varbūt puse no milicijas personāla ir baltieši, čekā to ir mazāk, bet gandrīz nemaz robežsargos. Profesionāliem karavīriem līdz ir ģimenes, un parasti pēc dienesta tie paliek Baltijas valstīs.

Mācības iestādes galvenokārt kalpo pašiem baltiešiem, tomēr dažas skolas kalpo visai „plašajai dzimtenei". Rīgā ir civilās aviācijas inženieŗu skola ar 2500 audzēkņiem, kur uzņem studentus no visas padomijas. Līdzīgi strādā arī dažas militārās skolas. Daugavpilī ir pretgaisa aizsardzības aviācijas techniskā skola ar trīsgadīgu kursu. Rīgā ir augstākās karа aviācijas inženieŗu skola. Līdzīga ir arī Rīgas jūrskola, kas sagatavo flotei matrožus un motoristus. Audzēkņus te apgādā valsts, bet pēc skolas beigšanas jāstrādā flotē ne mazāk kā četrus gadus.

Uz atpūtas un dziedniecības vietām Baltijā sūta ārstēties pilsoņus no visas padomijas. Rīgas Jūrmala vasarā pievelk vairākus desmit tūkstošus peldviesu no citurienes. Daži Baltijā iecelo ar nolūku apmesties uz dzīvi, it sevišķi tad, ja kāds no ģimenes locekļiem tur jau dzīvo.

Trijās Baltijas republikās 60% iecelotāju nāk no Krievijas federācijas, ap 15% no Ukrainas, ap 10% no Baltkrievijas, bet gandrīz 10% pārceļo no vienas Baltijas zemes uz otru.

Krievu minoritāte Baltijas valstīs dzīvoja arī tās neatkarības laikos. Daudz ienācēju bija pēckaŗa gados, līdz 1950. gadam. Trešais iecelotāju vilnis turpinās tagad. Latvijā neatkarības laikā dzīvoja ap 230.000 krievu tautības iedzīvotāju, pēc karа ieradās ap 440.000, bet pēdējos 20 gados ap 210.000 ienācēju. Latvijā tagad varētu būt ap 880.000 krievu tautības iedzīvotāju. Lietuvā un Igaunijā šis skaitlis ir mazāks par pusi. (Igaunijā 390.000, Lietuvā 370.000 iecelotāju.) Pārsvarā Latvijā iebrauc darbam spējīgi cilvēki, vecumā no 20—29 gadiem. Agrāk iebraucēji apmetās pilsētās, bet tagad tie dodas uz laukiem. Daudzie sovchozi, kas nodibinājušies kolchozu vietā, šādu procesu atvieglina.

Valdība sagaida, ka vietējās tautas Baltijā pieskaņosies krievu kultūrai un tradicijām. Šāds stāvoklis vietējos iedzīvotājus noskaņo pret krieviem, ko iecelotāji arī izjūt. Ar savu vēso izturēšanos vietējie iedzīvotāji atgādina, ka Baltijas republiku pievienošana nav notikusi pēc tautas gribas, bet gan uzspiesta ar varu. Jaunie ienācēji ir pārliecināti, ka tie reprezentē zemes nākotni, bet vietējos iedzīvotājus uzskata par pagātnes atliekām.

Visi šie apstākļi veicinājuši krievu tautību ieplūšanu Baltijā un šo zemju pārkrievināšanas centienus. Latvijā 1970. gadā ir vairs tikai 56,8% latviešu, Igaunijā 68,2%, bet Lietuvā 80,1% pašu tautības iedzīvotāju.

—be

Uzņēmība, zināšana un laime

Helgai Valdmanei, kuŗas vecāki ir Dr. F. Valdmanis un Dr. A. Valdmane, Grand Rapidos uzsmaidījusi laime, par ko tā agrāk ne sapņos nevarēja iedomāties. Ņemot vērā viņas uzņēmību, zināšanas un arī laimi, Helga nesen kļuva par lielākas naudas summas īpašnieci, kas rakstāms ar četriem cipariem. Visam tam ir sava priekšvēsture.

Brīvajā laikā Helga labprāt skatījusies dažāda veida televīzijas raidījumus, kuŗos dotas atbildes uz dažādiem jautājumiem. Kādreiz viņai pašai radies aicinājums pieteikties šāda veida raidījumā. Domāts, darīts. Pēkšņi Helga saņēmusi aicinājumu ierasties televīzijas studijā ABC Ņujorkā maija raidījumam. To varētu uzskatīt par sacensību zināšanās visdažādākās nozarēs: mākslā, mūzikā, sportā, politikā u.t.t. Protams, sacensības vajadzīga arī laime. Piedalījās trīs personas, kuŗām bija jāatbild uz dažāda rakstura jautājumiem. Augstāko punktu skaitu ieguvējs sacensības ir uzvarētājs. Parasti gan pirmās dienas sacensības uzvarētājs piedalās nākošā sacensībā ar jauniem spēles dalībniekiem. Helga Valdmane kļuva par uzvarētāju šo divu dienu zināšanu sacensībā, iegūstot naudas balvu 8775 dol. Vēl piezīmējams, ka uzvarētājam ir dota iespēja izmēģināt laimi kauliņu mešanā, un ja var uzrādīt labu veiksmi, naudas summa attiecīgi palielinās. Laime Helgai uzsmaidīja nu tā „Big Showdown — Game" sabiedrības dolaru žūksnis latviešu meitenei „krita kā no debesīm". Šinī mēnesī tai piepildas 22. dzimumdiena. Helga uzrādījusi ievērojamas sekmes arī izglītības gaitās, pie tam nedaudz gadu laikā. Viņa beigusi Corhell universitāti ar B. Sc. gradu mikrobioloģijā un šinī pavasarī beidz Ratgera universitāti Ņudžersijā ar M. Sc. gradu Genetic Caunseling (padomdošanā ģenētikā). Savā brīvajā laikā Helga labprāt slēpē, piedalās sieviešu hokeja spēlē, spēlē tenisu. Viņai interesē jāšana, foto māksla un mūzika. Televīzijā tā uzrādīja arī jo labus aktrises dotumus, izturoties dabiski bez iemācītām vai noskatītām manierēm.

V. Zirnītis